

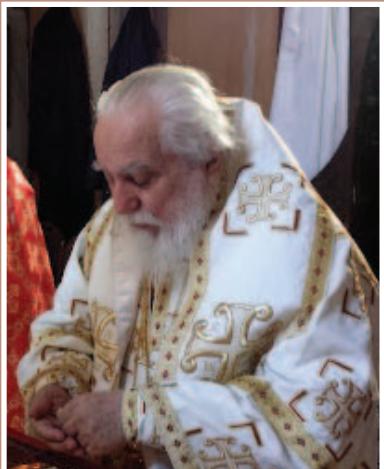

Година IX

број 23-24

август 2013.

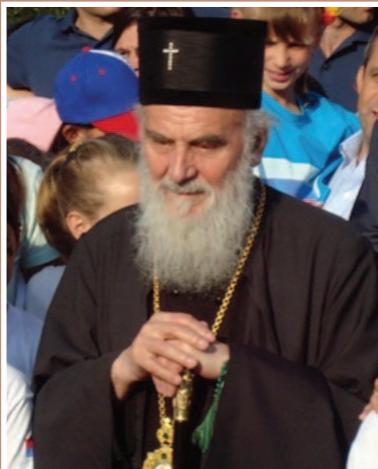
3 KM

Порука "Соколу"

Митрополит
Николај

ПРИВРЖЕНОСТ
СВОЈОЈ ВЈЕРИ -
ЈЕМСТВО
НАЦИОНАЛНЕ
ПРИПАДНОСТИ

Репортажа
*Мира
Андрћић*

МЈЕСТО
САСТАНКА
МЛАДИХ
СЛОВЕНСКИХ
ДУША

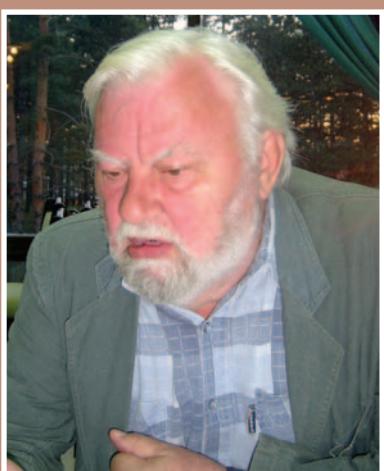

У сусрет јубилеју
*Милица
Кусмук*

НЕДОПУСТИВО
ФАЛСИФИ-
КОВАЊЕ
ИСТОРИЈЕ

Гост "Сокола"
*Момчило
- Моца
Вукотић*
СПОРТ
ПРЕДСТАВЉА
ЗАДОВОЉСТВО
И РАДОСТ

Разговор
с' поводом

*Никола
Стојановић*
ИСТОРИЈСКЕ
ЧИЊЕНИЦЕ
СУ ОСНОВА
МОГ ФИЛМА

Знаменити
Срби

*Петар II
Петровић
Његош*

ВЛАДИКА,
ВЛАДАР И
ПЈЕСНИК

“Бамби-Соко” боравили у Београду као гости Звезде и Партизана
У Вишеграду угостили пријатеље из ФК “Трепча” из Косовске Митровиће

ПОДСЈЕЋАЊЕ НА ИСТОРИЈСКЕ ЧИЊЕНИЦЕ

Поштовани читаоци, пред вама је обиман и разноврстан Соколов двоброј, у коме вам нудимо низ текстова и информација културног, спортског и духовног садржаја са подручја Митрополије дабробосанске, али и шире.

Традиционалне поруке Митрополита дабробосанског Николаја и овај пут су везане за његово богато искуство, уз 40 година архијата尔斯ке службе.

Пратили смо овогодишњу "Школу пријатељства" на Тари и забиљежили поруке младима које је упутио његова светост Патријарх српски Иринеј.

У овом двоброју објављујемо два текста која подсјећају на историјске чињенице везане за организацију "Млада Босна", Сарајевски атентат и Гаврила Принципа, годину дана пред стогодишњицу догађаја који су били увод Првом свјетском рату.

Подсјећамо вас на генија 20. вијека, нашег Николу Теслу, те на живот и стваралаштво Петра II Петровића Његоша.

Гост овог двоброја часописа "Соко" је легенда екс-Ју фудбала, некадашњи играч Партизана, Момчило - Моца Вукотић.

У серијалу градова Епархије дабробосанске представљамо општину Соколац. Ту су и текстови везани за овогодишње Видовданске свечаности у комплексу Андрићграда, који се гради у Вишеграду.

По традицији, часопис "Соко" велику пажњу поклања репортажама о људима, времену и догађајима. У овом двоброју објављујемо неколико, чији је аутор врсни аутор репортажа Радоје Тасић.

Подсјећамо вас на знамените Србе: Петра Коџића и Симониду Немањић, а у фото заспису православну црквицу у Мирковцима код Винковаца, у Хрватској.

Ту је и текст посвећен 494-годишњици Горажданске штампарије, те информације о Фестивалу фолклора у Вишеграду, Сабору старог пјевања у Срба у Новом Горажду, те Илинданским свечаностима на Борикама код Рогатице.

Подсјећамо и на недавно братимљење општина Старе Херцеговине и Романије са општином Обреновац у Србији, а ширим информацијама и на овогодишњу "Вишеградску стазу", културну манифестацију посвећену имену и дјелу књижевника и нобеловија Ива Андрића.

Ту су бројни текстови из културе, екологије, друштвеног живота и спорта, те они посвећени разноврсним активностима секција Српског соколског друштва "Соко".

У овом двоброју објављујемо резултате овогодишњег конкурса за кратку Вакршињу причу, као и три првонаграђене приче.

Добра вијест за младе књижевне ствараоце са подручја Епархије дабробосанске - објављујемо конкурс за суфинансирање њихове прве збирке родољубивих и духовних пјесама.

Важно је напоменути да се све активности, кроз Соколове секције, финансирају сталним грантом из буџета општине Вишеград и уз подршку бројних дародаваца и спонзора, од којих истичемо Зависно предузеће "Хидроелектране на Дрини" из Вишеграда и Издавачку кућу "Дабар" Митрополије дабробосанске, са сједиштем у Добринској Ријеци код Вишеграда.

Српско соколско друштво "Соко", поред културе и духовности све већу пажњу поклања спорстким активностима. Тако за септембар 2013. године, на запуштеном фудбалском стадиону у Добрину код Вишеграда, уз подршку наставника фискултуре и чланова секције "Бамби-Соко" организујемо Прве мале Соколске игре. Добродошли сте на ову нашу нову манифестацију.

Славко Хелета

ЧАСОПИС ЗА ДУХОВНУ И КУЛТУРНУ ПРОСВЈЕТУ

С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ г. НИКОЛАЈА

Издавач:
Српско соколско друштво
“Соко”-Добрин-Вишеград
у сарадњи са ИК “Дабар”

Уређивачки савјет:
Милан Комад, предсједник
Чланови:
Хаџи Бранко Никитовић,
Драгутин Станчић,
Благоје Андрић,
јерођакон Гаврило (Ђурић),
Александар Савић,
архимандрит Јован (Гардовић)

Главни и одговорни уредник:
Славко Хелета
тел: (065) 536-386
e-mail: heleta.vg@gmail.com

Технички уредник:
архимандрит Јован (Гардовић)

Уредник у редакцији:
Александар Савић

Редакција:
Славко Хелета, Александар Савић,
Радоје Тасић, Милица Кусмук,
јерођакон Гаврило (Ђурић),

Адреса редакције:
ССД “СОКО”, 73247 Добринска ријека,
Манастир светог Николаја, РС
Тел: (058) 612-112, (065) 684-040, (065) 536-386
soko@gmail.com
sokodobrun@yahoo.com

Компјутерска припрема:
Издавачка кућа “ДАБАР”
Мирољуб Радуловић
Тираж:
1500 примјерака
Штампа:
.Графичар”, Ужице

Часопис излази полугодишње

Активности секција ССД “Соко”
финансијски подржава Митрополија
дабробосанска и Општина Вишеград.
Главни спонзор је предузеће
“Хидроелектране на Дрини” Вишеград

Садржај

Уз двоброј 23-24, часописа “Соко”	3
ПОДСЈЕЋАЊЕ НА ИСТОРИЈСКЕ ЧИЊЕНИЦЕ..	3
Порука “Соколу”	
ПРИВРЖЕНОСТ СВОЈОЈ ВЈЕРИ - ЈЕМСТВО	5
НАЦИОНАЛНЕ ПРИГАДНОСТИ.....	5
Репортажа	
МЈЕСТО САСТАНКА	
МЛАДИХ СЛОВЕНСКИХ ДУША.....	6
У сусрет јубилеју	
НЕДОПУСТИВО	
ФАЛСИФИКОВАЊЕ ИСТОРИЈЕ.....	8
Разговор с' поводом	
ИСТОРИЈСКЕ ЧИЊЕНИЦЕ СУ ОСНОВА	
И СУШТИНА МОГ ФИЛМА	10
Српски великаны	
НИКОЛА ТЕСЛА - ГЕНИЈЕ 20. ВИЈЕКА	12
Гост “Сокола”	
СПОРТ ПРЕДСТАВЉА	
ЗАДОВОЉСТВО И РАДОСТ	14
Градови Дабробосанске епархије	
СОКОЛАЦ.....	17
Свечаности	
ХРАМ ПОСВЕЋЕН СВЕТОМ МУЧЕНИКУ ЛАЗАРУ	
И КОСОВСКИМ МУЧЕНИЦИМА	18
Репортажа	
РУКОТВОРЕНИЈЕ ПАТРИЈАРХА ПАВЛА.....	23
Српска дијаспора	
ЦРКВИЦА У МИРКОВЦИМА.....	24
Породица и друштво	
ОЧЕКУЈУ ВИШЕ РАЗУМИЈЕВАЊА.....	25
Знаменити Срби	
СИМОНИДА НЕМАЊИЋ - НАЈМЛАЂА СРПСКА	
КРАЉИЦА	27
ПЕТАР КОЧИЋ.....	29
ЊЕГОШ - ВЛАДИКА, ВЛАДАР И ПЈЕСНИК	30
Репортажа	
ПОРЕЗНИЦИ СУ И ЦИБРУ ОПОРЕЗИВАЛИ.....	26
СНОВИЋЕЊА ЧАМЦИЈЕ ЉУБИШЕ.....	31
НЕЗАРАСЛА РАНА НА БИКАВЦУ	34
Јубилеји	
БИЉЕГ СРЕДЊЕВЈЕКОВНОГ	
СРПСКОГ ШТАМПАРСТВА	32
Смотре - фестивали - саборована	
ИЗВАНРЕДНЕ КОРЕОГРАФИЈЕ,	
БОГАТСТВО РАЗНОЛИКИХ Ношњи	35
РЕВИЈА СРПСКЕ ПЈЕСМЕ, ОБИЧАЈА	
И НАРОДНИХ Ношњи	36
БОРИКЕ, РАЈСКО ОСТРВО НА БАЛКАНУ	37
Братимљења	
ПРИВРЕДНА САРАДЊА	
УЗ СПОРТ И КУЛТУРУ	38
Успјешни Срби	
НИЈЕ ЗАБОРАВИО РОДНИ КРАЈ	39
Вишеградска стаза	
ПОЧАСТ НОБЕЛОВЦУ	40
Промоције књига	
ДОЧАРАО ЖИВОТ	
СРЕДЊЕВЈЕКОВНОГ ДОБРУНА	43
“БИЉЕШКЕ И ЗАПАЖАЊА”	
КАО СВЈЕДОК ВРЕМЕНА	44
Васкршиња академија	45
Култура	52
Активности Сокола	59
Љековито биље	
КОРИСНЕ МЕДИЦИНСКЕ БИЉКЕ	65
Манифестије	
САЈАМ РУКОТВОРИНА И ЗДРАВЕ ХРАНЕ	67
ЗЛАТНИ ЦВИЈЕТ ПРЕДРАГУ РИСТОВИЋУ	68
ОДРЖАНИ ДАНИ БОРОВНИЦЕ	69
И ВИШЕГРАД МЕЂУ 14 ОПШТИНА	70
Вијести	71
Спорт	80
Пјеснички кутак	82

ПОРУКА "СОКОЛУ"

ПРИВРЖЕНОСТ СВОЈОЈ ВЕРИ - ЈЕМСТВО НАЦИОНАЛНЕ ПРИПАДНОСТИ

Хапустити Православље значи напустити своју историју, остати без историје или фалсификовати историју. Ако ко сумња у ово, нека погледа на балканске мусимане који у једном ранијем времену оставише Крст па прихватише полумесец. Коју историју они сматрају својом? Ако их то упитате, збунићете их. Да ли сматрају својом историју арапских калифа или историју своје националности? Ни једну ни другу. И тако, када један православан човек пређе у ислам, он напушта историју свога народа. А када пак пређе у неку хришћанску конфесију, он ју је фалсификује, јер је посматра у другачијем светлу и с друге тачке гледишта него што ју је посматрао док је био православан.

И не само то. Надахнућем православља изграђен је сав позитиван карактер, формирани су обичаји, створен стил зидања, сликања, веза, ношњи, дубореза, каменореза, песме, туге, целокупне цивилизације. Али има нешто што је важније од цивилизације, то је дух коме сва цивилизација служи као израз. Православље је Србима дало нови дух потиснувши стари пагански. Отуда променити вером за Србе значи променити духом и цивилизацијом.

Јасно је, дакле, одрицање од своје православне вере исто што и одрицање од своје душе. Измајна тога следује да је за Србе природно да буду православни хришћани, а неприродно да буду ма шта друго. То слободно и отворено можемо рећи свима јеретицима и секташима који се са Запада тискају на Балкан међу православне народе.

И још им нешто можемо рећи - да смо ми на Балкану одгојени јелинским хришћанским генијем, а не римским, западним. Разлика пак међу та

два генија, та два духа, јесте нешто коренито. Док јелински геније чезне за слободом и савршеном личношћу, дотле римски чезне за организацијом, за државом, за спољашњом силом и ауторитетом. Јелински дух више стреми квалитативно, римски пак квантитативно. Јелински дух хоће што боље и лепше, а римски што више, и само што више. Јелински дух стреми у висину, а римски у ширину.

Због свега тога Православље је нешто природно на Балкану уопште, а посебно за Србе:

‡ Правда и истина се не даду убити. Могу при времено пострадати и бити прикривени, да после још у већој слави и још у већем сјају покажу се људима.

‡ Светосавско уверење гласи: Ко удари по вери, ударио је по држави, по народу, по државним управитељима, по војсци, по култури, по свему позитивном.

‡ У молитви Господњој Оченашу прво спомињемо Бога и Његову светињу, па се после опомињемо хлеба кога земља даје, и, најзад, самих себе како смо извор лукавства, искушења и греха.

‡ Есхил, песник и војник атински, беше због нечега осуђен од Атињана на смрт. Кад му је пресуда изречена, јави се пред судијама брат Есхилов, који у рату за отаџбину беше изгубио руку. Засука рукав до рамена и показа преостали патрљак од одсечене руке. Видећи колику је жртву поднео брат Есхилов за отаџбину, судије ослободише осуђеног Есхила.

А шта данас? Види ли ко гробове најбољих српских синова, запаљене домове и честите домаћине без топлих огњишта и у туђини? Види ли ко мајке и супруге у ћурним шамијама, децу уплакану и оголелу? Види ли ко ону осакаћену дечију - борце без очију, руку, ногу како се на штакама тешко крећу или у колицима? Види ли ко масовне наше гробнице и оне што им се за гроб незна? Види ли и зна ли ко за оне силне непроспаване ноћи наших чланица, народа и војника, избеглица који на видељу и у ноћи проливају сузе за прагом својим, за домјом својом?

Мала Алица, ћерка енглеске краљице, изашла је сама на улицу. Упита је неки човек: "Ко си ти?" А она му учтиво одговори: "Ја сам нико и ништа, али моја мајка је енглеска краљица". Како је ово дивно. Тако и ми можемо рећи: ми смо у очима света нико и ништа, али наш народ је херојски народ, признали други то или не.

Митрополит дабробосански Николај

РЕПОРТАЖА

Патријарх српски Иринеј посетио "Школу пријатељства" на Тари

МЈЕСТО САСТАНКА МЛАДИХ СЛОВЕНСКИХ ДУША

(Организација "Наша Србија" заснива свој рад под благословом Српске и Руске православне цркве)

"Наша Србија", почела је рад са благословом, сада упокојеног, српског патријарха Павла, а посебну част и охрабрење овој невладиној организацији чине потпора СПЦ и подршка коју им пружа његова светост Патријарх српски Иринеј.

Ове године рад ове организације, која проводи програм "Српски код" и на тај начин окупља православну словенску дјецу, подржао је и руски Патријарх Кирил.

"Наша Србија" већ 13. годину заредом организује љетњу школу пријатељства на Тари и на тај начин постиже стварање јединственог духовног и културног простора за српски народ који живи у окружењу.

Дочек Патријарха

Школу пријатељства 13. јула посетио је и патријарх српски Иринеј, који је благословио рад "Наше Србије" и одржао бесједу свој словенској дјеци који су били учесници "Српског кода".

"Морам да кажем да, када сам дошао овде и видео вас и те ангелске душе, сетио сам се најпре речи Христових: "Ако не будете као деца, нећете ући у Царство небеско!".

"У вашим дивним срџима и бистрим очима ја заиста видим најсретније, најлепше и најрадосније што може да има једно биће које се зове човек. Радујем се веома што је ово место одређено да буде

састанак омладине, младих словенских душа. Како је то лепо и дивно када се словенске душе зближе", рекао је српски Патријарх Иринеј.

Мале Рускиње

"А словенска душа је дубока и веома племенита. Када погледам ту радост у вама, тек могу да замислим колика је радост деце из Албаније и оне која дођу са Косова и Метохије, која живе у потпуно другачијим условима у односу на вас, јер они су жедни и гладни - не хлеба и воде већ слободе. А то је нешто најважније сваком људском бићу јер шта је детињи живот него радост. Ако се радости лише, лишени су и живота. Даће Бог, надајмо се, да ће и на тим просторима завладати бар некакав ред и да ће и та деца осетити лепоту слободе", говорио је српски патријарх дјеци која су га дочекала химном Светог Саве.

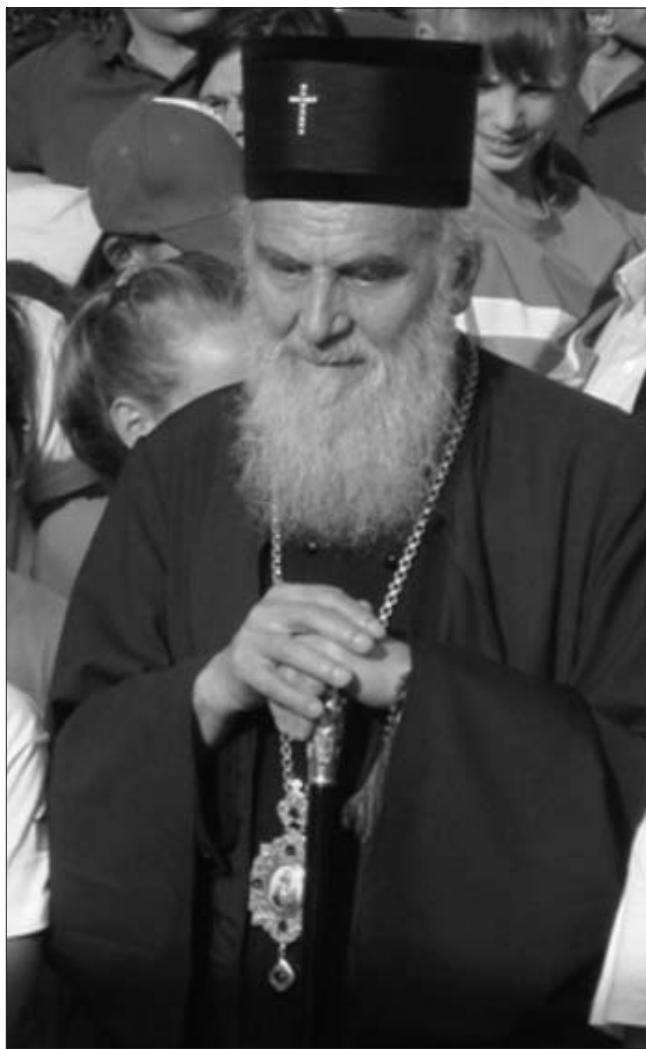
Велика словенска породица

Српски патријарх Иринеј указао је свој дјеци да чувају и његују пријатељство створено на једној од најљепших српских планина - Тари и да понесу лијепе утиске из Србије.

Организаторима "Школе пријатељства" је поручио да и даље брину о очувању националног идентитета српске дјеце, ма у којој земљи да живе, његујући љубав према свом језику, култури, вјери,

родољубљу и осјећају припадности јединственом културном и духовном српском простору.

“Драга деџо, када одете одавде, сетите се ових лепих крајева ове наше земље Србије, где се човек лепо осећа у красоти природе, а овде створено пријатељство негујте кроз читав свој живот”, поручио је патријарх, додајући да док се читав свет уједињује “ми Словени још нисмо одиграли своју улогу у историји човечанства.”

Патријарх српски господин Иринеј

“Ми морамо бити заједно, као једна велика словенска породица. Радујем се што овде видим деџу из Русије и желим им да понесу лепе утиске из наше Србије која је увек била отворена према мајди Русији, одакле је увек очекивала помоћ и наду и у добру и у невољама, да би нас свет боље разумео”, беседио је српски патријарх Иринеј пред око 400 деџе из региона.

Ове године, уз благослов Светог синода Руске православне цркве, “Школа пријатељства” је угостила руску православну деџу, чије учешће је дало нову димензију овом окупљању.

На духовну снагу православног словенског народа и јако потребно јединство позвао је и духовник Игњатије, изасланик руског патријарха Кирила, који је био у пратњи српког патријарха на Тари.

“Као никада пре, ми смо дужни данас да будемо заједно да би показали силу нашега духа и силу наше вере и да све можемо да превазиђемо само уколико будемо заједно. И нико не може да нас сломи и победи зато што је са нама Христос! Са нама су и наши свеци који су учвршћивали нашу веру и државу”, говорио је епископ Игњатије.

Највиши представници српске и руске Православне цркве дружили су се са деџом у “Школи пријатељства” на зеленим падинама Таре, гдје су се директно упознали са њиховим радом у креативним радионицама етнологије, еколођије, сликања, вајања, музике, фолклора и спортских дисциплина.

За њих су деџа са Косова и Метохије отпјевала традиционалну српску пјесму “Божурови”, а деџа из Републике Српске су казивала шта су све научили из историје Срба и православних светиња које су подизали српски владари.

Деџа из Русије су отпјевала химну Светом Сави и одиграла Ужичко коло, које су научили за само четири дана. Малишани из Албаније су набрали лековито биље док су шетали пропланцима Таре и научили су како се која биљка зове и од којих болести лијечи људе. Деџа из Македоније су изврзала на платну етно мотиве свог завичаја.

Жеља организације “Наша Србија” је да у будућности на Тари направе камп за деџу и омладину и да уз помоћ Србије и Русије и уз благослов српске и руске Православне цркве створе центар који ће бити мјесто сусрета историјске Русије и Србије и мјесто сусрета православне деџе из свих земаља у региону.

Током претходних година “Школа пријатељства” је била мјесто сусрета многих нација и култура, попримајући интернационални карактер као и осјећај за суживот са другим народима са којима живимо на овим просторима.

Током боравка на Тари, за деџу су организовани излети у Вишеград и Андрићград, манастире Добрун, Милешеву и Рачу, затим музејски комплекс “Шарганска осмица” и Међавник у Мокрој Гори, као и обиласак храма Светог Саве на Врачару у Београду.

Мира Андрић

У СУСПЕТ ЈУБИЛЕЈУ

“Млада Босна” није била терористичка организација, а Гаврило Принцип није био терориста

НЕДОПУСТИВО ФАЛСИФИКОВАЊЕ ИСТОРИЈЕ

У последње вријеме све је више покушаја фалскификања историјских чињеница у разним међународним политичким круговима, посебно у Сарајеву, са циљем да се “Млада Босна” прогласи терористичком организацијом, а Гаврило Принцип терористом!

Гаврило Принцип

Добро је знатно да је узрок Првог свјетског рата била борба европских сила за политичку и економску доминацију над Европом и колонијама широм свијета.

Другачије мишљење, односно виђење узрока избијања овог рата све је присутније у страној историографији у којој се кривица за избијање рата приписује Србима и Србији, а Гаврило Принцип се ставља у исту раван(?) са Осамом Бин Ладеном!

Историчар и академик Драгољуб Живојиновић недавно је за једне дневне новине истакао да је поистовjeђивање Принципа и Бин Ладена “идиотска ствар”.

“Тероризам се до скоро није ни употребљавао у нашој терминологији. Самим тим Србија није могла да се бави било каквим тероризмом јер као мала земља није била у стању да било кога терорише” каже Живојиновић.

Међутим, за 28. јун 2014. године у Сарајеву на велика звона најављују обиљежавање 100-годишњице почетка Првог свјетског рата и то заједничким снагама Аустрије, Њемачке и Француске, кроз разне манифестације и музичке спектакле.

Најављено је одржавање научних скупова, а оглашене су и туристичке туре које ће знатижељне повести на Балкан, тачније у Сарајево где је, као тврде “Почео Велики рат”.

Најаве да ће тада у Сарајеву бити подигнут и споменик Аустроугарском престолонаследнику Францу Фердинанду, који је на Видовдан 1914. убијен у Сарајеву, недавно је прокоментарисао и премијер Србије Ивица Дачић који је истакао да “не зна ни за једну земљу у којој се споменик подиже окупатору”!

Капела Видовданских хероја
у Сарајеву

Актуелна Сарајевска власт одлучна је да што прије изгради споменик Фердинанду како би “употпунили” манифестацију “100 година од Сарајевског атентата”.

И док траје потрага за дијеловима споменика, који је својевремено у Сарајеву подигла Аустоугарска монархија, историчари у Републици Српској тврде да је ријеч о пројекту који велича окупатора.

С друге стране, градоначелник Сарајева Иво Комшић каже да се један дио споменика Францу Фердинанду, који је годинама био у Сарајеву на мјесту где је на њега и извршен атентат, налази у Требињу, други дио у Галерији БиХ, а трећи у Музеју града.

Комшић тврди да је ријеч о "историјском споменику" који је посебно битан сада када се у Сарајеву планира обиљежавање годишњице атентата, који је извршио Гаврило Принцип, припадник "Младе Босне".

Некадашњи споменик Францу Фердинанду у Сарајеву

Историчар из Источног Сарајева Миљан Максимовић каже да је одлука о градњи, односно обнови споменика Фердинанду политичка јер нема историјске основе.

"Апсурд свега је и то да су највећи отпор окупаторским трупама 1878. године пружили босански муслимани. Међутим потомци тих истих муслимана данас управо раде супротно, што је доказ да иза такве одлуке стоји политика, а не наука."

Аустроугарска је била окупатор, па је стoga то антисрпски пројекат", тврди Максимовић.

Он је додао да је у свијету све више на сјени ревизија историје, не само као да је у питању Први светски рат, већ и за многе друге битне догађаје из прошlosti.

"Тако је и у Босни и Херцеговини на сјени управо тај случај", оцијенио је Максимовић.

*Кустурица и Вучић у Вишеграду:
Негопустиво фалсификовање историје*

Приликом недавне посјете Андрићграду и Андрићевом институту у Вишеграду, први подпредсједник Владе Србије и Министар одbrane Александар Вучић је нагласио да Србија неће допустити фалсификовање историје и да је 28. јуни изузетно важан датум за цијели српски народ.

"Српски народ своје јунаке не може да заборави. Српски народ ће своје јунаке да слави. Ми не можемо прихватити ревизију историје у којој се људи који су носили најлепше слободарске идеје проглашавају терористима, те ћемо учинити све да сачувамо и одбрамбимо српски национални дух", рекао је Вучић у Вишеграду, приликом посјете Андрићграду.

Он је нагласио да се за Видовдан слиједеће године и у Андрићграду и у Београду планира обиљежавање стоте годишњице од почетка Првог свјетског рата.

"Трудићемо се да на још моћнији, снажнији и јачи начин овековечимо храброст и дело Гаврила Принципа", нагласио је Вучић додајући да ће о томе тек бити ријечи у Влади Србије.

Према речима режисера и директора Андрићевог института, Емира Кустурице, ова установа треба да прерасте у једну од кључних научних националних институција која нас неће бранити само од ревизије и погрешне перцепције историје Првог Свјетског рата него и од мноштва изазова који нас очекују.

Милица Кусмук

РАЗГОВОР С' ПОВОДОМ

Редитељ Никола Стојановић, аутор филма "Бел епок" о сарајевском атентату, ради серију од четири епизоде која ће се емитовати на РТС-у 2014. године

ИСТОРИЈСКЕ ЧИЊЕНИЦЕ СУ ОСНОВА И СУШТИНА МОГ ФИЛМА

-Стојановић истиче да је филм "Бел епок" приказан на бројним фестивалима широм света, али не и у Сарајеву где је снимљен пре више од две деценије

-Годинама сам трагао за сваким детаљем везаним за атентат на цара Фердинанда, и пре-нео то на филмско платно, а неки би да мењају историју, каже Стојановић

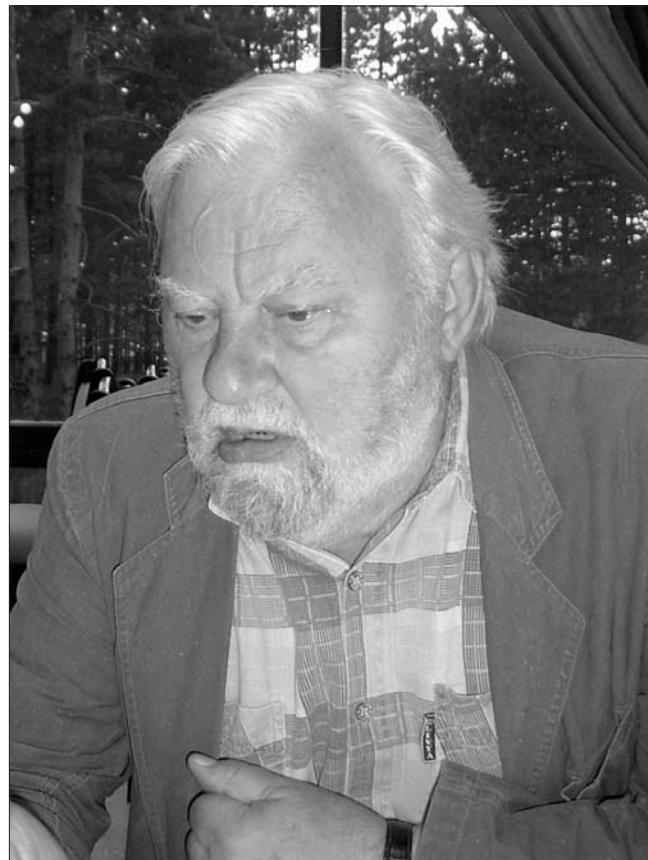
Евредне године навршава се век од атентата на аустроугарског цара Фрању Фердинанда у Сарајеву. Млади, осамнаестогодишњи Сарајлија Гаврило Принцип, родом из Грахова у БиХ, деценијама је био идол својих вршњака. У непосредној близини места на коме је извршен атентат, мост преко Миљацке је пола века носио Принципово име, а на мосту су се налазиле стопе овог родољуба и патриоте. Тај догађај, трагајући за сваким важним детаљем, и прелиставајући сву штампу и документе из тог времена, верно је приказао редитељ Никола Стојановић у свом дугометражном играном филму "Бел епок". Од материјала који је снимио, и са малим додацима везаним за грађански рат у БиХ, он припрема серију од четири епизоде која ће се емитовати на РТС-у 2014. године.

Како у разговору за "Соко" каже Никола Стојановић, на стогодишњицу сарајевског атентата серија треба да буде одговор на све присутније покушаје да се промени историја и да се Гаврило Принцип од младића који је положио свој живот на олтар окупирале отаџбине, претвори у окрутног терористу. "Историјске чињенице су основа и суштина мог филма "Бел епок", а то значи да Гаврило Принцип није био терориста и да није убио цара у Бечу, већ на свом прагу, у свом граду", јасан је Никола Стојановић.

Сарајево мијења чињенице и историју

Први кораци на мењању историје већ су учињени. Мост преко Миљацке више не носи име Гаврила Принципа, а уклоњене су и његове стопе на мосту. По речима Николе Стојановића филм "Бел епок" је у протеклих пет година приказан на бројним фестивалима широм света, али га Сарајлије

нису виделе. На Сарајевском фестивалу су му "дале" термин од десет часова пре подне и продуцент "Маја филм" из Ужица и редитељ Никола Стојановић су одбили да се он прикаже у том термину када у биоскопу нема гледалаца.

-Просто је невероватно какво је одушевљење владало у Босни и Херцеговини када се сазнalo да је снимљени материјал после много година извађен из бункера у "Босна филму", и када је започела његова монтажа. А онда је наједном све спласнуло.

Сви су се ућутали. Умешала се политика, иако је својевремено и једна аустријска ТВ екипа снимила филм о Гаврилу Принципу, сликајући га као позитиван лик. Па, мени је на снимању саветник био Зуко Џумхур, а разговарао сам и са Васом Чубриловићем који је током писања сценарија још био жив. Историјске чињенице су основа и суштина мого филма, и нема никаквог смисла да се он наједном одбацује као антибосански, тврди Никола Стојановић.

Плакат за филм "Бел епок"

Филм "Бел епок" је имао сасвим необичну судбину. Његово снимање је завршено непосредно пред рат на просторима бивше Југославије, па је "сирова" филмска трака завршила у бункерима "Босна филма" који је био продуцент. Занимљиво је да је тадашњи директор "Босна филма", Бакир Тановић, филмски материјал однео својој кући да би га сачувао у ратним условима. Тек након 15 година Михаило Тодоровић, директор "Маја филма" из Ужица, предложио је да се материјал преузме и монтира. Тај посао је, уз свесрдну подршку "Босна филма", 2007. поверен "Јадран филму" из Загреба, да би се 2008. године филм "Бел епок" нашао на победничком постолју на првом Филмском фестивалу Србије у Новом Саду, где је добио Гран-при за најбоље остварење.

У намери да се осветли Сарајево почетком прошлог века, филм говори о припадницима "Мла-

де Босне" и представницима власти, а посебно о првим филмским корацима у Сарајеву, у које се убраја и снимљени атентат на цара Фердинанда. Првог босанског филмског сниматеља, који је снимио атентат, игра хрватски глумац Давор Јањић, а филмску екипу чине још Радмила Живковић, Вита Маврић, Петар Божовић, Боро Стјепановић, Небојша Кундачина, Ален Нури, Татјана Пујин, Слободан Ђустић, Филип Шоваговић, Звонко Лепетић, Раде Марковић, Мира Бањац, Давор Дужмовић, Снежана Мартиновић и Харис Бурина. Музiku за филм је написао Арсен Дедић.

БиХ одбила да финансира филм "Бел епок"

- Да расчистимо, када је требало да се монтира материјал, БиХ је одбила да то финансијски помогне. Помогла је Србија. Разговарао сам са тадашњим министром културе БиХ Гаврилом Граховићем. Чиста је коинциденција да се он зове Гаврило, а да му је презиме по месту у коме је рођен Гаврило Принцип, а он ми је рекао: "У филму се Принцип спомиње као позитиван лик, и то не можемо да финансирамо". А сваки мој лик је аутентичан. Другим речима, то што сам ја снимио сто-посто је аутентично, а све о чему се сада говори везано за дogaђаје у Сарајеву пре једног века чиста је лаж. Чак се отишло тако далеко да су Сарајлије, пре свега представници Бошњака, планирали да праве нову верзију сарајевског атентата, и да то уради Вељко Булајић. Мислим да су надлежни својом неразумном политиком спречили грађане Сарајева и БиХ да виде најбољи филм о Сарајеву који је до сада снимљен, али су га зато видели широм света па и на фестивалима у Мостару, Бањалуци, Пули и наравно у Србији, констатује нам Никола Стојановић.

Гуру сарајевске филмске школе

Никола Стојановић је рођен у околини Лесковца, али је добар део живота провео у Сарајеву. Како за себе каже, он је "гуру" сарајевске филмске школе:

- Својим саветима утицао сам и на Емира Кустурицу. Он је, 1974. године, направио кратки филм за фестивал у Зеници, да би затим с њиме конкурисао на академију у Прагу. Изрекао сам неке примедбе на рачун сценарија, он их је отклонио, и то је био најбољи филм фестивала. Већ сам тада знао да ће он бити велики стваралац. Али, за разлику од мого сина, који ни сада не слуша моје савете, Кустурица ме је послушао у неколико наврата. Мислим, и радујем се због тога, да сам му доста помогао да крене његова изузетно успешна каријера, напомиње филмски редитељ Никола Стојановић.

Светислав Тијанић

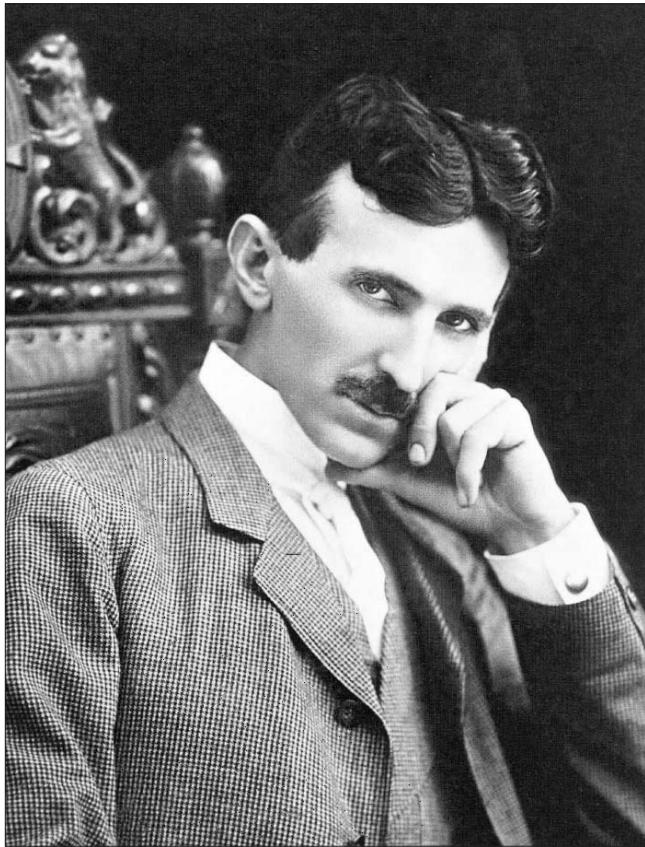
СРПСКИ ВЕЛИКАНИ

НИКОЛА ТЕСЛА - ГЕНИЈЕ 20. ВИЈЕКА

За Николу Теслу данас кажу да је бог науке, да је проналазач који је изумио точак модерног доба.

Када је на Божић 1943. године преминуо овај велики научник, све америчке обавјештајне службе и војска били су у паници из страха да његови изуми не досpiју у погрешне руке, а ФБИ је након сазнања и објаве да је Тесла преминуо запечатио његову собу.

Његове изјаве да може направити зрак смрти, најмоћније и коначно оружје свих времена, да може да се оствари комуникација са другим планетама и да без проблема може земљу да подели на два дијела, тадашњој јавности су биле смијешне али су забринуле амерички војни врх те је америчка влада сва његова истраживања те врсте након његове смрти конфисковала из страха да је био у праву.

До данас није познато шта су амерички агенти пронашли у његовом апартману 3327 у хотелу Њујоркер у Њујорку, али се зна да је Тесла за живота званично пријавио 272 изума, а вјерује се да их је било бар још 800.

И поред тога у наредним годинама 10 Нобелових награда подјељено је онима који су га копирали.

“Нека будућност каже истину и суди свакоме према његовом дјелу и достигнућима. Садашњост је њихова, будућност за коју сам стварно радио је моја” говорио је Тесла.

Научник без тестамента

Никола Тесла је иза себе оставио тоне папира или никакав тестамент којим би овластио некога да их након његове смрти преузме и чува.

Његов нећак Сава Косановић је све сакупио до чега је могао да дође и допремио у Теслин музеј у Београду, али као што све није запечаћено после његове смрти тако ни много тога што је спаковано није стигло у Београд.

Како славни научник није много марио ако му неко узима његове папире, а два пута су му обијали хотелске собе у којима је живио, постоји сумња да у неким тајним депоима још увјек постоје његове генијалне замисли и чекају да их неко искористи.

Међутим велики број докумената које је ФБИ и објавила и ставила јавности на увид прилично су цензурисани црним дебелим фломастером.

Теслини снови о тајнама космоса

Проницање у тајне космоса вјероватно је био један од првих и најдужих Теслиних сновова.

Маштао је да једног дана успостави везу са ванземаљским цивилизацијама, а 1889. године је тврдио да је примио неке “интелигентне” радио поруке из ванzemaljskog извора и стално је понављао да марсовци статистички постоје.

А још је давне 1893. године направио најрт свемирског брода на електрични погон.

У Теслиним документима налази се и његов опис беспилотних летјелица које су војске великих сила усавршиле много година касније.

Након што је његова неизменична струја побиједила Едисонову једносмјерну 1893. године Тесла је коначно добио прилику да оствари свој сан из дјетињства и искористи снагу Нијагариних водопада.

Снагом водопада је 1896. године освјетлио Бафalo, а неколико година касније и Њујорк. Санјао је о бежичном преношењу енергије преко џијеле планете па самим тим и о преношењу информација.

Идеје “Мировног зрака”

Занимљиво је да је Никола Тесла уочи Другог свјетског рата представио идеју такозваног “мировног зрака” који би заувјек зауставио ратове. Замислио је антиратни уређај, неку врсту Кинеског зида који би чувао границе.

Тадашње новине су ту информацију пренијеле другачије “Тесла, 78, открива зрак смрти”.

За живота није успио да представи функционални модел овог уређаја.

Познаваоци Теслиног живота и дјела кажу да је овог генија карактерисала ћудљивост.

Неки чак тврде да је он своје изуме конструисао искључиво у глави за разлику од његовог противника Едисона који их је испитивао, испробавао и правио прототипове.

Са друге стране Тесла је тврдио да му идеје улазе у главу путем засљепљујућих бљескова, а познато је и да је патио од аудио и визуелних халуцинација.

Био је јако осјетљив на вибрације и јаку свјетлост, али и опсједнут бројем три. Страховао је од округлих предмета као што су женске бисерне огрлице.

Тесла се борио против својих богатијих противника који су имали боље везе од њега. Едисон је избрисао његово име и преузео славу везану за струју, а Маркони га је претекао на пољу радио таласа.

Љубав према науци коштала га је славе, богатства и здравља. Његов систем наизмјеничне струје данас покреће свјетску индустрију и освјетљава наше домове док се Едисонов систем углавном користи у батеријама.

Биографија

Никола Тесла рођен је у породици православног свештеника, у селу Смиљан у Лици, тадашња Аустрија а данашња Хрватска, 10. јула 1856. године.

Школовање је започео у родном мјесту, а након тога у Госпичу. Високу реалну гимназију учио је у Карловцу, али га је током школовања морила чињеница да ће морати да настави породичну традицију и постане свештеник, јер је веома био заинтересован за природне науке.

Када се разболио од колере, која је у то доба однијела велики број живота, отаџ му је - како би што прије оздравио морао обећати да ће му допустити да студира технику.

Вишу техничку школу завршио је у Грацу, а факултет у Прагу. У Паризу је 1882. године добио посао у Едисоновом континенталном друштву.

Двије године касније Едисон му је дао посао у својој лабораторији у Њујорку, али њихова сарадња није дugo трајала.

Тесла нездовољан односом представљених према њему напушта Едисона и уз помоћ инвеститора оснива “Тесла, електрично освјетљење и производња”.

Од фирме “Вестингхаус” 1888. године добија понуду за откуп патената из области полифазних струја.

Тесла је добио америчко држављанство и након тога један дио свог живота проводи у Европи.

Тада је једини пут у свом животу посјетио и Београд где је остао три дана.

Музеј Николе Тесле у Београду

По повратку у Америку уследила је борба. Морао је да се избори за примјену наизмјеничне струје за коју су његови противници, на челу са Едисоном тврдили да је опасна по људе.

Побједник у “Рату струја”

У том сукобу, познатом као “Рат струја”, одио је побједу и Свјетска изложба у Чикагу те године је освјетљена наизмјеничном струјом.

Услиједило је његово истраживање на пољу бежичног преноса сигнала и енергије и своју идеју је изнио приликом пуштања у рад прве електране на Нијагариним водопадима 1897. године.

На истраживањима бежичног преноса енергије радио је до 1905. године када је потпуно исцрпио изворе финансирања и био је приморан да га напусти.

Чак му је и Ј.П. Морган ускратио финансије, а 1917. године му је додијељена Едисонова награда, највеће америчко одликовање у области технике.

Скоро сам и без породице, и само у друштву сестрића Саве Косановића, Тесла се јако ријетко појављивао у јавности.

Изузетак је била посјета краља Петра другог Карађорђевића у јуну 1942. године.

Теслино срце престало је да куџа 7. јануара 1943. године. Посмртни остаци овог научника налазе се у музеју Николе Тесле у Београду, у урни идеалног сферног облика.

Име Николе Тесле данас се у свијету изговара са уважавањем, што овај човјек итекако заслужује.

Мјерна јединица за магнетне индикације данас носи његово име.

Милица Кусмук

ГОСТ “СОКОЛА”

Момчило - Моца Вукотић

СПОРТ ПРЕДСТАВЉА ЗАДОВОЉСТВО И РАДОСТ

Гост овог броја часописа за културну и духовну просвјету Српског соколског друштва “СОКО” је прослављени и легендарни фудбалер Партизана и репрезентативац предратне Југославије, Момчило - Моца Вукотић. Оставио је дубоког трага у плејади црно-белих првотимаца, потом тренера и данас чланова управе овог популарног београдског клуба.

Вукотића смо упознали да часопис “СОКО” излази под окриљем Издавачке куће “Дабар”, која ради под благословом Митрополије дабробосанске, са сједиштем у манастиру Светог Николе у Добринској Ријеци код Вишеграда.

Упознали смо га, такође, са историјатом и радом Српског соколског друштва “СОКО”, које наставља традицију соколског покрета који је у Вишеграду основан 1908. године.

- Уз бројне дародавце, уз велике потешкоће, ССД “Соко” успјешно дјелује, а тренутно броји 250 активних чланова и велики број симпатизера, као и читалаца часописа “СОКО”. Већина чланова су млади људи који се баве спортом и воле га, појаснили смо Вукотићу.

Љубазно се одазвао нашој молби и одговорио на бројна питања, који читаоцима и љубитељима спорта, фудбала прије свега, поближе одсликавају његов лик врсног спортисте и човјека.

СОКО: Ко је Момчило Вукотић?

Одакле надимак Моца?

Рођен сам 1950 у Београду. Играо сам у Партизану од 1968. до 1984. године. Сезону 1978/79 играо сам у француском Бордоу.

По завршетку каријере био сам директор и тренер у Партизану. Од 1990. до 2012. радио сам као тренер у Грчкој, на Кипру и у Румунији, а 2012. преузео сам функцију директора Омладинске школе.

За репрезентацију сам дебитовао 1972. против Италије у Торину, одигравши 14 утакмица у плавом дресу.

Надимак Моца добио сам на првом тренингу у Партизану, јер је међу петлићима био дечак са истим именом, кога су звали Моца.

СОКО: Одрасли сте у официрској породици. Да ли је ваш отац Александар имао утицаја на ваш избор: Фудбал, или је он имао жељу да кренете његовим путем?

Отац је имао велику жељу да се опробам у фудбалу и он ме је одвео на пробу у Партизан.

СОКО: Како је ишло спајање школе са фудбалским тренинзима, јер зна се да је тадашња просвјета и школовање имало строго уређење?

Фудбал тражи пуно одрицања, али и породица и клуб су захтевали да због фудбала не запостављам школу. И поред обавеза, фудбал ми је био мотив да будем успешан и у школи.

СОКО: Млад, живот пред вами, много раскршића и изазова - како је Моџа одолио и побједио негативности у младости?

Одрастао сам у једној здовој породици и из куће сам понео једно васпитање, које ми је касније помогло и у фудбалу и у животу.

СОКО: Како сте стигли у Партизан?

1962. године сам дошао на пробу код Лазаревића и Белина. Задовољио сам њихове критеријуме и тако се обрео у петлићима Партизана.

СОКО: Прва утакмица: да ли је било треме, како сте се снашли?

Прву утакмицу сам одиграо 1968. године против Вардар. У тадашњем тиму Партизана играло је седам играча, који су били учесници финала Купа Шампиона. Наравно да сам имао трему када сам заиграо поред играча који су ми били дечачки идоли, али ме треша није спутала да се покажем у добром светлу на почетку своје сениорске каријере.

СОКО: Најтужнија - несрћнија утакмица? Колико боле и трају, и колико утиче такав један доживљај на следеће игре и резултате?

Најтужнији сам био после утакмице са Немачком 1976. године у полуфиналу Купа Европе. Југославија је водила са 2:0, али су Немци у продужећима победили са 4:2. Најсрћнији сам био после победе над Звездом 1978. године (3:2), када сам постигао два гола и допринео да Партизан освоји титулу са рекордним бројем бодова.

Без обзира на резултат, после утакмица нисам могао дugo да заспим. "Вртео ми се филм утакмице", али ни радост ни туга нису пуно утицали на припрему за наредну утакмицу.

СОКО: Најљепша и најдражка побједа и најдражи Ваш гол? Каква је спортска радост? Да ли мотивише, да ли ствара гордост или је то ког вас био мотив да будете још бољи?

Најдражка победа ми је против Вележа 1989. године у финалу Купа, када сам водио екипу као тренер, због игре и резултата 6:1 и због чињенице да је Партизан освојио Куп после 32 године.

Најдражки гол ми је против Динама у Загребу, јер је био изузетно леп, а био је стоти првенствени гол у црно-белом дресу.

Спортску радост је тешко описати. Толико емоција, набоја у само неколико тренутака.

СОКО: Када се Моџа усрђио и нашао животног сајпутника?

Босиљку сам познавао дugo пре брака, али смо се венчали 1973. године и ове године славимо 40 година брака.

СОКО: Брак, спорт, породица, дјеца - Синови. У нашем се народу каже СВУГДЈЕ ПРОЂИ СВОЈОЈ КУЋИ ДОЂИ: да ли Вам је породица била оптерећење или радост - одмор?

У животу нема пуно ствари које су човеку важне и које му значе. Породица је свакако најважнија. Супруга и синови су ми увек били радост и задовољства. Због честих одсуствовања, супруга је била стожер куће, и поносан сам на њу и синове, Дејана и Николу.

СОКО: Слава, Божић, Вајкенд... Како доживљавате ове дивне празнике? Колико значи Вјерски живот у животу спортисте?

Рођен сам у доба комунизма, у официрској породици, где моји родитељи нису славили те празнике. Ја сам почeo да их славим када сам се оженио и оформио своју породицу.

То су празници радости, где је на окупу цела фамилија, где влада дух заједништва, вере и среће.

Вера је у човековом бићу, она је мотив, покретачка снага и у животу и у спорту.

СОКО: Шта је спортиста, из вашег угла?

Спортиста је човек који воли спорт, воли надметање, жели да покаже да је бољи од другог. У спорту се увек ради о победи, али не о победи по сваку цену. Спортиста је научен да је и пораз саставни део игре. Али ако човек да све од себе, ако је сам задовољан уложеним и учињеним, тај пораз је само мотив, и део пута који води ка успеху.

СОКО: Колика је разлика између нашег и европског фудбала?

Велика, пре свега у условима. Европски клубови сваке године улажу велика средства за појачања, а код нас сваке године одлазе на десетине најбољих играча, а та се разлика продубљује.

Фудбал се игра за навијаче и због навијача, а наши су стадиони, нажалост, углавном мало посечени у поређењу са Европом.

СОКО: Репрезентација Србије има одличне појединице и скоро да би могла склопити два тима. Како повезати жељу и игру?

Немамо континуитет. Имамо повремене тренутке надахнућа и бљеска када смо у стању да победимо и јаче од себе, али исто тако да изгубимо од објективно слабијих екипа.

СОКО: Колико би помогла или штетила фудбалска РЕГИОНАЛНА ЛИГА нашем фудбалу?

Не знам колико су се стекли услови за једну такву лигу. Лиге у регији су слабе и сигурно би квалитет једне регионалне лиге био подигнут на виши ниво.

СОКО: Да ли сте задовољни са оним што сте постигли у животу?

Научен сам да имам доста високе циљеве, али да су ти циљеви остварљиви. Задовољан сам постигнутим у животу, али ми је много важније да су ми синови нашли свој пут и да су њихови животни погледи у многоме слични мојим.

СОКО: Шта бисте савјетовали младим спортистима, и нашој омладини? Како да успију у спорту и уопште у животу?

Спорт треба да се воли и да представља задовољство и радост. И велика је привилегија да у животу радиш оно што волиш, али спорт тражи пуно одрицања и само најупорнији успевају.

СОКО: Моја у Републици Српској, Вишеграду, Добрину, Андрићграду? Да ли је то изводљиво и када? Ово је уједно и позив: Добро нам дошли!

Наравно да радо прихватам позив и надам се да ће се у блиској будућности то и остварити. Велики поздрав свим љубитељима спорта и фудбала!

СОКО: Ваша порука младим спортистима.

Таленат је само предуслов и претпоставка будућег успеха. Напорним радом он се и остварује.

Архимандрит Јован Гардевић

ФК "Партизан", 15. 10. 1970. год.

ГРАДОВИ ДАБРОБОСАНСКЕ ЕПАРХИЈЕ

СОКОЛАЦ

Соколац се простира на Гласиначко висоравни, у подножју планине Романије. У свим историјским списима као и књижевним дјелима подручје Соколаца се помиње као Гласинац, што је кроз прошлост био назив овог мјеста.

Општина Соколац административно је подељена на 10 мјесних јединица, са 80 насеља, у којима живи око 15.500 становника. Соколац се налази у средишту Гласинца, на надморској висини од 870 метара. Ова висораван са пространим ливадама и пашњацима окружена је четинарским шумама и врховима Романије, Боговићке планине, Градине, Рабра, Црног врха, Копита и Кратеља. Соколац је значајна саобраћајна раскрсница магистралних путева од Источног Сарајева према Београду, Ужицу и Јадранском мору.

Привреда

Деценијама је у Соколцу носилац привредног развоја била дрвна индустрија. Поред капацитета за примарну и финалну прераду дрвета, у Соколцу су изграђене и фабрике у металној индустрији (УНИС - Творница котрљајних лежаја), текстилној и кожарској индустрији (Фатес - производња тетиха, КТК - дјечја конфекција и дијелови обуће), прехранбеној индустрији (Романинка, Чоловић), грађевинарству, саобраћају (Романијапутеви) и трговини (Бартула). Већина од набројаних фабрика је у тешкој ситуацији, а у неколико је покренут и стечајни поступак. Последњих година у експанзији је мала привреда, тако да је у Соколцу регистровано око 150 приватних предузећа и 175 радњи, претежно трговачких и угоститељских.

У Соколцу је сједиште и неколико великих предузећа од републичког и регионалног значаја, као што су: Српске шуме, Телеком Српске - Радна јединица Источно Сарајево, Српске поште - Радна јединица Источно Сарајево и АД Романијапутеви.

Духовност и култура

У Соколцу се налази српска православна црква Светог пророка Илије, саграђена крајем 19. вијека. Овде је од 1992. године сједиште Митрополије Дабробосанске и Његовог високо-преосвештенства, митрополита дабробосанског Г. Николаја (Мрђе). По пресељењу митрополита из Сарајева у Соколац, соколачки храм Светог Пророка Илије постаје катедрала митрополита дабробосанског, односно Саборна црква наше митрополије.

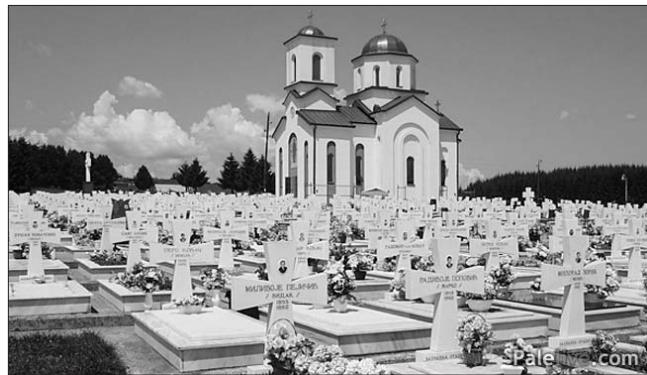
Установа за културу и Српско културно и просвјетно друштво Просвјета су организатори бројних и разноврсних културних догађаја у општини, а најзначајнија манифестација су Госпојинске вечери. Народна библиотека располаже фондом од око 15000 књига.

Споменик Солунцима и Војничко гробље

У Соколцу се налази Споменик солунским добровољцима, на коме су исписана имена 400 погинулих добровољаца из ове општине.

Велики број добровољаца из ове општине и са подручја Романије је учествовао у пробоју Солунског фронта.

У Соколцу је, након одбрамбено-отаџбинског рата, формирано велико Српско војничко гробље.

“Мали Зејтунлик” - Војничко гробље у Соколцу

Образовање и информисање

Основна школа у Соколцу постоји више од 120 година. Наставу похађа око 1300 ученика, а њихов број је у порасту. У задње вријеме урађено је доста на стварању бољих услова за рад у овој школи. Уз помоћ донација, обезбеђених преко аустријске невладине организације Хилфсверк, школа је реновирана и опремљена новим намештајем.

У Средњој школи, укључујући и Подручно одељење у Хан Пијеску, школују се ученици за виша занимања. Поред гимназије постоје и одељења шумарских и саобраћајних техничара, столара, возача и шумара. Обје школе располажу кабинетима за информатику.

Панорама Соколца

До 2002. године Соколац је имао локалну радио-станицу Романија која је основана 1975. године. Одлуком Регулаторне агенције за комуникације (ЦРА), чије је сједиште у Сарајеву, овој радио-станици ускраћена је дозвола за рад. Од локалних медија постоји лист СИН (Соколачке информативне новине), који излази једанпут месечно, а од недавно овде дјелује и студио Радио Соколац, у склопу програма Радија Републике Српске..

Спорт

У Соколцу дјелује више спортских клубова организованих у Спортско друштво Гласинац. У заједничким лигама БиХ такмиче се женски одбојкашки клуб и шаховски клуб, а у прволигашкој конкуренцији у Републици Српској наступају кошаркашки и фудбалски клуб. Веома добре резултате постиже и атлетски клуб. Треба поменути и карате клуб као и смучарски клуб, чији су се такмичари истакли добрым резултатима на бројним такмичењима. Члан овог клуба, Бојан Самарџија је наступао за репрезентацију БиХ на Зимским олимпијским играма у Торину 2006. године.

Приредио: Александар Савић

СВЕЧАНОСТИ

Видовданске свечаности у комплексу “Андрејграда” у Вишеграду

ХРАМ ПОСВЕЋЕН СВЕТОМ МУЧЕНИКУ ЛАЗАРУ И КОСОВСКИМ МУЧЕНИЦИМА

Освећени темељи и одржана прва Света архијерејска литургија у новоизграђеној цркви

У оквиру идовданских свечаности, којима су обиљежене двије године од почетка градње комплекса “Андрејград”, у новоизграђеној цркви посвећеној Светом мученику Лазару и косовским мученицима пострадалим заједно са њим за вјеру православну, у присуству великог броја православних вјерника одржана је прва служба.

Свету архијерејску литургију, уз саслужење десет свештеника вишеградске и сусједних парохија Митрополије дабробосанске, као и шест ђакона, служио је Владика захумско-херцеговачки и приморски Григорије.

Градња цркве у Андрејграду, која подсећа на храм у Високим Дечанима, започета је два мјесеца раније, а до Видовдана наредне године, како је најављено, биће у потпуности уређена.

За фасаду новоизграђене цркве кориштен је бијели мермерни камен из турског ранохришћанског града Коније.

Његово преосвештенство епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије, уз саслужење свештенства, освјештао је у Андрејграду храм Светог великомученика кнеза Лазара и светих српских јунака.

Овом чину присуствовао је предсједник Републике Српске, ктитор и кум овог храма Милорад Додик, ктитор Емир Кустурица, многе јавне личности и велики број православних вјерника.

“На Видовдан се све види и овај празник нам служи као огледало, да сваки Србин стане пред огледало и види гдје је и како је”, поручио је епи-

скоп Григорије, који је и замјеник митрополита дабробосанског Николаја.

Нова издања Академије наука и умјетности Српске

Говорећи о Зборнику радова, који је настао на научном скупу посвећеном обиљежавању 20. година стварања Републике Српске, академик Рајко Кузмановић је истакао да је он у цијелости свједочанство о рађању Српске али, истовремено, и путоказ како и куда даље.

“Ово је научна прича о вриједности људског ума исказаног написаним, а везана за стварање Српске на лијевој обали Дрине”, рекао је Кузмановић. Он је подсјетио да је Зборник састављен од пет цјелина и штампан на близу хиљаду страница.

Академик Снежана Савић појаснила је да се у Зборнику налази 55 научних радова и студија, посебно се осврнувши на значај реферата о угрожености српског језику у Републици Српској.

Капија Андрејграда

О Кузмановићевој књизи на руском језику под називом “Трактати о уставноправном систему у Републици Српској”, промотор академик Драго Бранковић рекао је да су они “свједочанство о времену када су нестајале старе и настајале нове државе и свим оним што је везано за тај период историје на Балкану”.

“Кузмановићеви трактати ипак носе универзалне поруке мира”, закључио је Бранковић.

Говорећи о књизи “Иво Андрић између Истока и Запада”, академик Бранко Летић је подсјетио

да се она састоји од 25 стручно обрађених радова о великом писцу и његовом дјелу.

“Ријека Дрина је вертикалa гдјe сe одигравају судари обрађени у Андрићевим дјелима, али сe писац увијек издизао изнад пуког историјског свједочанства”, рекао је Летић.

Док је говорио о књизи “Дела Николе Колјевића”, академик Љубомир Зуковић је констатовао да се Академија и на овај начин одужила великим шекспирологу и познаваоцу српске литературе који је дао немјерљив допринос стварању Републике Српске.

“Српски језик у БиХ је најугроженији на српским просторима и трпи ударе са свих страна, па и од међународне заједнице, а и на овим примјерима историја се понавља, јер се то догађало у вријеме Бењамина Калаја и тадашњег заговарања босанског језика”, рекао је академик Слободан Реметић, говорићи о књизи “Језик и писмо у Републици Српској”.

Нова зграда “Хидроелектрана на Дрини”

Отварајући нову зграду предузећа “Хидроелектране на Дрини” предсједник Републике Српске Милорад Додик је нагласио да је “Андрићград мјесто у коме ће се изучавати прошлост и упућивати у будућност у граду који је посвећен једном нобеловију”.

Он је истакао да је изградња Андрићграда, па и пословне зграде предузећа које је власник Хидроелектране “Вишеград”, успјех једне генерације успјешних људи са Емиром Кустурицом на челу.

“Највећи успјех је што Кустурица није одустао, иако је било преломних тренутака у току градње, а резултат његове упорности се исплатио”, рекао је Додик.

Кустурица је захвалио архитекти академику Браниславу Митровићу који је пројектовао пословну зграду предузећа “ХЕ на Дрини”, сличну оним у Риму и Венецији.

“Овај човјек успио је да комбинује на фасади танку ламперију и камен који се налази у херцеговачким оградама са модерним стремљењима у архитектури. Веома добро осјећам тај простор и

презадовољан сам оним што је урађено”, рекао је Кустурица.

Архитекта Митровић је појаснио да је модерним архитектонским изразом показао и дух традиције градње на овом поднебљу.

“Иако сам рођен у каменитом крају, први пут сам радио у камену и мислим да се нисам обрукао”, нагласио је Митровић. Директор предузећа ”ХЕ на Дрини” Миле Лакић изразио је задовољство брзином градње зграде и рекао да је у току процједура откупа од извођача радова.

“Зграда има подрум, приземље и два спрата и корисну површину од 2.3000 метара квадратних”, истакао је Лакић.

Отворен Андрићев институт

Оснивачкој скupштини Андрићевог Института, осим Емира Кустурице, учествововали су и историчар Чедомир Антић, књижевник и Академик Матија Бећковић, савјетник председника Републике Српске Пере Симић, савјетник у београдској Задужбини Иве Андрића Жанета Ђукић-Перишић, те секретар Института Данка Митровић.

У Андрићевом институту промовисана је књига “Писац и прича, стваралачка биографија Иве Андрића”, аутора Жанете Ђукић-Перишић.

На промоцији је говорио Кустурица, а одломке из књиге читала је београдска глумица Стела Ђетковић.

Рад Андрићевог института финансираће двије владе, Републике Српске и Србије.

У 1.485 метара квадратних смјештен је Институт друштвених наука и умјетности, модеран и међународно значајан, са властитом продукцијом.

Према Кустуричним ријечима, опсег рада биће “све референтно за времена која долазе”, биће то “мјесто окупљања најумнијих и најутицајнијих представника нашег народа”.

Ускоро ће бити установљено и престижно, финансијски најиздашније књижевно признање у овом дијелу Европе, Велика Андрићева награда, која ће уз Повељу имати и новчани дио до 100.000 евра.

У вечерњим часовима на новоизграђеном Тргу Петра Петровића Његоша одржани су концерти

група “Ван Гог” и “Емир Кустурица - Но смокинг оркестра”.

Велики Гете нема свој град, али Андрић има!

Идејни творац Андрићграда у Вишеграду, Емир Кустурица поручио је са Видовданских свечаности да велики њемачки пјесник Гете нема свој град, али зато српски нобеловац Иво Андрић има.

“Најважнија институција у Андрићграду биће Андрићев Институт, и који треба да личи на Гетеов Институт и све сличне институције у свијету”, поручио је Кустурица.

Он је ојијенио да је реализацијом овог историјског пројекта материјализована веза између Србије и Републике Српске.

Владе Србије и Српске потписале су уговор, на основу којег је регистрован Институт двије др-

жаве, који ће одиграти велику улогу и сада и убудуће, подсјетио је Кустурица на церемонији обиљежавања друге године од почетка изградње Андрићграда.

“Овакви пројекти одлична су брана ревизији историје и пустим жељама оних који окидач историје желе да пребаџе на наш прст”, рекао је Кустурица.

Андрићград - нови концепт живљења

Министар просвјете и културе Републике Српске Горан Мутабџија изјавио сматра да концепт Андрићграда значи нови концепт живљења, не само за Вишеград, него и за цијелу Републику Српску.

Бити у Андрићграду, нагласио је Мутабџија, значи бити у културолошком и цивилизацијском смислу на трагу онога што је био сан свих грађана, не само овог подручја, него и цијеле Српске.

“Овдје се преплићу и Андрићеве вишеградске стазе и стремљења младих људи који желе квалитетан живот, савремене институције и општи квалитет живљења, као што то имају и друге средине”, рекао је Мутабџија, поводом друге годишњице почетка изградње Андрићграда.

Према његовој ојени, концепт Андрићграда, чији је идејни творац прослављени српски режисер Емир Кустурица, садржи значајне институције попут Андрићевог Института, а очекује се и успостављање Академије лијепих умјетности.

*Radoje Tasić,
Славко Хелета*

Нова разгледица Вишеграда - поглед на Андрићград са Горње Лијеске

Видовданску бесједу на првој архијерејској литургији у цркви Светог српског цара Лазара и косовских мученика у комплексу Андрићграда одржао Владика Захумско-Херцеговачки и приморски Григорије

ОПРАШТАЊЕ ЈЕ НАЈВЕЋА ЕТИКА

Новоизграђена црква у комплексу Андрићграда у Вишеграду је посвећена Светом мученику Лазару и косовским мученицима пострадалим заједно са њим, а прву архијерејску литургију у овом храму служио је владика Григорије, на Видовдан 2013 године, када је обиљежена и друга година од почетка градње Андрићграда.

Владика Григорије је тада одржао и видовданску бесједу присутном народу који је у великом броју дошао у нови храм у каменом граду.

“Диван је празник Видовдан, празник оних који виде и препознају Христа, они који виде и препознају Христове ратнике, Лазара и косовске мученике. Диван је празник али је и страшан, онда када се сјећамо жртава од оног Видовдана 1389 године па све до данашњег.

Истовремено када је борба Србина косовско-видовданска онда је и српска и хришћанска. Сјетимо се оног славног другог Видовдана за нас Србе овдје у Босни и Херцеговини, који је још једнпут показао да смо ми људи који се боре за парче слободе, за парче неба и земље. Зрно слободе без којег нема живота!

Слобода је јуначко имање, како каже Петар Други Петровић владика Његош, али и најслађе душевно пиће, онда када је освећено духом светим.

Слобода је икона Божија у човјеку. Она је жеђ човјекова за Богом. Слобода је највећа светиња, јер без ње је живот немогућ, љубав немогућа!”

Слобода - друго име Видовдана

“Ако би Видовдану давали друго име, то би било Слобода, јер се Видовдан не може славити без слободе. А наш народ нема друге слободе осим видовданске, оне крсноваскрсне и обожене.

А до слободе се долази само косовским - Лазаревим путем.

Нема тих уговора и анекса који нису у сагласности са Христовим и Лазаревим страдањем, а да су прави и православни”, бесједио је владика Григорије пред народом вишеградским, жедним духовних говора.

Владика је своју Видовданску бесједу наставио ријечима о Господу као правом обрасцу борбе за слободу.

“Поstrадавши мученички наш Господ поднио је крсну смрт и постао икона, а ми се, идући истим тим путем, удостојавамо допуњавати недостаке невоља и страдања његових.

Наше постојање је најтјешње повезано са слободом. Оно је засновано и утемељено на слободи и предуслов да човјек дође до неопходне захвалности Богу. Само човјек који зна шта је то слобода, разумије како је велика, јасна и страшна пролазност људског живота. И само такав човјек може да схвати да га је Бог створио са слободом и љубављу, да Бог хоће и може да учини човјека вјечним бићем. Зато је славити Видовдан могуће само слободним људима, јер су они једини који имају истинску и праву љубав”, нагласио је владика сабраном народу у храму Светог цара Лазара на велики празник - Видовдан.

Он је за Видовдан рекао да је то увијек био животни испит за српског човјека, јер каже да Србин има дуг према светом цару Лазару и косовским мученицима, а његов однос према том дугу је његова слика.

“Видовдан разоткрива издају и открива завјеру. Видовдан продире у душу онога који стане пред њега и неумољиво га слика бојама истине, која је једина и страшна и крсна истини.

Свако ко је данас дошао да стане пред видовданско огледало мора да чује причу о вјери и вечери. И не може се отићи, а да се не одлучиши јеси ли за вјеру или си за вечеру? Да ли ћеш гладан у гроб лећи славећи Лазара и испуњаваћи Косовски зајед или ти је на памети вечера? Мораши знати Србине да је гроб хладан ако си без своје браће и ако немаш пружене руке Господа нашег Исуса Христа и светитеља Божијих. Јер, неће вас на оном свијету гријати ватра испод казана ако вас не грије сунце са Христовог длана, а нас Србе и са Лазаревог дланом”. Прихватимо начин праштава

“Душе косовских мученика на Видовдан по-бијених од 1389. па до данас су једино истинско благо српског народа и једина мјеница којом се добија вјечни живот”, рекао је владика Григорије и

позвао на слогу и саборност свих Срба ма гдје се налазе, а нарочито ових у Вишеграду.

“Ова црква у којој се сабирамо, ови вишеградски Дечани и ако Бог да саборна црква овога лијепога града на Дрини, дај Боже да нам на овај Видовдан покаже како да се развидимо и да не буде између нас никакве омразе, већ само љубав и слога.

Прва Архијерејска литургија у новом храму

Нека вас благослови Господ у овај дан у који сте дошли у овај храм који се гради, јер је за њега највеће утемељење ако у њему буде служена служба Божија. Ако у њему буде молитве и вјере биће и храма и града. Ми морамо да покажемо како је љубав јача од свега и како је опроштање највећа етика и најмоћнији начин живота и да прихватимо и оне који не разумију и да научимо једни друге трпљењу и смирењу, да не злопамтимо једни другима”, поучавао је владика народ и поново из вишеградских Дечана позвао на слогу и праштање и на видовданску молитву у Лазаревом храму који је, како је рекао, врхунац и печат каменог града у Вишеграду у којем ће се проповиједати само љубав и само слога, јединство и мир.

Прво видовданско причешће у Лазаревој цркви

У току свете Литургије у вишеградским Дечанима, владика Григорије је причестио вјерни народ.

Истог дана, након вечерњег богослужења и полагања камена темељца у зидове новог величанственог храма који је за само 65 дана израстао на ушћу Рзава у Дрину, владика је објавио да за првог свештенослужитеља ове православне богоноље

постављаprotoјереја Милутина Андрића, који је рођен у селу Велетову код Вишеграда, а свештенички службовао прво у Пљевљима у Црној Гори, затим у Прибоју у Србији и касније у Билећи у Херцеговини, где је по благослову епископа Григорија и пензионисан.

Вишеград добио урбано језгро

Изградњом Андрићграда Вишеград је добио једно урбano језгро по угледу на многе најљепшие медитеранске градове.

У свим градовима јудеохришћанске цивилизације, црква се налази у центру града. Она је језгро око кога се формира град који је сав оријентисан ка цркви, а око њега се налазе тргови на којима се одвија живот.

Освећење темеља цркве у Андрићграду

“По истом том принципу су грађени сви наши најзначајнији манастири. С обзиром да је у самој идеји Андрићграда планирана црква на најзначајнијем мјесту, она ће бити Саборна црква”, рекао је владика Григорије.

Сачувати Православље оплемењивањем народа

Григорије је истакао да је за Православље у овом времену најбитније оплемењивање и облагодаћење народа као заједнице која се претвара у вјечну заједницу људи који никад не умиру.

“То је и сврха великог градитељског подухвата Емира Кустурице, да будемо дио народа који зна ко је и куда иде, али и где и како живи. Искрено се надам да ће овај лијепи град једнога дана бити епископско сједиште, престони град и храм епархије. Вишеград би то могао бити из више разлога, а моја визија је да прије свега тај град и храм буду свеза и веза са обје стране Дрине”, нагласио је епископ Григорије за часопис “Соко”.

“У првој фази градње није предвиђено да се одмах ради живопис ентеријера, али размишљамо да у будућности, ако Бог да и ако буде могућности, да се уради живопис мозаицима или фреско техником”, појаснио је владика захумско-херцеговачки и приморски Григорије.

Мира Андрић

РЕПОРТАЖА

Манастир Вујан

РУКОТВОРЕНИЈЕ ПАТРИЈАРХА ПАВЛА

Yманастиру Вујан, на пола пута између Чачка и Горњег Милановца, као драгоценја црквена реликвија, чува се омалени дрвени крст на коме је на црквено-словенском језику написано: „Манастиру Вујину у знак исцељења приложи раб Божији, Гојко“.

На другој страни крста од јавора изрезбарено је распеће Исуса Христа.

Крст патријарха Павла

Крај 1944. године. Одјек рата на Балкану. Авиони „савезника“ бомбардују Лесковац, Београд, Сmederevo, Ђуприју... На стотине мртвих српских грађана.

У монашкој ћелији, са мајушним прозором, с погледом на звоник цркве и гране старог јасена, бритвом укориченом од дијелова волујског рога, искушеник Гојко резбари распетог Исуса на крсту. Дијелиће дрвета, на масивном столу растјерију дах испосника чији потмули кашаљ скоро у истим размацима одјекује келијом.

Тијело испосника дugo се трза под налетима кашља док он не остави и бритву и рукотворину и полако се спусти на палачу и прекрије везеном искрзаном и грубом поњавом.

„Није ми жао што сам „фасовао“ јектику /туберкулозу/, размишља испосник Гојко, „јер сам спасио један млади живот“, присјећајући се догађаја тог љета из Бање Ковиљаче када је из хладне воде спасио дjeчака који се давио у ријеци.

„Доктори су ме „отписали“, рекоше ми да ћу живјети још три мјесеца али уздам се у Бога и молитву да ћу преживјети“, шапуће испосник стишћући рукама крајеве поњаве.

Кад монаси манастира вујанског „крену за послом“, да чувају сточу, обрађују имање или „оду на парохију“ испосник се извуче из своје, од свију изловане келије и кришом уђе у здање храма.

Ту сатима у тишини клечи над гробом безименог свештника молећи му се да му, опет, подари здравље.

И још једно чудо се у овом манастиру, смјештеном на падинама планине Вујан, догодило. Испосник Гојко, касније монах Павле, па, је-ромонах, протосинђел, архимадрит, владика, игуман у више манастира

и на крају патријарх српски, је оздравио и у здрављу дочекао дубоку старост.

Игуман Јован брине се данас да се манастир посвећен Светом архангелу Михаилу очува и да се за њега далеко чује.

Храм необичне архитектуре на коме доминира звоник несразмјеран малој грађевини посјећују многи који су чули и за мошти Непознатог светитеља али и друге замениности светиње.

„Тај монах се некад био одвојио од братије из овчарско-кабларских манастира и повукао овде у дивљину где се подвизао најстрожијем посту хранећи се дивљим воћем и медом. Кад је умро сматран је за светитеља јер су се на његовом гробу исцјељивали болесници“, каже парох Звонко Расић.

У храму се, с десне стране од улаза, поред гроба непознатог монаха, налази и гробно место познатог војводе из првог и Другог српског устанка Лазара Мутапа.

Централним дијелом храма доминира мермерна плоча на којој је уписано „Свом милом деди Николи Милићевићу Луњевици (1767-1842), његова унука Драга, Краљица Србије, август 1902. године.“

Никола Луњевица био је угледан домаћин из ових крајева, трговац, изузетно богат, учесник српских устанака, а касније, по наговору кнеза Милоша и предсједник Окружног суда у Брусници.

Он је и задужбинар и обновитељ манастира Вујан где је у порти изградио конак, који и данас постоји, а у њему је одсједао послије свете Литургије у храму о црквеним празницима.

У кући Луњевица радила је можда најстарија приватна школа у Србији, а неки од његових потомака су сахрањени у близини манастирске цркве.

Никола је храму поклонио и црквено звono и занимљив запис са оригиналним језиком тог времена „При владајењу благовјернога Књаза сербског господара Милоша Обреновића, сије звono приложи Никола Луњевица за спомен свој и сина свога Вуја и спуруге своје Милосаве храму свјатаго архијатрагита Михаила“.

„Богата је и ризница овог манастира, који је Луњевица обновио 1805. године, међу којима се чува икона Светог архангела Михаила и она је под заштитом државе“, каже свештеник Расић.

У минају штампаном у Русији пише „Ове године земљотресеније поче на 6. суботу 1893. год. па сваки дан по двапута трајало по 20 минута узасобом када од једног земљотресенија порушила многе цркве и манастири“, записао је свештеник Љубомир Татић.

Јесењег дана љета Господњег 2012. на планини Вујан није учао, хујио, ујио вјетар.

Тишина је овде, као и у свим православним манастирима, дубоко у планинама и скровитијим мјестима, опомињала да је то кутак тихе молитве, смирења душе, благости, лијепих мисли и вјере у Божије и људске законе.

Pagoje Tacuć

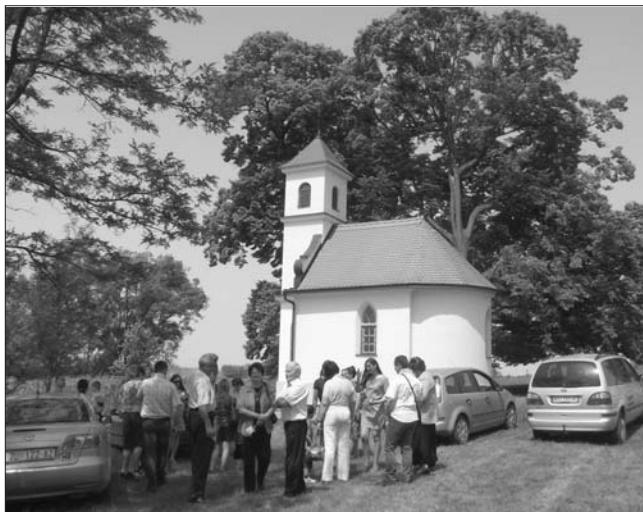
СРПСКА ДИЈАСПОРА

Фото запис из Славоније

ЦРКВИЦА У МИРКОВЦИМА

Мирковци код Винковаца највеће је Српско село у Хрватској у коме, и поред послијератне миграције, опстаје пристојан број православаца.

Оно чиме се овдашњи православни вјерници поносе је здање мјесне цркве посвећене Светом Николи, која је саграђена 1803. године.

Црквица у Мирковцима

-Уз овај православни храм Мирковци имају још једну - малу цркву посвећену Светом Пантелејмону, а саграђена је 1910. године, казује нам свештеник Ђорђе Ковачевић.

Он подсећа да је мала црква комплетно обновљена 2010. године, на стогодишњицу градње, и најчешће служи за вјенчања и крштења.

-По народном вјеровању вода са извора, на коме је саграђена ова црквица, је љековита и до сада је излијечила многе људе. Зато је баш на извору, на једном благом узвишењу и саграђена ова црква. Исте године кад је црква направљена уз њу је посагађена и липа чија огромна крошња краси малу порту. У њеној хладовини парохијани су бетонирали већу плочу која у љетном периоду служи за богослужења, објашњава свештеник Ковачевић.

Ковачевић додаје да се овде традиционално сваке године 9. августа, када се обиљежава Свети Пантелејмон - сеоска слава Мирковаца, окупља велики број православних вјерника, којој присуствује и владика Осјечко Пољски Лукијан и свештенство. Том приликом љековита вода, чији је извор уређен у црквеном подруму, се освећује.

Парохија Мирковачка је основана 1750. године, када је ово село код Винковаца имало чак три православна свештеника.

Љековита вода у подруму црквице

-Мирковце је основао Хајдук Мирко 1626. године, након што је пређегао из Босне и основао село, које је названо по њему. У његову част се данас мјесни фудбалски клуб зове "Хадук Мирко". На сеоском гробљу постоји споменик који датира из тог времена, на коме је уклесано презиме Везировић, а овдашња школа је основана 1759. године и спада међу најстарије у Хрватској, појашњава Ковачевић.

Мирковци су, иначе, били саставни дио некадашње Војне Крајине, где су се за вријеме владавине Аустрије, мањом насељавали Срби који су шtitili границу према Османском царству.

Крштење испод старе липе у порти црквице

У Мирковцима је 1948. године било 1427 становника, а 1990. године око 400 домаћинстава са око 1700 становника, од којих су 97 одсто били Срби. Посљедњи рат учинио је своје, тако да данас у Мирковцима живи око 2500 становника, од којих 800 Срба, јер је велики број послије реинтеграција у Хрватску одселио у сусједну Србију или у иностранство.

C. Хелета

ПОРОДИЦА И ДРУШТВО

Вишечлана породица Дебелногић из Подроманије код Сокоца

ОЧЕКУЈУ ВИШЕ РАЗУМИЈЕВАЊА

Вољели би да су их бар поводом 15. маја, Свјетског дана породице, посјетили представници власти. Социјала им, кажу, не треба, али више поштовања свакако!

Yкући Жане и Миомира Миће Дебелногића у Подроманији код Сокоца не престаје дјечија грађа, игра, пјесма, а повремено и плач петоро дјече, ове срећне породице коју је Бог даривао као ријетко кога у данашње вријеме: здравим и лијепим потомцима.

Овај млади брачни пар је обогатио не само себе, ближу родбину и пријатеље, већ и локалну заједницу и цијelu Републику Српску, рођењем петоро малишана. Најстарија Јелена има 13 година, одлична је ученица седмог разреда Основне школе Соколац. Годину млађи Никола је у шестом разреду, такође одличан ћак и носилац жутог појаса у каратеу. Слађана има девет година, ученица је трећег разреда и као и сестра Јелена, једна је од одбојкашких нада соколачког „Гласинца“. Трогодишња Николина, очева миљеница, има задатак да помаже мами у прављењу чоколадне торте, а једношкогодишњи мезимац фамилије, Петар, непрестано је заузет привлачењем пажње осталих чланова породице, који заједно рјешавају домаће задатке.

-Била сам сама у породици осам година, све док ми мајка није родила браћу - близанце. Помагала сам јој и пазила их док је мајка била на послу и од тада посебно волим малу дјецу. Некако се осјећам важна док бринем о њима, каже тридесетчетврогодишња мајка Жана, за коју се прије може рећи да се бави манекенским послом него одгајањем петоро дјече.

Ова вишечлана породица спада у ред оних које од државе не очекују повремене материјалне помоћи, какве углавном постају страначки декор у вријеме предизборних кампања. Они, како каже ова млада мајка, једино очекују да им држава обезбиједи сигурност и стабилност породице да би властитим радом своју дјецу извели на прави пут.

-Ништа не значе повремене помоћи, јер се наш проблем не рјешава на кратко. Не очекујем ништа бесплатно, поготово што је држава у кризи, али вјерујемо да би требало обезбиједити посао бар за једно лице из вишечланих породица. Има доста породица са троје и више дјече на подручју наше општине у којима нико не ради. Како се то може десити данас, када се сви заклињу да треба подржати раст наталитета? Као појединци не можемо ништа, али ту помоћ треба да добијемо од општине и државе, надају се у породици Дебелногић.

Као и остale вишечлане породице очекују да Република Српска има више разумијевања за њих: да осигура приоритет њиховој дјeci код добијања бесплатних уџбеника, стипендija, уписа на факултет, смјештаја у студенатске домове, код запослења, отварања самосталних или занатских радњи и слично. Радује их, признају, што ипак има добрих људи да помогну, и наводе пример је Високе школе за услужни бизнис у Сокочу, која на почетку школске године основцима дарује свеске, школски прибор и прве књиге. Добро им дође и бесплатан превоз ћака и бесплатни уџбеници за добре ћаке, које је обезбиједило ресорно министарство.

Додатак на дјецу је у Српској посебна прича, чујемо у кући Дебелногића, али добро дође и то, уз Миомирову плату, коју распореде тако да дјечи ништа не недостаје. Издаје се на крај, без потребе да се икome жале и обраћају за помоћ.

-Понекада заболи што нас људи гледају на другачији начин. Треба признати да је новинарка РТРС-а Мира Мочевић покушала скренuti пажњу на „бијелу кугу“ серијalom емсија у којима су приказивали различите породице и углавном one које су се нашле у веома тешкој социјалној ситуацији, тако да смо сви стрпани у исти кош. Тако смо чули много ружних коментара и питања: Кome рађају дјецу? Зашто, ако немају посла? итд. Вољели би да нас више поштују и уважавају у овој нашој заједници. Страшно сам била љута када сам чула прво нашу министарку за породицу, омладину и спорт РС, која је рекла да само психијатријски случајеви могу у данашње вријеме рађати више од двоје дјече. Када тако каже једна министарка за омладину и породицу, шта онда можемо очекивати од других људи? Била је прича о тој некој пензији за мајке са четврото и више дјече и она је уз остало, тако прокоментарисала проблем вишечланих фамилија. Једноставно сви смо били огорчени због те изјаве. Свесни смо ми да су то празне приче у предизборној кампањи, које више нико и не слуша, пожалила нам се мајка, увјерена да само вишечлане породице знају које богаство имају.

Жана нема времена за неко од удружења које окупља вишечлане породице, али здушно подржава недавно формирano у Сокочу под називом „Мајка и дијете“, преко кога ће, када то буде општине омогући, родитељи троје и више дјече добијати редовна мјесечна примања.

Радују се Дебелногићи већој пажњи и разумијевању од стране локалне власти, него самим парама.

„Било би добро када би мајкама, које су се опредијелиле за породицу, а не каријеру, држава омогућила послове у кући од којих би и заједница имала користи, како то чине у многим европским државама,“ истиче Жана.

Ову младу мајку радује што њену дјецу с посебном пажњом подржавају у Основној школи Соколац њихови другари, учитељи, наставници и педагог, што може бити добар пример за све друге сличне установе.

За крај су нам рекли да би вољели да су их бар поводом 15. маја, Свјетског дана породице, посјетили представници власти, како би се подигла свијест о проблемима и питањима породице, вишечлане посебно.

Добрила Абазовић

РЕПОРТАЖА

ПОРЕЗНИЦИ СУ И ЦИБРУ ОПОРЕЗИВАЛИ

„Родило ко никад,“ мрмља у браду сељак Љупко Арсић из Велетова док обилази воћњак и рачвастим моткама подупире од обиља плода отежале гране шљива пожегача од којих се прави најбоља ракија.

Година је, кажу сељаци, добро понијела, сво воће је родило и преродило и биће и за казана и пекmez, за продају, али ће многе „мивке“ пропасти јер се на селима „оједињало“, нема чељади и мало је оних који „љетину могу срадити“.

Старина Арсић се присјећа и педесетих година прошлог вијека кад су се сељаци радовали обилатом роду воћа али и стријепили од оног што је неминовно са зрелим шљивама долазило.

„Мој отац Милован имао је бројну фамилију, седам синова и двије кћери, па смо успијевали да шљиве „отресемо“, покупимо и ставимо у дрвене капе. Али проблеми су били што би се са бербом шљива у селу појавили и порезници, који су мјерили капе, процјењивали колико у њима цибре има и опорезивали сав вишак који је прописан законом“, присјећа се Љупко Арсић.

Сељаци не би били то што јесу да се нису сналазили у намјери да преваре порезнике и сакрију цибру да се на вишак „не удари“ порез.

„Тешка су то времена била. Сељаци су у шикарама и скровитим мјестима крили капе и у њих возили отресену шљиву. Било је то и по неколико километара од мјesta где је био ракијски казан и где ће се ово пите пећи. Радило се то често и ноћу да сеоске „шипље“ не „откуцају“ домаћине порезнима и милицији и онда ето ти белаја“, с горчином говори Арсић.

Капе су мјештани крили у стоговима сијена, у шаши и слами, па чак прекривали и земљом.

Виспремим порезницима, који су и сами били поријектом са села, није ништа промицало па су сељаци тешко са њима излазили на крај.

Писац ових редова дошао је до „Записника о производњи ракије“ од 24.

Казан „чучавац“ из 1953. године

септембра 1955. године који је сачинила посебна комисија код домаћина Лазара Тасића из села Бијеле.

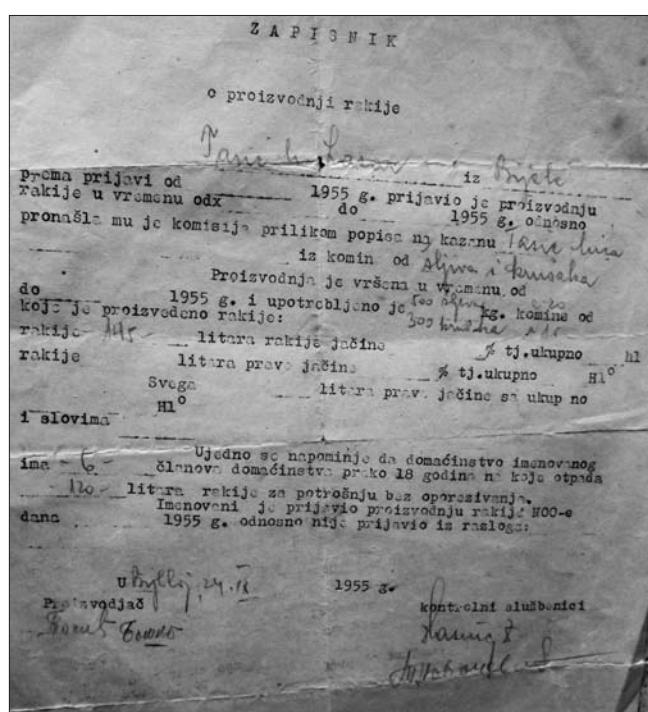
Комисија, односно порезници су, на дјелу „ухватили“ печење ракије у казану, како пише у записнику, чији је власник био Мићо Тасић, где је констатовано да је за производњу овог омиљеног пита утрошено „500 килограма комине од шљиве и 200 килограма комине од крушака“.

Порезник је на обрасцу писаћом машином латиницом, руком ђирилицом, исписао да је од те масе произведено 145 литара ракије, не неводећи од колико је степени.

„Уједно се напомиње да домаћинство именованог има шест чланова преко 18 година на које отпада 120 литара ракије за потрошњу без опорезивања“, педантно је забиљежио порезник.

На остатак произведене ракије домаћин је био дужан да плати порез уколико му није наплаћена и казна што то није пријавио пореској управи.

Домаћин Крсман Пјевчевић из села Јелића код Рудог причао је да је сељак у то вријеме плаћао 11 пореза и да је то био „прави намет на вилајет“.

“Записник о производњи ракије” - 1955. год.

„Плаћао сам порез на казан, на волове, воловјска кола, земљу, па онда пашарину, исјечену грађу у властитој шуми, вађење пјеска и шљунка за градњу куће на мом имању ... па и на пса кога сам обавезно морао водити у Рудо на вакцинацију, а и то је коштало“, прича је Пјевчевић.

Због свега овога порезници нису били омиљени у народу. Старији пријају да су били неподмитљиви, строги, поштовали су прописе и дебљи крај је увијек сељак извлачио.

Уколико порески обveznik није имао и могао да плати порез порезници су пријеђавали плијенидби стоке па је пољопривредни производњач често остајао и без краве хранитељке.

У немоћи да било шта примјени „а народна власт се морала цијенити и поштовати“, сељак је као и вијековима уназад утјеху тражио у пјесми.

Сеоски „стихоклепци“ су о пореским извршитељима „спјевавали“ пјесме које су се, „kad rakija proradi“ пјевале тихо код казана где се мезило уз кукурузни хљеб, кромпир на жару и тек приспјеле пећењке.

У Бијелу је један домаћин тих година донио и прво чудо технике - грамофон са трубом, на навијање, из кога се орила пјесма „Крча крча нова кола, злато, злато моје, јагње, јагње моје...“ коју је пјевала Лепа Лукић.

Народни пјесник је на пјесму написао пародију, али ју је примјено на актуелне сељачке проблеме.

„Крча крча нова кола, злато, злато моје
Порезник ми оте вола, злато, злато моје
Оћера ми краву Шарку, злато, злато моје...
Да му ... злато, злато моје!“

Pagoje Tasić

ЗНАМЕНИТИ СРБИ

СИМОНИДА НЕМАЊИЋ - НАЈМЛАЂА СРПСКА КРАЉИЦА

Симонида се родила 1294. године као једина ћерка византијског цара Андроника и његове друге супруге Ирине (Јоланде) од Монфера. Ирина је Андронику родила три сина: Јована, Теодора и Димитрија. Када је дошло вријеме да се царица поново породи, по ријечима историчара Георгија Пахимера, једна од дворских дама је предложила да се у току порођаја пред иконама дванаест апостола одржавају молитве и запали по једна свијећа исте величине. По овом византијском обичају, новорођенче је требало назвати по апостолу испред чије иконе би свијећа последња догорјела. Пошто се најдуже одржала свећа пред иконом св. Петра, чије је првобитно име било Симон, Андроникова ћерка је добила име Симонида, јединствено у византијској историји.

Угјаја

Византијско царство из доба Андроника II било је под сталним притиском многобројних непријатеља. Европским провинцијама царства, прије свега Македонији, стално је пријетио српски краљ Стефан Урош II Милутин, који је још почетак своје владавине 1282. године обиљежио освајањем Скопља. Након тога, ратоборни српски краљ је заузео читаву вардарску Македонију, а његови ратници су наставили да упадају у византијске области. На крају, Андроник је 1297. године покушао да преокрене ратну срећу и против Срба је упутио славног војсковођу Михаила Главаса Тархонијота, некадашњег побједника над Бугарима. Главас је претрпио пораз и по повратку у Константинопољ предложио је цару да покуша да склопи трајан мир са српским краљем путем династичког брака. Андроник је прихватио приједлог и упутио је Милутину ученог дипломату Теодора Метохита, који је већ успјешно уговорио брак између престолонасљедника Михаила IX и Рите-Марије, ћерке јерменског краља Киликије Лава III.

Преговори са српским двором били су дуги и неодлучни и Метохит је морао да путује пет пута како би успјешно окончao дипломатске игре. И сам Андроник II је у току преговора доживио неколико тешких преокрета. Цар је у почетку планирао да Милутину понуди брак са својом сестром Евдокијом, удовицом трапезунтског цара Јована II Великог Комнина (1280.-1297.). Међутим, Евдокија је одбила да се по други пут удаје и вратила се у далеки Трапезунт. Андронику је тада, од неудатих женских чланова династије, преостала једино петогодишња ћерка Симонида. Захваљујући Метохитовом Посланичком слову месазону (царевом првом министру) Нићифору Хумну, познато је да је на немањићком двору постојала јака опозиција браку са византијском принцезом. Српско племство, или византијски пређези, су жељели наставак рата против царства зарад нових освајања и стицања плијена. Поред тога, крајем 1298. године умро је бугарски цар Смилец и његова удовица, Андроникова сестра од стрица, понудила је брак Милутину чиме се отворила могућност персоналне уније, или чак и уједињења Краљевине Србије и Другог Бугарског царства.

Након ових бројних дипломатских преокрета, царски пар је ријешио да зарад мира ипак жртвује своју једину ћерку. Након тога цар се суочио са противљењем црквених кругова, прије свих строгог цариградског патријарха Јована XII Козме. Милутин је наиме већ био у тре-

Краљица Симонида - Фреска из Грачанице

ћем браку са Аном, ћерком бугарског цара Георгија Тертера. Поред тога и друга супруга, угарска принцеза Јелисавета (Ержебет) још је била у животу, тако да је по црквеном праву српски краљ важио за бигамисту. Најзад, краљ је био, не само четрдесетак година старији од мале невјесте, већ и четири године од свог будућег таста. Цар се 4. марта 1299. године састао са патријархом у Силиврији, али није дозволио првосвештенику отварање спорних питања. Увређени патријарх је одбио да се врати у цариградску патријаршију прије него што га цар удостоји пријема. И поред тога, Андроник и његова бројна свита су кренули у Солун, где су стigli у вријеме Ускrsa и где је прослављено вјенчање које је обавио охридски архиепископ Макарије.

Претходно је неповјерљиви Милутин организовао размјену талаца и предају његове дотадашње супруге Ане Византинцима на средини Вардара. Након тога, српски краљ и његови племићи су били угошћени у Солуну где су обје стране размјениле скупоџијене дарове. Византијски цар је Милутину званично препустио територије које је краљ дотада освојио као мираз за његову ћерку. Тиме је на идеолошком плану величина и част Византије и њеног цара сачувана, а у стварности вардарска Македонија и сјеверна Албанија су заувијек изгубљени. У априлу 1299. године малена Симонида је отпутовала у Србију са својим времешним супругом.

Брак

О Симонидином брачном животу са Милутином сачувано је тек неколико спорадичних помена. По споразуму, којим је српско-византијска граница повучена линијом Охрид-Штип-Велес, при чему су поменути градови остали у рукама цара, Симонида је требало да буде васпитана на српском двору све док не буде била доволно стара да преузме све брачне обавезе. По средњовјековним мјерилима младе племкиње су постала пунолетне обично у 12. години и тада су удаване. По Пахимеровим ријечима, приликом првог сусрета Милутин је, супротно обичајима, сишао са коња и Симониду дочекао прије као господарицу, него као супругу. Сам детаљ открива колико је Милутин, већ искусни политичар и ратник, придавао значај овом браку, првом, а показаће се и једином који је један српски владар успио да склопи са ћерком византијског цара. Формално првог међу владарима хришћанске Васељене.

Цар се по повратку у Цариград крајем 1300. године, након подугачког боравка у Солуну, морао суючити са огорченим патријархом Јованом XII. Андроник, који се одлично разумио у реторику, теологију и филозофију, посјетио је патријарха у манастиру и придобио га дирљивим говором у коме је истакао да је неповољни брак склопљен из државних интереса: „Јер цар нема других родитеља осим закона и нема друге деце осим свих Ромеја.“

Патријарха је највише бринуло питање Симонидиног правног положаја, пошто је Милутин са Андрониковом ћерком склопио четврти брак који православна црква није сматрала канонским. Оправдање је нађено у чињеници да је Милутин склопио брак са Бугарком Аном док му је прва жена Јелена, ћерка тесалског деспота Јована И Дуке, још увијек била у животу. Самим тим, Милутинов трећи брак са Аном био је правно и канонски иштаван, док је тиме Симонида сада, када је тесалска деспина била мртва, имала сва права на положај законите Милутинове супруге и српске краљице.

Симонидин брак са Милутином изгледа да је највише био од користи њеној мајци. Ирина Монфератска била је, по ријечима историчара Нићифора Григоре, одлучна да обезбједи византијски престо једном од својих синова. Међутим, Андроник је имао потомство из првог брака које је уживало предност у односу на његову дјецу са монфератском маркизом. Када је пропао царичин покушај да обезбједи територијалне апанаже својим синовима, око Ускrsa 1303. године напустила је Цариград и преселила се у Солун на који је њена породица полагала право још од Четвртог крсташког похода 1204. године. Одатле је редовно писала зету Милутину и Андроник II се у Цариграду почeo бојати да Ирина подстиче српског краља на нови рат. Поред тога, Милутин и Симонида су по Григори, сваке године добијали све раскошније и богатије поклоне од царице-мајке. Ирина је наводно све наде полагала у Симонидиној потомство. Међутим, неко вријеме послије 1306. године, када је Симонида по ондашњим мјерилима постала пунолетна, постало је јасно да је млада краљица нероткиња.

Ипак монахиња

Царица-мајка Ирина Монфератска умрла је у Драми у Тракији, највјероватније 1317. године. Симонида је дошла на мајчину сахрану и уредила је пренос царичиног тијела у Цариград. Покојница је сахрање-

на у манастиру Христа Пантократора, а њено богатство су разделила њена дјеца. Након мајчине сахране Симонида се дуже задржала у родном Константинопољу све док није стигло српско посланство које је цару запријетило ратом уколико ћерку одмах не пошаље назад.

Симонида, која се наводно уплашила за свој живот због Милутиновог гнева, одлучила је да покуша да побјегне од заједничког живота са њим тако што ће обући монашку одору. Пошто није жељела да кривица падне на њеног оца сачекала је са извршењем свог наума док није стигла у Сер. Послиje ноћења у граду појавила се ујутру у монашкој ризи пред Милутиновим људима. Њихово запрепашћење и збуњеност прејекао је Симонидин полубрат, деспот Константин Палеолог који јој је стргао монашку одјећу, натјерао је да обуче свјетовну одежду и брже-боље је предао српском посланству и поред Симонидиног опирања и суза.

Симонидина жеља да обуче монашку ризу испунила се након Милутинове смрти 29. октобра 1321. године. Крајем те године вратила се своме оцу у византијску престоницу и извјестила га о новим приликама у Србији. У Милутиновој биографији, коју је саставио Данилов настављач спомиње се да је Симонида, када је 1324. године Милутин канонизован, послала из Цариграда скупоцјено кандило и златоткан покров за његову гробницу. Након тога замонашила се у цариградском манастиру св. Андрије. Византијски извори нису сачували ову вијест познату Даниловом настављачу, нити су забиљежили Симонидино монашко име.

Иако се замонашила Симонида је, по свему судећи, наставила да живи на царском двору. Григора спомиње да је у току грађанског рата Андроника и његовог унука Андроника III Симонида спадала у најужи круг повјереника старог цара. Симонида је око себе окупљала лажне пророке и трбухозборце који су јој, као и њеном оцу, уливали лажне наде у коначан успех. Ипак, старији Андроник је свргнут и натјеран да се повуче у монашки живот. Умро је у зору 13. фебруара 1332. године. На самрти су уз њега били и монахиња Симонида и Нићифор Григора, кога је бивша српска краљица задужила да одржи посмртни говор.

Симонида се посљедњи пут помиње код њеног познаника Григоре у вези са догађајима из 1336. године, када је Андроник III Палеолог разоткрио завјеру једног броја младих цариградских племића да побију царску породицу. Међу осумњиченима се нашао и деспот Димитрије Палеолог, несуђени Милутинов престолонасљедник. Цар је суочио оптужене пред синклитом, поротом коју су чинили сви епископи присутни у том тренутку у Цариграду, као и представници становништва Цариграда. Симонида, обучена у монашку одору, присуствовала је суђењу сједећи у ложи са осталим госпама из царске породице. Андроник је читаву прилику искористио да демонстрира своје царско милосрђе према оптуженима, а преко оптужби против Димитрија је прешао ћутке из поштовања према својој тетки Симониди. Један каснији изврс, списак знаменитих антипаламита, открива да је Симонида била у животу и током 40-тих година 14. вијека и да се живо интересовала за теолошка питања. Могуће да је Нићифор Григора имао удеља у њеном прихвату ју антипаламитског става. Сматра се да је Симонида умрла послије 1345. године.

Припремио:
Александар Савић

ПЕТАР КОЧИЋ

Петар Кочић (рођен у Стричићима код Бање Луке, 29. јуна 1877. године, преминуо у Београду, 27. августа 1916. године) је био српски пјесник, писац и политичар. Рођен је у селу Стричићи на Змијању, на планини Мањачи код Бање Луке, у данашњој Републици Српској (Босна и Херцеговина).

Кочић о свом презимену

„У Кочићевим необјављеним биљешкама сачувано је једно предање о постанку имена Кочић, које ћемо овде као интересантно навести. У Павићима под Градином живјела је некад удовица са седмори или осморо дјече, која би увијек ранила ради бројних послова. Стога су је прозвали квочком, а по квочки је њен пород и потомство названо К(в)очић!“

Биографија

Овај познати Српски књижевник и политичар родио се на Змијању у врлетном троуглу планина између Бањалуке, Јајца и Кључа, изнад ријека Рибнице и Сане, од оца Јована и рано умрле мајке Маре, коју није ни упамтио. Брат му се звао Илија, а сестра Милица. Породична слава била им је Михољдан.

Основну школу је учио у манастиру Гомионица где му је отац, закљућивши се као удовац, био игуман. Гимназију је почeo учити у Сарајеву, али је због србовања истеран из трећег разреда, те прешао у Београд и ту је завршио. Филозофију је учио у Бечу. Године 1904. је дошао у Србију и кратко вријеме био наставник у Скопљу. Послије дviјe године се преселио у Сарајево, где ради као чиновник „Просвете“, али је убрзо отпуштен због учешћа у радничком штрајку и прогонен у Бањалуку.

Борба против феудалног ропства

Уочи анексије Босне и Херцеговине од стране Аустроугарске, Кочић је покренуо лист „Отаџбина“ у Бањалуци и створио своју политичку групу која је проповједала борбу против Аустрије и нарочито непоштедну борбу против остатака феудалног ропства. Као национални и социјал-

ни револуционар, Кочић је био веома омиљен у народним масама и код напредне омладине, па је изабран и за посланика аустроугарског провинцијског Босанског сабора у Сарајеву. Видјевши у њему противника државе, тадашње власти су га често хапсили и кривично гонили.

Проповједник друштвене правде

На Кочића се гледало као на једног од најсмјелијих подстрекача српског народног поноса и проповједника друштвене правде. Он је од оних у низу српских писаца и интелектуалаца, којима је ропство и правдање правде на слободу односило главнину снага. Уочи Првог свјетског рата на њему су примјећени знаци душевног растројства. Обољели Кочић умро је у београдској душевној болници за вријеме окупације.

Кочић је написао три збирке приповједака, од којих су: „С планине и испод планине“ и „Јауци са Змијања“, дviјe политичко-социјалне сатире: „Јазавац пред судом“ (позоришни комад) и „Суданија“ (дијалог). По његовом дјелу 1988. године снимљен је филм „Јазавац пред судом“.

Кочић се одушевљавао једноставношћу српског народног језика и народним животом. Он постаје пјесник крајишних пејзажа и крајишког живота, сликар модрих планина и тамних старих шума, пјесник сеоског здравља, примитивне снаге „кршних девојака и жестоких младића“. Моћан дах природе и крепки, природни и примитивни живот осјећа се у свим његовим приповјеткама. Као и Станковић и Ђипико, тако и он љубав схвата као врховни нагон, неодољив и кобан.

Смјели и борбени бунтовник

Његова је велика популарност везана за борбени српски национализам и велику љубав према српском крајишком кмету. Он је смјели и борбени бунтовник, не само против туђинског политичког подјармљивања већ против сваког економског ропства. Мјестимично у својим приповјеткама и нарочито у политичко-социјалним сатирама, Кочић постаје проповједник слободе и друштвене правде, заштитник убогог српског сељака. У Давиду Штрпцу, у „Јазавцу пред судом“, снажно је психолошки уобличио тип лукавог и притуљеног српског босанског сељака, кога вара и пљачка туђинска власт и домаћи зеленashi. Та драматизована сатира доживјела је тринаест издања и у доба након анексије кризе била најпопуларнији спис српске књижевности. „Суданија“ је његова познија сатира, из доба сумрака његова талента, али „Јазавац пред судом“ није само политичка сатира локалног значаја, већ има дубљи социјални смјер и прелази границе времена и простора у коме је смјештена радња приче.

Давид Штрбац није само српски босански крајишни сељак, већ сељак уопште, вјечно варан и вјечно искоришћаван, који је свјестан свога очајног положаја, у тражењу правде. Иако је дат у комичном оквиру, он ипак изазива дубоко саучешће и сузе кроз смех. Такав хумор могао је дати само прави пјесник, само онај ко је дубоко саосјећао са својим јунаком. И публика и књижевна критика још су под утишком политичких алузија на бившу аустроугарску владавину, које данас немају интереса. Зато је „Јазавац пред судом“ тешко данас схватити изван предратног оквира, са ширим и општечовјечанским смјером, који он несумњиво садржи.

Припремио: Александар Савић

200 година од рођења Петра II Петровића Његоша

ВЛАДИКА, ВЛАДАР И ПЈЕСНИК

У години када се обиљежава 200 година од рођења великана српске књижевности Петра другог Петровића Његоша, с правом се може рећи да нигде српска национална идеја није тако изражена као у његовом пјесничком дјелу.

„Горски вијенац“, како кажу критичари, може се сматрати српском Библијом и својеврсним српским манифестом.

Петар први Петровић Његош, за живота познат као владика Раде, био је црногорски пјесник, епископ и владар.

Рођен је као Радивоје - Раде Томов Петровић, 1. новембра 1813. године у Јегушима под Ловћеном, у породици из које су традиционално потицали црногорски епископи.

Са дванаест година стриц га одводи у манастир на Цетињу где почине да стиче нова знања, а школовао се и у Топлој код Херцег Новог.

Веома значајну улогу у његовом образовању имао је Сима Милутиновић - Сарајлија који је у вријеме Радовог боравка у манастиру радио као владичин секретар.

Пошто му је умро стриц, Петровићи су се сложно ујединили око младог Његоша како би га поставили на трон Црногорске митрополије.

Примивши званично владичански чин у Петербургу, 1833. године, узима име Петар Петровић Његош.

На чело Црногорске митрополије Његош ступа у моменту када његов народ живи у страху од Турака.

Владичанством стиче позицију владара над православним племенима настањеним на територији Црне Горе.

Његош је био изузетно строг и праведан владар. Истовремено је био и кнез, и судија и војсковођа. По доласку на власт, одмах је почeo да модернизује друштво и државу и да уводи ред.

Подизао је школе, оснивао судове, правио путеве и сву власт узи- мао у своје руке.

У једној културно заосталој средини, каква је била тадашња Црна Гора, то је ишло јако тешко, и бољело је Његош као великог родољуба који је свом душом био предан свом народу.

„Ја сам владар међу варварима, а варварин међу владарима“ пи- сао је Његош.

Изучавао је многа књижевна дјела, а ради државних потреба јако често је путовао.

Иако је био црквени владар, богословске науке га нису много интересовале, већ је своју љубав и интересовање усмјерио према књижевности. Управо у књижевности је Његош остварио своје највише домете, како духа тако и језика, што га је учинило једним од наших најзначајнијих пјесника свих времена.

Његово најзначајније дјело „Горски вијенац“ објављено је у Бечу 1847. године на српском народном језику, и представљао је велики до- принос побједи Вукове борбе за нови књижевни језик.

Око коначног назива дјела Његош се доста премиšљао. Прво- битни називи су били „Изви искра“, „Извијање искре“ и „Извита искра“, чиме је желио да укаже на искру слободе која се јавила у тамијопству у којој је тада чамио српски народ.

Маузолеј на Ловћену подигнут 1974. на мјесту порушене капеле коју је Његош сахрањио и посветио Св. Петру Цетињском, и у којој је био и сахрањен

Коначно име „Горски вијенац“ носи у себи симболику, вијенац од црногорских подвига, јунаштва и славе у борби против потурица.

Поред „Горског вијенца“ Његош је у српској књижевности остао упамћен и по дјелима „Шћепан Мали“, „Луча Микрокозма“, а 1855. објавио је антологију епских народних пјесама под називом „Огледало српско“ које је посветио Александру Пушкину.

Своје последње дјело „Полазак Помпеја“ написао је у Италији, где је боравио 1849. године на лијечењу од туберкулозе, која је тада била неизлечива болест.

Са жељом да умре у родној Црној Гори, јула 1851. се враћа из Италије. Кажу да је стигавши бродом у Котор, када је угледао Ловћен, скинуо капу и изговорио: „Нећемо се више нигда разставити!“

Петар други Петровић Његош умро је 1851. године на Цетињу.
Милица Кусмук

РЕПОРТАЖНИ ЗАПИС

СНОВИЋЕЊА ЧАМЦИЈЕ ЉУБИШЕ

(Љубиша Ковачевић је један од ријетких бродара на Дрини на мјесту где је ова ријека прије пуњења ХЕ „Бајина Башта“ била најплића)

Лубиша Ковачевић познат је као узоран домаћин у селу Ђуревићи код Вишеграда, али љубитељи зеленооке љепотије Дрине, њених тајанствених вирова и дубина познају га као сусретњика, ведра и вриједна човјека који се труди да им изађе у сусрет и помогне у невољи.

На Дрини и у сред зиме - Љубиша Ковачевић

Ковачевић је један од ријетких бродара на Дрини на мјесту где је ова плаховита ријека прије пуњења акумулационим језером ХЕ „Бајина Башта“ била најплића, где је био јаз и једини безбједан прелаз са једне на другу обалу.

Овде се са територије рогатичке општине прелазило на вишеградску, у близини је из стијене из извора куљала вода, на њој радио стари млин, а преко пута, на десној обали поносито су времену пркосиле зидине средњовјековног Хртвар града.

„Наслиједио сам старе скелеције које су овде на дрвеним скелама окаченим на жељезне сајле возиле стоку, робу и путнике, а данас превозим туристе моторним чамцијем да виде шта је „с ону“ страну ријеке или да уживају пловећи огледalom воде”, прича Ковачевић.

Овај насмијани чамџија пун је прича о томе како туристи пристижу аутомобилима из Вишеграда до његових Ђуревића, „дигну“ га са каквог сеоског посла да их „воза“ језером, а успут, каже, ко сваки докон свијет зановијетају и запиткују час ово час оно, као да је он у најмању руку професор географије или историчар.

„Ове године навалило ко никад. На десетине неких чамаца, бродића и два велика брода сваки дан шпартажу дринским језером ка Старом Броду. Придружио им се недавно и велики бијели брод режисера Емира Кустурице. Ваљда народ бежи од градске вреве у шуму и на воду, лијечи живије шта ли... Пристану тако уз обалу... траже воде за пиће, да купе мрса и праште, питају колико је још вожње до Жепе и Бајине Баште”, збори Ковачевић.

Догоди се и то, каже старина, да се неком рибару или излетнику поквари чамац на сред језера па виче и дозива да му се помогне. „Шта ћу куд ћу, баталим свој посао, па у чамац да му притећем у помоћ. Тако сам, несвјесно, постао неки сервис на води, шта ли?”, пита се Љубиша.

Превозио је Љубиша на свом старом теретном чамцу и ђаке док су из села Стари Брод и Татиница прелазили Дрину и ишли у школу у Прелово и Вишеград.

„Била су то нека друга времена. По пет-шест ћака се укрџа у пет сати ујутро у чамац, сјеверац бије над ријеком, дјеца се шићућурила, дрхћу, лица им помодрела. Кад су велики мразеви у чамац сам убаџивао пећ бубњару да се бар мало око ње огрију”, сјећа се чамџија.

„Довлачио“ је он комшијама и „намиру“ из града, па чак и стоку и “по пар волова је знало у чамац стати”.

„Од свега ми је најтеже падало кад сам морао да учествујем у потрази за потопалцима, јер Дрина је чудна ријека, много даје и много узима. Зна да се разбашкари у кориту, умири и утиша, засија зеленом бојом и примами њене заљубљенике, али зна да побјесни, раЖести се, повилени и помами па крши и носи све пред собом”, описује Љубиша ћуди велике ријеке.

За Љубишу је Дрина пространо двориште, јер му је кућа крај воде, које вриједна невјеста у недјељној јутро поспреми и помете да се пред гостима не обрука.

Сваки добар домаћин воли да му је двориште чисто, да у доколици ужива у погледу на њега, да сједи с уживањем у хладу старе крушке јерибасме и пије јутарњу ракију.

„Али мука ме спопадне кад видим како Дрином плови смеће, оно које “грађани” Вишеграда и других градова у њеном сливу “фрљакају” у бистру воду ријеке. Као да ми га у зјенице мећу. Замисли како би било да одлажем своје смеће у туђу авлију. А Дрина је најљепша авлија свих који је воле и уживају у њеној љепоти”, каже Љубиша.

И још нешто - Љубиша је киван на рибокрадице који мрежама у Дрини уништавају рибљи фонд, а у рату су то чак чинили и динамитом.

„Уништавати природу то ти је као да убијаш дио по дио себе самог“, закључује причу Љубиша, док његов стари моторни чамац “тереташ” лагано клизи дринским језером.

Pagoje Tacuć

ЈУБИЛЕЈИ

Уз 494 године Горажданске штампарије

БИЉЕГ СРЕДЊЕВЈЕКОВНОГ СРПСКОГ ШТАМПАРСТВА

У храму Светог Ђорђа у Доњој Сопотници код Новог Горажда, кога је 1454. године подигао херцег од Светог Саве, велики војвода босански, господар хумски и кнез дрински Херцег Стефан Вукчић Косача, прије 494 године почела је са радом прва штампарија на просторима данашње БиХ, а друга на Балкану, одмах иза Цетињске.

Штампарију је основао Божидар Горажданин, који је 1519. године пренио из Венеције у Доњу Сопотницу, одакле је 1523. године под најездом Турака премештена у Румунски град Трговиште, а према неким подацима дио штампарије пренијет је у манастир Милешева код Пријепоља.

Црква Светог Ђорђа, Доња Сопотница

Мада су биле комплетиране и завршене у електронској форми и раније, пет књига репрнт издања црквених ћириличник књига, штампаних у Доњој Сопотници, тек 2009. године су, захваљујући Народној библиотеци Србије, коначно одштампане.

Књиге су резултат пројекта "Горажданска штампарија", кога је 2003. године започео истраживачко-научни тим Народне библиотеке Србије и Филозофског факултета Источно Сарајево, уз почетну подршку министарства просвјете и културе Србије и Републике Српске.

Према ријечима проф. др Драгана Бараћа, руководиоца овог пројекта, савјетника у Народној библиотеци Србије и ванредног професора Филозофског факултета Источно Сарајево, поред репрнт издања црквених књига: Службеника (1519.), Псалтира (1921.) и Молитвенника (1923.),

штампани су и научни радови бројних сарадника из академија наука и умјетности Републике Српске, Русије и Србије, Народне библиотеке Србије, Матице Српске, Богословског факултета из Београда, Патријаршијског музеја Српске православне цркве из Београда и Библиотеке Светог архијерејског синода Румунске православне цркве.

У то, капитална дјела "Горажданске штампарије" садрже и студију у којој је описана улога и значај "Горажданске штампарије", прве ћириличне штампарије на просторима БиХ, а касније и Румуније, те њен утицај на ширење ћириличне књиге и европског штампарства у 16. вијеку, јер је она за кратко вријеме рада повезивала културе, књижевност и умјетност Венеције у Италији, Горажда у Босни и Херцеговини и Трговишта у Румунији.

Бараћ је на промоцији ових књига, 2009. године, посебно нагласио да су истраживања кроз овај пројекат тадашњих културно-историјских и политичких прилика, у којима је Горажданска штампарија настала на простору Старе Херцеговине, довела до сазнања да је из манастира Милешева, који је након пропasti Пећке патријаршије постао духовни и културни центар српства, потекла идеја о оснивању штампарије у Доњој Сопотници.

Др Драган Бараћ

Истраживања су такође потврдила да је манастир Милешева, посредством Горажданске штампарије, имао пресудни утицај на српско средњевековно штампарство.

Странице Службника
горажданске штампарије

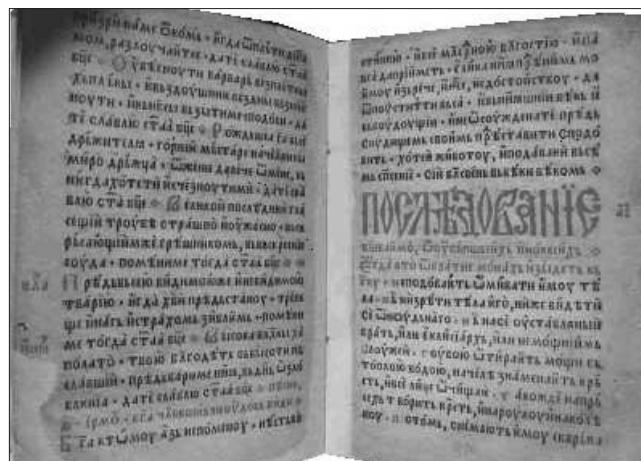
До данас је, на жалост, сачувано веома мало оригиналних књига штампаних у Доњој Сопотници, због чека је коначно штампање њихових репринт издања тим значајније.

Зна се за 25 примјерака "Службника", који се налазе у домаћим и страним библиотекама, почев од Русије до Хиландара и Београда. Једини примјерак од прве књиге Службника из 1519. године сачуван је на Хиландару у оригиналној величини, а Псалтир је реконструисан од три појединачна примјерка. Иначе оригинални примјерци и дијелови књига Горажданске штампарије чувају се у Венецији, Дубровнику, Трогвишту, Београду и Санкт Петербургу.

Странице Псалтира
горажданске штампарије

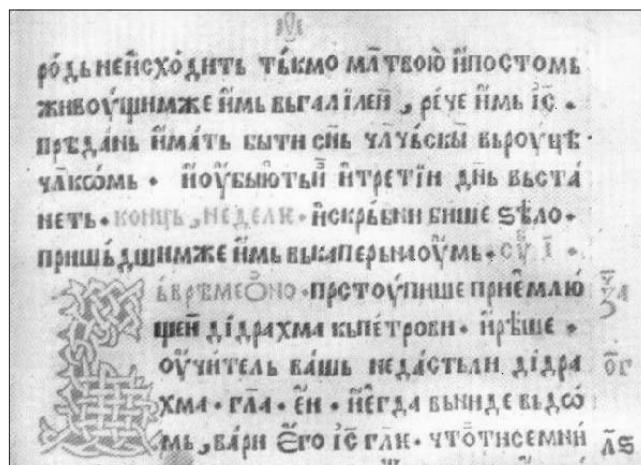
Централна промоција ових књига одржана је на Петровдан, 12. јула 2009. године у храму Светог Ђорђа у Доњој Сопотници-Ново Горажде, када је свечано обиљежено и 490 година Горажданског штампарства.

Странице Молитвеника
горажданске штампарије

У општини Ново Горажде чине напоре да, путем одбора за изградњу, анимирају заинтересоване да коначно започну радови на обнови и изградњи Спомен штампарије, у кругу порте храма Светог Ђорђа у Доњој Сопотници.

За овај историјски подухват Митрополит дабробосански Николај је прије четири године већ дао свој благослов, а из Удружења Српско-Канадског друштва "Херцег Стефан Вукчић Косача" из Кичинера у Канади, кога чини велики број исељених Срба из Горажде, у више наврата најављена је финансијска помоћ.

Бирилица из горажданске штампарије

Уз то и велики број дародаваца заинтересован је за изградњу Спомен штампарије, а очекивати је да ће се у све то укључити и министарства просвјете и културе Републике Српске и Србије.

Без сумње вријеме је да коначно ти, дugo планирани и очекивани, радови отпочну како би изградња и уређење Спомен штампарије били што прије окончани.

Подсећамо да се пет вијекова Горажданске штампарије навршава 2019. Године.

Биће то, без сумње, јединствен јубилеј који ће по значају превазићи оквире општине Ново Горажде, Републике Српске и Босне и Херцеговине.

Славко Хелета

РЕПОРТАЖА

НЕЗАРАСЛА РАНА НА БИКАВЦУ

Тунел на прузи уског колосијека испод брда Бикавац у Вишеграду био је један од 130 таквих објекта на траси "штреке" од Сарајева до овог града, дуге 166 километара.

"Источну жељезницу" градила је Аустроугарска монархија до границе према Србији у Вардишту и Увицу, да јој се стратегијски приближи, али и за експлоатацију природних богатстава БиХ.

Овај тунел кроз опјевано вишеградско брдо је, послиje 104 године, први пут освијетљен. Учиниле су то општинске власти, јер обновом трасе ускотрачне пруге од Вардишта до жељезничке станице у Вишеграду кроз њега пролази већи број туриста да би /пречицом/ ушли у град и стигли до Ђуприје на Дрини.

Кроз овај тунел, дугачак само стотињак метара, 68 година је гарави "Ћира", послиje дугог пута од Сарајева или Прибоја, улазио на жељезничку станицу у граду на Дрини, која је имала осам колосијека.

Укидањем пруге 1974. године у тунелу су уклоњене шине и он је преко ноћи постао саобраћајница за аутомобиле и увијек несигурна стаза за пјешаке.

"Преко једног дијела грбаче тунела, док је био у првобитној функцији, даноноћно је, којдака калдрмисаним путем, пролазило на хиљаде путника са жељезничке станице, коњских запрега или амала који су на дрвеним колицима вукли путницима кофере до града", причао је својевремено хроничар вишеградских збивања, новинар Љубомир Мутапчић.

Пут преко тунела био је оивичен оградом од жељезних шина и пјешачком стазом која је вијугала испод источне камените стрме стране брда Бикавац.

На легендарном Бикавцу, изнад тунела, на аустријском "хладњаку", сједио је педесетих година прошлог вијека, једног прољећа, Крагујевчанин Драгиша Недовић са лијепом Вишеграђанком Киком, севдисао и смишљао стихове за пјесму "У лијепом старом граду Вишеграду".

Овај мали пут са жељезничке станице испод Бикавца био је дејенијама градска жила куџавица, "џада" којом се одлазило у свијет, и ријетко враћало из њега.

Њим су пијани, загрљени, уз хармонику и бубњeve пјевали младићи - одлазећи на станицу да се ту исплачу, изљубе са родбином и дјевојкама и са цеповима пуним динара - "да се војнику нађе" - улазили у гаравог "Ћиру" који ће их одвести у неку југословенску касарну на одслужење војног рока.

Пролазили су калдрмом испод Бикавца сватови, које је "Ћиро" однекуд довезао, и онако искићени и подгријани шљивовицом, са обавезним накинђуреним "чајом" на почетку поворке, стизали до трга код Ђуприје, где би одиграли "ужичко коло" или "моравац".

И коло и сватове и знатижељне грађане писком би поздрављала локомотива парњача, која је изненада избијала из утробе Бикавца и чајавог окна тунела.

Вишеграђани су емотивно везани за овај мали пролаз кроз бикавачку стијену. Старији су причали да је некад, у вријеме пробијања стијене, у њему страдао неки аустроугарски инжењер, и да се у ноћима пуног мјесеца он "привиђао" ријетким пролазницима.

"Кад једног лета опет избише инжењери. Није се могло разумети шта раде, али су сви говорили да ће провести жељезницу и да ће пруга ићи кроз брег изнад вароши. На јесен дођоше радници. Талијани, скромни и мирољубиви, и лакоми Личани и Приморци. Прокопаше Бикавац", писао је Иво Андрић у приповијетци "Рзавски брегови".

Неки нови неимари уредише старију цесту преко тунела кроз Бикавац. Постављена је друга ограда поред пута и асфалта који је одавно прекрио гранитну којку. Од мјesta где је испред тунела доминирао надвожњак урађене су степенице према брду Мегдану и цркви и тада је нестало аустроугарских шина које су служиле као рукохвати.

Локомотива парњача стигла је, послиje 32 године "кашињења", из Мокре Горе поново у Вишеград. Скоро сваки дан пристаје на само стотињак метара од још чајавог тунела. Старим жељезничарима се, на дочеку "Ћире" чинило да тунел има руке и да их очајнички пружа да у своју утробу увуче и парњачу и вагоне и људе у њима.

Да бар још једном осjetи опори мирис угља и дима и да по његовом своду запрашти ватромет варниџа из димњака гараве машине.

СМОТРЕ - ФЕСТИВАЛИ - САБОРОВАЊА

Вишеград је средином маја био домаћин 10. међународног фестивала фолклора "Вишеград 2013"

ИЗВАНРЕДНЕ КОРЕОГРАФИЈЕ, БОГАТСТВО РАЗНОЛИКИХ НОШЊИ

Мада је кипа онемогућила традиционални де-
филе са Ћуприје на Дрини, вишеградским
улицама до Градске дворане, утисак који су
на главном концерту оставили учесници 10.
Међународног фестивала фолклора "Вишеград
2013" био је изванредан, јер су учесници приказали
одличне кофеографије у разноликим ношњама.

Бројна публика поздрављала је дуготрајним аплаузима преко 500 младих фолклориста из шест земаља Балкана, окупљених у 11 културно умјетничких друштава.

Поред домаћина и организатора ове културне смотре, КУД-а "Бикавац", публици се представио и други вишеградски КУД, "Краљ Петар Први Ујединитељ".

Изванредан утисак својим наступима оставили су КУД-ови из Грчке "Глоса" и "Taxagara", за-

тим из Бугарске "Учетилите" и "Ритмови Риле", Румунски КУД "Гагурелул", па затим три КУД-а из Србије, "Војвода Јанко Катић" из Младеновца, "Круна" из Обреновца и "Први Партизан" из Ужица, те КУД "Весна" из Мојковца у Црној Гори.

Као и предходне вечери, на концерту у "Андрејграду", изванредном интерпретацијом пјесме "Зајди, зајди", представила се млада вишеграђанка Катарина Тасић.

Ову јубиларну Међународну смотру фолклора пригодним ријечима свечано је отворио замјеник начелника општине Вишеград, Милан Николић.

Покровитељ 10. Међународног фестивала фолклора "Вишеград 2013" била је општина Вишеград, а генерални спонзори предузећа "Хидроелектране на Дрини" и "Андрејград".

Славко Хелета

У Доњој Сопотници код Новог Горажда, на Свете Троици, одржан 10. јубиларни Сабор старог пјевања у Срба

РЕВИЈА СРПСКЕ ПЈЕСМЕ, ОБИЧАЈА И НАРОДНИХ НоШЊИ

У присуству неколико хиљада посетилаца у порти храма Светог Ђорђа у Доњој Сопотници код Новог Горажда, на Свете Троици, одржан је јубиларни, десети по реду Сабор старог пјевања у Срба, на коме је учествовало 17 женских и 24 мушке пјевачке групе, те седам инструменталиста из свих крајева Србије, Републике Српске и Црне Горе.

Отварајући ову јединствену културну манифестацију начелник општине Ново Горажде, Далибор Нешковић је подсјетио на значај ове смотре на очувању богате Српске традиције и обичаја.

-Ношени племенитом идејом очувања богате традиције и предања група заљубљеника у стару српску пјесму, на Свете Троици 2004. године приредила је први Сабор старог пјевања у Срба који је за кратко вријеме прерастао у истинску смотру мушких и женских изворних група из свих Српских крајева, нагласио је Нешковић.

Бројне награде

Стручни жири, под предсједништвом Мр Гроздане Комадинић, за најбоље женске пјевачке групе прогласио је "Прво зрно сунцокрета" из Ариља и "Планинке" из Пала. Друге су биле женаске пјевачке групе "Бисери Моравице" из Ивањице и "Зе-

ница" из Бијељине, а треће "Драгачевке" из Гуче и "Сарајевско поље" из Бијељине.

У конкуренцији мушких пјевачких група прво место су освојиле "Бројаница" из Ивањице и "Сарајевско поље" из Бијељине, испред група "Кнез Лазар-Прилипац" из Пожеге и "Пива" из Плужина, док је треће место припало мушким пјевачким групама "Српска шајкача" из Пухова код Лучана и "Свети Јован" из Вишеграда.

У конкуренцији инструменталиста, под предсједништвом професора Иване Џеровић, за најуспешније је прогласио фрулаша Радована Станишића из Рогатице и двојничара Миленка Племића из Фоче.

Организатори, Српско просветно и културно друштво "Просвјета" Ново Горажде и Српска православна црквена општина Горажданска, додјелили су већи број награда и признања и за најбоље ношње и интерпретације народних пјесама, које су најуспешнијим уручили народни посланик Скупштине Републике Српске Мирослав Којић, предсједник "Просвјете" Републике Српске Слободан Савић, те начелници Рогатице и Новог Горажда, Томислав Пухалац и Далибор Нешковић.

Ревијални програм

У ревијалном програму Сабора наступили су фолклорни ансамбли КУД-ова "Свети Ђорђе" из Новог Горажда, "Војковићи" из Источне Илиџе и "Извор" из Чајниче, а након Сабора уз пратњу "Зоки бенда" концерт су одржали Гордана Лазаревић и Немања Стевановић.

Покровитељ ове културне манифестације била је општина Ново Горажде, а главни спонзори "Мачар секурути" и ресторан "Фирма" из Београда. Својим прилозима организацију су помогли ГИП "Дрина" и Фабрика жиџе из Новог Горажда, Општина Рогатица, фирме "Мермер" и "Гранит" из Вишеграда, СДС Ново Горажде, Полицијска станица из овог града и Борис Гавриловић.

Славко Хелета

Одржан традиционални Илиндански сабор на Борикама

БОРИКЕ, РАЈСКО ОСТРВО НА БАЛКАНУ

Иа Борикама код Рогатице и ове године одржан је дводневни традиционални Илиндански сабор. Протекао је у знаку вјерских, привредних, културно-забавних и спортских манифестација које су у организацији Црквене општине и Мјесне заједнице Борике, уз финансијску подршку општине Рогатица, у порти цркве Светих апостола Петра и Павла окупиле велики број вјерног народа рогатичке и сусједних општина.

Дошао је и велики број оних који су рођени у овим крајевима, а сада живе и раде диљем свијета од Србије до далеке Аустралије, Канаде, Америке, Новог Зеланда, Њемачке, Панаме...

Сабор је почeo 1. августа вечерњим богослужењем у боричкој цркви кога је служио парох ове цркве Драгиша Симић.

Боричко Илинданско посијело

Након тога одржано је традиционално „Боричко Илинданско посијело“ кога су отворили чланови КУД „Сретење“, које дјелује при Црквоној општини Рогатица. Наставили су чланови КУД „Свети Пантелејмон“ из Хан-Пијеска, а затим су се смењивали народни гуслари, инструменталисти, здравчари. Програм је трајао преко два часа, а као „шлаг на торту“ дошао је наступ естрадног умјетника Радмила Зекића.

На сам дан Светог пророка Илије, 2. августа Сабор на Борикама почeo је светом литургијом, као увод у вишечасовно славље коме су прилог дала и жене из Удружења „Рогатица“ и Кућне радиности „Сокола“ из Добруна код Вишеграда, које су дошли са најбољим плетеним, тканим, хекланим, везеним и на друге начине урађеним рукотворинама, које на најбоље могућ начин чувају традицију и обичаје свога краја.

Атрактивна трка коња

Централни дио Сабора припао је, ипак, презентацији туристичких потенцијала Боричког платоа, која је одржана под мотом „Борике, рајско острво на Балкану“. Према показаном, што је нажалост пратио мали број заинтересованих, Борике то и могу бити.

-Смјештен између кањона Дрине и планина Сјемећ, Деветак и Бокшаница, ракао је директор Туристичке организације општи-

не Рогатица Небојша Голић, са највећим дијелом умјерено-континенталне климе и доста сунчаних дана, плато Борика има велике могућности за развој свих врста туризма. Ту је више вјерских објеката, међу којима је и новоизграђена црква Светог Јована Крститеља на локалитету Црквине између Видове Горе и Деветака, односно села Рађевићи, Бехећи и Бабљак, која је подигнута на темељима храма који је, према предању, у првој половини 13. вијека била црква задушница краља Драгутина и његовог брата Милутина, синова Стевана Немањића и Јелене Анжујске, коју су срушили Турци и од њеног камена 1581. године изградили џамију у оближњем селу Годомиље.

-Борички плато обилује и бројним споменицима културе од праисторије, преко средњег вијека до данашњих дана. Велике су могућности и за бављење ловом, риболовом, љетним и зимским спортивима, сеоским, етно и еко туризмом. Од Сарајева је удаљен 80, а од Београда 300 километара и представља праву ваздушну бању у којој сваки посетилац за седам дана боравка из темеља, у позитивном смислу, мијења крвну слику, рекао је Голић.

Сабор је обиловао и већим бројем спортских догађаја. Највише пажње изазвала је трка коња. Учествовала су два грла из ергеле „Борике“ и два из народног узгоја.

Према очекивањима, побиједила су грла из ергеле од којих је на једном џокеј била Сузана Обрадовић, медицинска сестра која са родитељима живи и ради у Франкфурту у Њемачкој, а на Борике долази искључиво ради љубави према коњима и њиховог јахања.

„Ето мене и дододине...“

Она је ове године јахала елитно грло „Газал“. Није побиједила, али је као и прошле била центар пажње љубитеља и коња и коњских трка. Сви су се дивили њеној одважности и умијећу, прилазу и односу према коњу кога је јехала.

-Ништа необично. Ја коње волим и они воле мене. Умјесто мора и других дестинација за одмор ја већ годинама долазим на Борике само да бих јахала било кога од ових љепотана. Дugo је то био стари Ленкоран. Кад је он продат, љубав сам пренејела на његовог сина, млађег Ленкорана, а ево данас сам јахала Газала. Нијам побиједила из „техничких разлога“. Мојом грешком остао је колан на седлу недовољно притегнут па се седло помјерало и тако сам изгубила драгоцену вријеме. Али, то није важно, ја сам „убила црв“, причала је након трке Сузана, која је поручила: „Ето мене и дододине. Да није посла и других обвеза одавде не бих никад ни одлазила“.

Одржано је и више других, углавном, традиционалних спортичких такмичења. Посетиоци Сабора на дјелу су видјели учеснике трке пјешака, скоку у даљ из мјеста, бацању камена с рамена, навлачењу конопца, али и „модерног“ малог фудбала, а народно весеље трајало је преко цијelog дана, па све до касно у ноћ.

Сретен Митровић

БРАТИМЉЕЊА

Општине Старе Херцеговине братимиле се са општином Обреновац из Србије

ПРИВРЕДНА САРАДЊА УЗ СПОРТ И КУЛТУРУ

Начелници општина Старе Херцеговине - Вишеграда *Славиша Мишковић*, Новог Града *Жада Далибор Нешиковић*, Рогатице *Томислав Пухалац*, Соколца *Милован Ђелица*, Чайничка *Горан Каракић* и општине Рудо *Рато Рајак* потписали су средином јула у Вишеграду повељу о братимљењу са општином Обреновац из Србије.

Представници општина Старе Херцеговине и Обреновца у Вишеграду

Председник Удружења грађана "Будућност" из Обреновца и члан управног одбора Привредне коморе Београд, *Миломир Поповић* истакао је да је иницијатива о братимљењу ових градова покречнута у фебруару 2013. године и за кратко вријеме је уродила плодом.

"Братимљење наших општина у својој протоколарној форми нема само спортско - културне нивое сарадње него и привредне што је од великог значаја за овај крај Републике Српске.

Ми из Удружења "Будућност" ускоро долазимо у Вишеград са пет инвеститора који су из Србије и из других земаља, са конкретним предлогима за привредна улагања у ово подручје Српске" истакао је Поповић.

Он је додао да ће на Међународном фестивалу фолклора у Обреновцу учествовати и КУД-ови из градова са подручја Старе и Источне Херцеговине.

Предсједник Општине Обреновац *Мирослав Чучковић* нагласио је да је потписивање Повеље о братимљењу круна договора који су почели у фебруару ове године.

"Већ смо договорили гостовање ваших КУД-ова на Данима културе у Обреновцу, а договорили смо се да на нашој централној пијаци обезбједимо један простор за пласман пољопривредних производа из овог краја" рекао је Чучковић.

Начелник општине Вишеград *Славиша Мишковић*, приликом свечаног потписивања ове Повеље нагласио је да је лијепо говорити о специјалним и паралелним везама између Републике Српске и Србије, али да су општине те које су кичма тих договора и које могу да изнесу те везе на најбољи могући начин.

"Ако се ове општине занемаре, а треба поменути и да су у депопулацији, онда од тих веза неће бити ништа" нагласио је Мишковић истичући задовољство што је општина Вишеград била домаћин потписивању ове значајне повеље.

Милица Кусмук

УСПЈЕШНИ СРБИ

Драган Бајић из Рогатице, радиолог специјалиста у Шведској

НИЈЕ ЗАБОРАВИО РОДНИ КРАЈ

Рогатичанин Драган Бајић, доцент доктор на Универзитету у граду Упсала у Шведској, љекарску каријеру започео је прије 31 годину у Дому здравља у родном граду. Након тога сlijедила је спацијализација у области радиологије и ратна 1993. година када је, бежећи од ратних страхота “трубухом за крухом” отишао у далеку Шведску.

Др Драган Бајић

Да овог врсног медицинског стручњака свјетла великог града и блистава каријера нису одвојили од завичаја, Драган доказује честим доласцима у ове наше просторе. Посљедњи долазак је био ових јулских дана. Искористио га је да посети родбину, пријатеље и познанке, али да и на стручном плану помогне најугроженијим.

Захваљујући њему у ове крајеве дошао је и један број познатих медицинских стручњака из Шведске, на челу са професором доктором Раили Раининко са Универзитета у Упсали и пријатеља из Београда који су, 15. јуна, на Медицинском факултету у Фочи учествовали и били уводничари на симпозијуму о радиологији у лијечењу пацијената. Само је Драган Бајић имао два предавања. Говорио је о периниталној плућној дијагностици код превремено рођене дјеце са дисајним поремећајима и Pediatric abdominal MRI MR Urography.

Уочи симпозија у Фочи, Драган и његови гости посетили су Дом здравља у Рогатици. Обишли су круг и радне просторије, а о виђеном новинарима је утиске изнисио примаријус Југослав Милосављевић, Краљевчанин, који као доктор радиолог у Шведској ради 25 година, а као љекар радио је и у Норвешкој, Француској, Енглеској и Шпанији.

Боравећи годинама у свијету видио сам пуно тога. Али, за наше српске и босанско-херцеговачке услове ја сам више него одушевљен и изненађен овим што сам видио у Дому здравља у Рогатици. Све ме ово подсећа на Шведску у којој је све под конац. Тако је и овде од прелијепо уређеног круга до унутрашњостри у зградама у којим се ради са пацijентима. Ја стога честитам руководству ове здравствене установе. У ограниченим условима, кризи и беспарији, довели су све до савршенства и мој колега Бајић има са чим да се поноси кад каже да је одавде пошао. Овај Дом здравља може послужити за примјер и знатно богатијим срединама. У мом родном Краљеву ни изблизу није као овдје у Рогатици, рекао је доктор Милосављевић.

У знак пажње и сјећања на боравак угледних професора и медицинских радника из Шведске и Србије, директорка Дома здравља Дара Иконић уручила им је скромне поклоне у виду сувенира у којим се нашла и домаћа ракија шљивовица.

Операција

Стечено знање из области радиологије Драган Бајић и практично је демонстрирао у Болници Фоча. Једном пацијенту спасио је бубреге након што су му због болести остали запушени мокраћни путеви. Ради се, прича он, о први пут у Фочи изведеном захвату којим је преко коже, специјалном методом која је развијена у болници у којој он ради, убачена једна пластична цјевчица (катетер) тако да ће мокраћа излазити у посебну кесицу ван тијела, а бубрези ће бити сачувани до отклањања узрока који су довели до зачепљења мокраћних путева када ће се цјевчица извадити и бубрези поново враћени у Богом дану функцију. Метода је безопасна, безболна и ради се у локалнији анестезији, а пацијент послије три до четири сата иде кући, посебно је нагласио доктор Бајић.

Сретен МИТРОВИЋ

ВИШЕГРАДСКА СТАЗА

У Вишеграду, низом културних садржаја, одржана 34. "Вишеградска стаза", посвећена имену у дјелу књижевника Ива Андрића

ПОЧАСТ НОБЕЛОВЦУ

Wогодишња "Вишеградска стаза" почела је полагањем цвијећа на бијели обелиск крај Ђуприје на Дрини, подигнут нобеловцу и књижевнику Иву Андрићу. Након тога чланови драмске и рецитаторске секције Средње школе "Иво Андрић" из Вишеграда на софи старог моста извели су перформанс посвећен Андрићевим мислима, кога је припремила професор књижевности Дијана Милошевић.

Средњошколци су, за ову прилику, били обућени у костиме најпознатијих јунака из Андрићевог романа "На Дрини ђуприја": Ђоркан, његова мајка, Лотика и њена сестра Дебора, лијепа Фата Авдагина, учитељица Зорка, као и самог Андрића.

Сусрет библиотекара Српске

За најбољег библиотекара Републике Српске, на седамнаестим сусретима који су у склопу "Вишеградске стазе" одржани у Вишеграду, проглашен је магистар Жељко Савановић из Факултетске библиотеке у Бања Луђи.

Најбоља библиотека је Народна библиотека из Мркоњић Града, а за најбољег менаџера у библиотекарству проглашен је Јован Џвјетковић из Народне библиотеке "Филип Вишњић" из Бијељине.

Традиционалне повеље "Ђорђе Пејановић" награђенима је уручила Стојка Мијатовић, предсједник Друштва библиотекара Српске, која је на ову функцију изабрана и у наредном четврогодишњем мандату.

Изложба слика са 19. ликовног саборовања

У простору Градске галерије отворена је изложба дјела насталих на 19. Међународном ликовном саборовању "Добрун-Вишеград 2012".

Утемељитељ ове реномиране ликовне смотре, вишеградски сликар Хаџи Бранко Никитовић је рекао да отварање ове изложбе по 19-ти пут подсећа на градњу духовних мостова у времену када су најпотребнији.

Подсјетивши да је кроз ово саборовање до сада прошло око хиљаду умјетника, од чега половина из разних земаља свијета, изложбу је отворио познати ужички сликар Обрад Јовановић, дугогодишњи учесник овог саборовања.

Најављујући јубиларни, 20. Међународни ликовни сабор, Никитовић је уручио специјалне захвалнице покровитељу изложбе, општини Вишеград, генералном спонзору предузећу "Хидроелектране на Дрини" и професору др. Стевану Трбојевићу.

Свечана академија

Традиционалну бесјedu на овогодишњој "Вишеградској стази", на свечаном отварању у великој сали вишеградског Дома културе, говорио је Академик и писац Миро Вуксановић.

Након краћег обраћања и апела да је неопходно да се и у Вишеграду, у пракси, данас слиједи Андрићева мисао о мостовима који спајају људе и свијетове, овогодишњу "Вишеградску стазу" отворио је министар просвјете и културе Републике Српске Горан Мутабџија, а у име општине Вишеград присутне је поздравио замјеник начелника ове локалне заједнице Милан Николић.

Подсећајући на просвјетну и културну мисију дугу 111 година учеснике ове културне манифестије поздравио је Слободан Савић, предсједник Српског просвјетног и културног друштва "Просвјета", а у име Удружења књижевника Српске, њен предсједник Јованка Стојчиновић Николић.

У умјетничком дијелу Академије глумац Тихомир Станић бриљантно је бесједио дијелове из романа "На Дрини Ћуприја", хор Гимназије из Ужица извео је сплет старих српских пјесама, а квартет професора музичке школе из Ужица дјела камерне музике.

На крају Академије Стојка Мијатовић, предсједник Друштва библиотекара Републике Српске, уручила је повеље "Ђорђе Пејановић" најуспјешнијим библиотекарима и библиотеци током протекле године, а Данка Митровић, предсједник општинског одбора "Просвјете" у Вишеграду, захвалнице на помоћи у организацији ове културне манифестације министарству просвјете и културе Републике Српске, општини Вишеград и предузећу "Хидроелектране на Дрини" из Вишеграда.

Пјесничко вече на Ђуприји

У оквиру "Вишеградске стазе" на софи моста Мехмед паше Соколовића на Дрини одржано је традиционално поетско вече.

Своје стихове су, окупљеним љубитељима поезије, говорили пјесници: Миленко Јевђевић, Јованка Стојчиновић Николић, Милица Лилић, Драго Владичић, Ђорђе Џабарчић, Зоран Богнар, Милица Бајрач, као и Неђо Ђевић.

На Стази је промовисан најновији "Просвјетин календар" за 2012. годину, а одржана је и сједница Српског просвјетног и културног друштва "Просвјета".

Вече вишеградских пјесника

Другог дана "Вишеградска стаза" одржано је пјесничко вече чланова Друштва љубитеља писане ријечи "Мост", које већ седам година дјелује при Народној библиотеци "Иво Андрић" из Вишеграда.

Након што је Стојка Мијатовић, предсједник Друштва библиотекара Републике Српске, подсјетила на непролазно дјело књижевника и нобеловца Иву Андрића, своје стихове су говори чланови Друштва "Мост": Петроније Шимшић, Драгица Грбић, Саво и Божидар Шкобић, Славко Хелета, Спаса Кулић, Вукашин Трипковић, Бранка Чара-

пић, Данијела Жужа, Ранка Кузман и Теодора Кесић.

*Глумац Тихомир Станић
на Вишеградској стази*

Као гости наступили су и пјесници: Јулка Ерцег из Добоја, Светлана Топаловић из Прибоја, Драго Владичић из Фоче и Здравко Згоњанин из Бијељине.

Вечери вишеградских пјесника присуствовала је и Јованка Стојчиновић Николић, предсједник Удружења књижевника Републике Српске.

За седам година од оснивања чланови Друштва љубитеља писане ријечи "Мост" из Вишеграда, личним средствима, објавили су близу 60 књига, а уз финансијску подршку општине Вишеград и предузећа "Хидроелектране на Дрини" два зборника својих радова: "Пјевања са Дрине" 2009. и "Уз Андрићеве јубилеје" 2012. године.

Музички матине за крај

Музичким матинеом чланова гутачког квартета Ансамбла "Стефановић" из Ужица завршен је програм овогодишње 34. "Вишеградске стазе".

Прије тога, у великој сали Дома културе изведена је позоришна представа за децу "Обична љубавна прича", на текст и у режији Дијане Милошевић, у извођењу Драмског студија вишеградског Дома културе.

На овогодишњој Стази промовисана су нова издања Издавачких кућа "Чигоја штампа" из Београда и "Дабар" из Добрунске Ријеке код Вишеграда, те Зборник "Андрићевом стазом" Удружења љубитеља поезије "Стаза" из Вишеграда.

Славко Хелета

Академик Миро Вуксановић - Бесједа на отварању овогодишње "Вишеградске стазе"

ЈЕСТЕ БИЛО ШТО БИТИ НЕ МОЖЕ

Пре добра година, књижевним послом, био сам у државици на Ка-рибима. Гостили су ме речима и ђаконијама. Као што сиротни чине. Једино они пред госта износе све што имају. На одласку сам примљен на високом месту, у министарству културе. Домаћин је била млада дама округлих образа, кратке прне косе, уздржана и срдачна истовремено. Пред собом је држала отворен нотес. На левој страници, у врху, биле су две ситнословне речи. У разговору, с друге стране стола, нисам могао да их прочитам. А баш сам био радознао. Док смо се поздрављали, стојећи, погледао сам у нотес и видео - Иво Андрић. Написано латиницом.

Разуме се да сам разумео. Једино што су младој дами сарадници додали као податак из српске литературе било је Андрићево име. Тако се и онамо, с друге стране планете, појављивао наш главни књижевни знак. И пре овог догађајчића, у разним приликама, сведочили су да нас по Андрићу препознају и у књижевном смислу рачунају. Мислили су да се кунемо у њега као и они у своје разглашене латинскоамеричке писце шпанског језика.

Када би неко од њих, отуд, издалека, стигао међу нас, нашао би се у необраном грожђу. Био би збуњен. Не би веровао да се свуда не признаје Андрићева порука да пише на српском језику и да припада српској књижевности. Чудили би се зашто су га оптужили за верски и грађански разрачун, како су му додали кривицу какве нема. Не би веровали да је отуђена кућа коју је граду свог младићства даровао. Сумњичаво би гледали шарене корице на његовим књигама. Питали би да ли је уопште важно за Андрићево врховно писмо да ли је он био ћутљив, опрезан и члан пропале партије, да ли је женскараш био, да ли је отварао новчаник ретко. Чули би да је замашну нобеловску награду поклонио за куповину књига у свом завичају. Би нас на пуно начина опоменули, а нарочито када би дознали да метафором вишеградска стаза понекад иду недозваници који не знају где су и шта чине. Упали би прстом и питали зар нам није баш Андрић објаснио да сваки неред, свака хаотична прилика, јесте тро-вачка и против човека, оно што није андрићевско, никад.

А, ипак, изненадни гости из латинскоамеричких предела најтеже би могли да разумеју како нам успева да језик смањујемо, да речи из њега делимо, да књижевност именима уситњавамо. Подсетили би свакога како су некада били шпанске колоније и примили шпански језик, али да нису, касније, ослобођени, примљени језик назвали по себи, по својим земљицама. Као да су читали стих српског песника да је лако изаћи „из грмена великога“, да је лако бити светски познат писац из великог језика, да је Андрићев подвиг још већи јер је из малог језика. Поручили би нам да нико не продаје материју реч и писца који ту реч увеличава.

А шта би се десило када би својом вишеградском стазом, па преко моста, онакав као што је на фотографији снимљеној крај Дрине, озбиљан, уредан, с наочарима, у мантилу, са својим просветљеним и клесаним реченицама које су сваком писцу од амбиције пример за пример, шта би се, дакле, десило када би сада, у овај дан, стигао Иво Андрић међу нас, где је некад ходao и говорио? Шта би Иво Андрић урадио када би видео исто што и сваки радознали гост из даљине? Шта би на сва наша неслалажења по вишеградским стазама рекао када би чуо како се негде спремају крампови и мине, како вардају око Вардишта и Рзвских брегова, да све вишеградско никлују, да никлују На Дрини ћуприју, Аникина и Лотикина књижевна времена? Шта би учињио Иво Андрић, онолико мудар и одмерен да је увек знао чему шта добро пристаје, шта коме следује? Да ли би се обрадовао када би у својој литературној касаби обележеној нобеловским знаком, када би баш ту видео како се диже нови град од клесаног камена, с његовим именом, с његовим спомеником у средишту, с његовим господством у свему? Ка-ко би Андрић, када би се данас нашао међу нама, на редовној годишњој свечаности, овакво или на било којој у његову част, како би поступио када би чуо да је најумнијем српском песнику коме је неколико текстова посветио, о чијем је стиху

Нека буде што биши не може!

написао да тако страшну лозинку није нигде нашао у светској ли-тератури, да је том лозинком, у веровању да може бити што не може бити, песниковом народу, песнику и његовом Вијенцу одређено да по-нављају

Нека буде што биши не може?

Како би, дакле, Иво Андрић поступио када би видео да се Њего-шев непоновљени стих претворио у оно што нико није ни у помамилу призивао, да Његошеви сродници, онамо где су с песником порасли, упорно доказују да Његош није био оно што је био, да је све знао осим истине о себи и свом народу?

Би се Андрић уљудно, свечано, у фраку и с лептир-машном, као на штокхолмској свечаности, краљевској, захвалио причом о причању на свечаностима с његовим именом, на читавим библиотекама од њего-вих књига, на књигама у којима су пописани сви његови радови и сви радови о њему, на четрдесет и девет језика. Би се, узбуњен, Иво Андрић на свој начин, с постојањством какво нисмо код другог нашег писца гледали, захвалио на новом насељу с његовим именом, у његовом Вишеграду.

И би Иво Андрић све почести оставио када би видео да ће њего-ва вишеградска стаза бити никлована, да ће средишница његове књи-живности постати опасна за сва бића, и да ће отпадни талог заклонити његов предео детињства.

И би по узору на свог везира уписао девизу: У урни је сигурност! И би хитро отишао под свој тамнокамени споменичић да нађе песника Луче чија два века сиротно, готово кријући, славимо, да му каже:

Твој су Ловћен скратили, твоју су капелу разровили, твој су тестамент поништили, а мој Вишеград, и Дрину његову, и брегове и горе око њега само што нису јаловинама покрили.

И тебе и мене су за своја лудила оптужили, за ратове и сваку му-ку, за све против чега смо писали.

Јесте било што бити не може!

ПРОМОЦИЈЕ КЊИГА

Представљен роман “Макарије”, јеромонаха Серафима Глигића из манастира Светог Николе у Добрунској Ријеци

ДОЧАРАО ЖИВОТ СРЕДЊЕВЈЕКОВНОГ ДОБРУНА

Yишиграду је 1. фебруара представљен роман “Макарије” јеромонаха Серафима Глигића, сабрата манастира Светог Николе из Добрунске Ријеке.

Јеромонах Серафим, коме је ово четврти роман, нагласио је да књига говори о томе како треба чувати православну вјеру и српски језик.

“Све што сам кроз монашки живот успио да сазнам од људи паметнијих од мене, као и из дјела светих отаца, покушао сам да на занимљив начин представим читаоцима кроз овај роман”, рекао је Глигић.

Професор књижевности у Средњој школи “Иво Андрић” у Вишеграду, mr Данка Митровић истакла је на промоцији да је религија и религиозност у роману сагледана из свих углова.

“Највећа вриједност овог романа лежи у ликовима, будући да писац не жели ниједног да фаворизује јер је “његов” или “нечији”, рекла је Митровићева и додала да “аутор говори и о племенинитим вјерницима, али и о лукавим и превртљивим невјерницима - свима као Божијим људима”.

Славко Хелета, главни и одговорни уредник часописа “Соко” је рекао да јеромонах Серафим, користећи оскудну историјску грађу, описује дешавања у средњевјековној Србији и Босни, фокусирајући се највећим дијелом на Добрун и његову околину.

“Аутор прати животни пут монаха Макарија, његова животна маштања, разочарења и породично страдање, који се у вријеме најезде Турака, заједно са великим бројем монаха са Косова и Ме-

тохије, па и из Грчке, обрео у манастиру Добруну, насељивши бројне скитове, брвиште и испоснице на подручју Станишевића, Вагана и других околних села, истакао је Хелета, нагласивши да Глигић знаљачки успјева читаоце вратити у средњевјековно вријеме, које подсећа и на ово наше, препуну бура и вјетрова.

Роман “Макарије” објавила је Издавачка кућа “Дабар” из Добрунске Ријеке код Вишеграда и Српско соколско друштво “Соко” из Добрена.

Промоцију романа “Макарије” су удрженим снагама организовали СПКД “Просвјета”, Народна библиотека “Иво Андрић”, ССД “Соко” и Дом културе Вишеград.

Јеромонах Серафим Глигић је сабрат манастира у Добрунској Ријеци, где заједно са архимандритом Јованом Гардовићем, игуманом овог манастира и јерођаконом Гаврилом Ђурићем - служи Богу и народу. Уз Хиландар и Преображенски манастир, манастир Светог Николаја у Добрунској Ријеци једини је у коме се служи комплетан циклус богослужења, по чему се разликује од других манастира на подручју Митрополије дабробосанске. Једном ријечју монаси из Добрунске Ријеке свакодневно проводе истинску молитву, обављајући и све друге манастирске обавезе.

Монаси Серафим и Гаврило су изузетно успјешни студенти Богословског факултета у Фочи, а јеромонах Серафим и уважено афирмисани књижевник.

Представљена прва књига Александра Савића

“БИЉЕШКЕ И ЗАПАЖАЊА” КАО СВЈЕДОК ВРЕМЕНА

У Градској галерији у Вишеграду 25. априла је представљена књига Александра Савића под називом „Биљешке и запажања“, коју је објавила издавачка кућа „Дабар“, Митрополије дабробосанске, са сједиштем у Добронској Ријеци.

Књига представља низ записа, кратких порука, цитата актуелних мисли значајних личности, афоризама као и хроничарских запажања о студенским данима аутора у Сарајеву, обнови ускотрачне пруге од Вардишта до Вишеграда, те његових путовања у Свету земљу и разна друга мјеста.

„Савић је са функције начелника општине Вишеград смијењен у мају 2004. године одлуком Високог представника Педија Ешдауна, а у књизи је први пут објављено писмо овом званичнику ОХР-а о досад у политици незабиљеженом ускраћивању људских права“, рекао је на представљању књиге уредник часописа „Соко“ Славко Хелета.

Предсједник Српског просвјетног и културног друштва „Просвјета“ из Вишеграда Данко Митровић оцјенила је да је ријеч о медитативној прози која има исповједнички и дневнички карактер заснован на фрагменталном изражавању мишљења.

„Ово је збир пишчевих доживљаја који се у неким тачкама времена додирују са стварношћу, културом, природом и људима. У неким сегментима дјела писац такве утиске појашњава, а у неким не, без неке жеље да читаоцима да посебна објашњења“, рекла је Митровићева.

Аутор се посебно осврнуо на смјену са функције од Ешдауна која га је, како је истакао, научила да више цијени живот и натјerala да другачије размишља.

„Овом срамном одлуком Ешдаун ме вратио селу, натјерао да се бавим воћарством, повртарством и пчеларством, живим у природи и размишљам како је много љепше и корисније бити изван канци политике и политичких збивања“, рекао је Савић.

Представљање прве Савићеве књиге организовало је СПКД „Просвјета“, Издавачка кућа „Дабар“, Народна библиотека „Иво Андрић“, ССД „Соко“ и Друштво љубитеља писане ријечи „Мост из Вишеграда“.

Pagoje Tasic

Вриједна књига малих записа

Пред Вама је прва књига Александра Савића “Биљешке и запажања“, коју у библиотеци Специјалних издања објављује Издавачка кућа „Дабар“, Митрополије дабробосанске из Добронске Ријеке код Вишеграда.

Ова изузетно занимљива и вриједна књига подјељена је у три цјелине, које једна другу надопуњују: „Без наслова“, „Украдене године“ и „Тијесне године“.

Аутор, импресиониран књижевним дјелом нобеловца Иве Андрића, још од студентских дана у Сарајеву, запажа, коментарише, уочава, цитира и све то биљжи и чува у личној архиви.

Резултат такве активности је ова књига малих записа, у којима једноставним језиком изражава свој став, поглед и мишљење о разноврсним догађајима.

Има ту и кратких порука, цитата значајних личности, почев од Андрића, Његоша, Арчибалда Рајса... или и велики број афористичких форми, које се надопуњују са хроничарским записима везаним за студентске дане у Сарајеву, за Вишеград, посебно манастир Добрин и почетке градње туристичке ускотрачне пруге, затим са пута по Светој земљи, из Београда, Ужица, Фоче и других мјеста.

У својим записима Савић пише о обичним људима, легендама, занимљивостима, али и о неким значајним одлукама, за вријеме његовог активног бављења јавним пословима.

Почев од задњих дана маја 2004. године, десет дана мање од седам година, Александар Савић је одлуком тадашњег високог представника у БиХ, Педија Ешдауна, смијењен са функције начелника општине Вишеград, уз апсолутну забрану било којим јавним пословима и уз свјетодавну препоруку „да се бави приватним бизнисом“!

О томе у овој књизи Савић по први пут јавно објављује писмо, у свом стилу, насловљено на главног из ОХР-а који га, ипак, никад није добио, јер је остало у Савићевој личној архиви, међу бројним записима, као сјећање на једно вријеме када су наметнути високи представници доносили судбоносне одлуке, изопштавајући јавне личности из политичког и јавног живота, уз ускраћивање свих људских и демократских права.

Дочекао је Александар Савић, ипак, укидање Ешдаунових санкција од стране Високог представника у БиХ, Валентина Инцка, 10. јуна 2011. године. У 58 одлука високог представника, за исто толико санкција смијењених функционера у Републици Српској, наставља се пракса „прања руку“ и констатује да ниједно лице нема право „на обештећење или друге облике неостварених новчаних бенефиција или привилегија, односно статуса који су изгубили као резултат наведених одлука“. Правда и право, нема шта, на висини и по диктату ОХР-а.

То вријеме седмогодишње изопштености из јавног живота Александар Савић посвећује својој породици, активностима у оквиру Српског соколског друштва „Соко“ из Добрине, те студиозним бављењем пољопривредом, воћарством прије свега.

Сво то вријеме помно запажа и записује. Само дио те богате грађе је пред Вама, поштовани читаоче, коју Вам топло препоручујемо, у нестручљењу када ће из штампе изаћи неки Савићеви нови записи.

(Из рецензије књиге „Биљешке и запажања“ - Славко Хелета, главни и одговорни уредник часописа „Соко“)

ВАСКРШЊА АКАДЕМИЈА

РЕЗУЛТАТИ КОНКУРСА ЧАСОПИСА “СОКО” ЗА КРАТКУ ВАСКРШЊУ ПРИЧУ У 2013. ГОДИНИ

Pедакција часописа за духовну и културну просвјету “Соко” почетком 2013. године објавила је Конкурс за кратку Васкршњу причу, на који је приспјело 53 рада, из разних крајева Србије и Републике Српске.

Након читања и анализе Редакција се одлучила да награди слиједеће ауторе кратких прича:

1. НАГРАДА од 300 КМ

припада је краткој причи “Срђе”, приспјелу под шифром “Бедем”, чији је аутор ДАНКА ИВАНОВИЋ, професор Српског језика и књижевности из Јелића код Рудог.

2. НАГРАДА од 100 КМ

припада је краткој причи “Поздрав са далеког истока”, приспјелу под шифром “Батаја 706”, чији је аутор ДАНИЕЛ КУЗМАН из Батајнице у Србији.

3. НАГРАДА од 50 КМ

припада је краткој причи “Добар раб Божији, Реља”, приспјела под шифром “Псалтир”, чији је аутор БОЈАН ВОРКАПИЋ из Новог Београда.

Награђене кратке приче ће бити објављене у наредном броју часописа “Соко” и уврштене у Зборник кратких Васкршњих прича, кога планира објавити “Соко”, заједно са Издавачком кућом “Дабар”, Митрополије дабробосанске.

Бесједа архимандрита Јована на Академији

Редослед осталых кратких Васкршњих прича:

4. Кратка прича “Промисао Божији”, шифра “Косово”, аутор НЕВЕКНА ПЈЕВАЧ, Нови Београд - Србија.

5. Кратка прича “Веруј у васкрсење”, шифра “Симеона”, аутор ЈОВАН Н. БУНДАЛО, Београд.

6. Кратка прича “Христос Васкрсе”, шифра “Сунџокрети”, аутор СУЗАНА БУКОВИЦА, Бања Лука.

7. Кратка прича “Христос Васкрсе”, шифра “Боки”, аутор БОРЈАНА ГОРАНЧИЋ, Вишеград.

8. Кратка прича “Христос Васкрсе. Вождове мисли године 1804., о Првом српском устанку”, шифра “Мисао”, аутор ДАНИЈЕЛА ЖУЖА, Вишеград.

*Основци из Вишеграда -
мали аутори кратких прича*

Мада спадају у полетарџе, због колективног труда Редакција је одлучила да групу ученика Трећег 1 Основне школе “Вук Каракић” из Вишеграда, који су учествовали на овом Конкурсу, награди са специјалном наградом - једнодневним излетом на Борике и посјетом цркви Светих апостола Петра и Павла.

Ради се о слиједећим ауторима кратких прича: Теодора Јевђевић, Лука Сикирић, Ања Шимшић, Марија Јоргић, Његош Јовановић, Ивана Мирковић, Никола Сикирић, Павле Манигода, Николина Јуљар, Дамјан Гавриловић, Ива Стојановић, Срђан Гавриловић, Катарина Манигода, Јована Крунић, Марија Крнојелац, Душан Вулић, Александар Милићевић, Сара Комленовић, Стефан Самарџић, Марко Васиљевић, Јелена Јаворац, Стефан Стјепић, Немања Баранац, Кристина Кујунџић, Јована Мутлак и Сара Стојановић.

*Јеромонах Серафим (Глигић),
Славко Хелега,
Александар Савић*

У Добрину, 8. маја 2013. године

Васкриња академија ССД “Соко” у манастиру Добрин

УРУЧЕНЕ НАГРАДЕ ПОБЈЕДНИЦИМА НА КОНКУРСУ ЗА КРАТКУ ВАСКРИЊУ ПРИЧУ

На свечаној академији у Народном дому манастира Добрин у понедељак вече, 8. маја, проглашени су побједници и уручене награде на Конкурсу за кратку Васкрињу причу који је расписала Редакција часописа за духовну и културну просвјету “Соко” из Добрине.

Прва награда за причу под називом “Срце” до-дељена је професору српског језика и књижевно-стисти Данки Ивановић из Рудог.

“Порука приче је како људи и у тешким временима не губе осећај за хуманост и потребу да помогну другима у невољи,” рекла је Ивановићева.

Друга награда за причу “Поздрав са далеког истока” припада је Данијелу Кузману из Батајнице у Србији, а трећа Бојану Воркапићу из Новог Београда за причу под насловом “Добар раб Божији, Реља”.

Награду Ивановићеву уручио је игуман манастира Добрин архимандрит Калистрат Бобушић док су награде за осталих двоје награђених уручене накнадно.

ПОРУКА ЂАНИЕЛА КУЗМАНА

Добитник друге награде на овогодишњем конкурсу Сокола, Ђаниел Кузман из Батајнице, у немогућности да присуствује Васкрињију академији у Добрину упутио је слиједећу поруку:

“Хвала Вам, обрадовали сте и мене и моју породицу! Христос Воскресе!

У прилогу вам достављам причу “Поздрав са Далеког Истока” у електронској форми.

Још једном Вам се захваљујем, јер у овим нашим животима је толико тога тамног и тужног да је ово што сте ми јавили права благодат која ми даје вољу за живот и рад.

Поздрав братији, Соколу, и свима Добринцима, Христос Воскресе!”

Уредник часописа “Соко” Славко Хелета је потврдио да је на конкурс било пријављено 53 приче и да жири није имао нимало лак посао.

“Радује чињеница да за овај конкурс влада велики интерес писаца, а према ојјени жирија стижу из године у годину све квалитетније приче”, рекао је Хелета.

Драмска секција Сокола, коју чине сви ученици подручне основне школе из Добрине, са уметничким руководиоцима учитељицама Мирјаном Александрић и Бојаном Подгорицом, извеле су на

академији музичко-сценски игроказ “Поздрав Васкрињу”, а приређена је и изложба радова чланица секције кућне радиности “Сокола”.

Pagoje Tacuć

Три побједничке приче објављујемо у наставку, по следећем редоследу: најприје првонаграђену, затим другопласирану, и на крају и трећу.

СРЦЕ

Нешто је тог јутра снажно проломило у дворишту. Комшија је срушио пажљиво и неукусно грађен зид од украсног камена. И у њеним грудима нешто проломи - "Опет касним..."

Устала је, брзо се обукла и са малом торбом огуљеном по дну, држећи у рукама недоједену синоћну кифлу, брзо закључа врата и готово трчећи крену улицом. Били су они дани када се прољеће упорно покушава пробити кроз устајалу зиму и када јагорчевина крај пута личи на залуталу усамљеницу која још нигде не припада...

Наташа је журила у малу канцеларију у којој је сваког јутра, сем недеље, преузимала своју гомилију дневних новина које је требало продати. Утрпали љубазно људима по примјерак уз осмјех и реченицу - "Само двадесет динара..."

А људи су били разнолики. Од љубазног, али наметљивог старца који би стајао након купљених новина још петнаест минута и распитивао се зашто су те новине тако јефтине, колико је плаћају и још штошта, до намрођених госпођа у бундама које би на њен осмјех и двадесет динара упутиле презив и понижавајући поглед не рекавши ништа...

Тог јутра је остало још неколико примјерака, а било је већ десет, вријеме када би требало да крене. Џупкала је испод настрешнице овуцане станице и посматрала излијепљене плакате. Огласи. Продајем половни двосјед. Концерт, улаз двије хиљаде динара. Електронске цигарете. Хиљаду динара. Патике за мршављење... Узвоз из Њемачке...

Изнад свега тога, допола прелијепљено, лице дјевојчице. Натпис - Срце за Тијану. Мало лице, блиједо, коса покупљена у репић, благи осмјех на уснама. Пажљиво је склонила ивицу рекламе за патике. Писала је и цијена. Бројке, нуле, валуте, жирорачун. Цијена срџа...

У грудима у којима је јутрос нешто проломило, заигра чудан мишић од неколико стотина долара.

"Боже, и срце се купује..." - изговори несвесно и полугласно, па ухвати поглед пролазника који је погледа као кад се изненада угледа лудак на улици.

Покушала је да израчуна. Зарада по примјерку је десет динара... Пута колико...? Да, заиста, срце много кошта. Погледа око себе и кришом, њежним покретима уклони папире са тог малог лица благог осмјеха. А онда је посматрала пролазнике. Многи су ишли заокупирани својим мислима гледајући само у онај простор испред себе и газећи журно. Један човјек застаде држећи за руку веселог дјечака.

"Тата, овој дјевојчици треба срце, а немају пар, чуо сам јутрос на телевизији..."

"Ко ће мени да да...?" - ко из топа дрекну човјек, трже малену руку и крену даље...

Већ је било једанаест. Требало је кренути. Није продала све. Више није имала ни воље. Љубазност је исчезавала и глас би јој постајао све тањи када би се обратила неком и понудила нови број... Ријешила је да уђе у први аутобус и крене.

У невиђеној претпразничкој гужви покушавала је да дође до ваздуха штитећи преостале новине рукама и снажно држећи своју огуљену торбицу

у којој је носила новац за станарину... Пребројавала се. Људи су се тискали руку претрпаних кесама. Спремало се, веселило доласку Васкрса. Ако нема прољећа, бар ће Васкрс доћи. Васкрс, нада, спас, молитва, помирење и радост...

У гужви се сјети својих Васкрса. Када би помислила на кућу коју је напустила у потрази за неким бољим животом, испред очију би јој искрсле неко шаренило. Мирис луковине, колачи са џиметом и шлагом, укравашавање корпице, премазивање јаја. Мирис уља на луковини, дјетелина, бијела рада која никад није могла да се ослика онако како би она хтјела.

Срце... без њега нема ништа. Ни мириса луковине који прати гдје год да кренемо... Опет у грудима осјети немир који се све више појачавао. Осјећај је био налик осјећају кривице. Стискало је, гушило, хтјело да пукне, све више се пењући некуд горе, у главу... Невидљиви терет је био на срцу. Оном срцу од неколико стотина долара...

Наједном опет чу неки прасак. Жена испред ње је осула погрдне ријечи по младићу који је нагазио њене италијанске чизме од не знам ти какве које... Трже је из мисли.

Наташа поче да се тура. Срце је искочило испред ње и гурало је кроз масу. Ношена невидљивом силом, уз негодовање путника, излетјела је из аутобуса и удахнувши дубоко, затворених очију, стајала на станици неколико тренутака. Када је отворила очи опет је видјела исто - мало, блиједо лице. Узела је прве новине с врха и фломастером преписала број рачуна преко цијеле насловне стране са slikama естрадне звијезде која се купа у магарећем млијеку и купује гардеробу своме псу.

Неколико метара одатле била је пошта. Улетејела је опет ношена сопственим срцем које је вукло њено сломљено тијело. Истресла је из пластичне кесије све што је имала и уплатила журно бојећи се да се срце не предомисли, па промијени правац ношено сумњом, скрвано проблемима и беспаријом...

Братила се кући око подне. Сунђе на крову се смијешило и миловало старца који је наново зидао свој бедем. А Наташа је била као природа после пљуска. Она је један свој бедем тек срушила. И неким новим чулом прогледала...

Данка Ивановић - Прва награда,
шифра: Бедем

ПОЗДРАВ СА ДАЛЕКОГ ИСТОКА

Кад кажемо "Сибир", на уму, обично, имамо географску карту Русије - и то онај део од Урала па све до Пацифика. Руси се, међутим, изражавају прецизније, па тако они имају назив Далеки исток којим означавају крајњи источни део Сибира. Тај, дакле, источни део Сибира је један од ретких преосталих делова планете о којима знамо врло мало или, да будемо искрени: не знамо, у ствари - ништа. У таквом амбијенту смештена је ова наша прича.

Југоисточни, забајкалски обод тајге, тамо према Кини и Монголији потпуно је ненасељен ако не рачунамо оних неколико тврдоглавих Јакута, Монгола... и Југура који нису желели да сметају цивилизацији па су се повукли још дубље - неки у тајгу неки у степу, већ према склоности. Неки од њих и дан данас равнодушно лутају за стадима ирваса, вукући своје шаторе по голој степи, праћени својим малим, жилавим монголским коњима. На тим безљудним степама нико и ништа не опстаје и нико не остаје за стално. Све је привремено, све је несигурно. Таква су, узгред буди речено, и монтажна насеља грађевинских фирм у којима наши Срби постављају гасовод, према Кини.

На тој земљи, једино што је стално и непромењиво - то су мали православни храмови и манастири, смештени у нетакнутим пределима тајге, ушушкане у тиштини међу брезама и боровима.

Једно од таквих, тихих и бајковитих места је и - Березка. Мали руски православни манастир. Сав од дрвета. И храм је од дрвета. И монашке келије су дрвене. Столови, кревети - све је од дрвета. Ту се живи, мање - више онако као што се живело и пре тристо, четиристо... или хиљаду година, свеједно... без струје, без радијатора, без интернета. Ту се поштује стари типик. Ту се ради и моли. Ту се живи скромно, тихо и спокојно. Без сувишних брига.

Али...(Увек мора да буде неко "али").

Игуман Нектарије је нешто забринут. Пребира бројаницу и гледа кроз прозор слеђену пустоту према тромеђи са Кином и Монголијом, тамо где од река Шилке и Аргуна настаје Амур.

Спља гледано - све је у реду. Али унутра, у њему, води се жестока борба. Она невидљива борба коју свако од нас води са помислима. А поред те личне борбе, игуман носи још и тежак крст одговорности за братију и духовни позив... Ето, пре две године је дошао из Москве, млад, пун енергије, сав усплатмео ватром вере... а ето - сада је већ сломљен разним искушењима и уопште му није јасно како да се избори са бројним недаћама.

Старији монаси кажу да раније није било тако. Све што је било потребно манастиру - давала је тајга - зими тако пуста, лети тако богата печуркама, брусницама, боровницама, разним шумским плодовима. Реке су овде кристално чисте и бистре. На крчевинама монаси саде хељду, рибизлу, купину, аронију... све то расте и све успева. Од коза и оваца добијају млеко. Па и одећу, ако затреба, могу да обезбеде од животињских кожа. И тако се, ето, живело и пре хиљаду година, без трзавица, мирно...

А онда су овим шумама почели да крстаре бројне ловокрадије, шумокрадије и рибокрадије. Да постављају гвоздене замке, да отимају шумско богатство, да развлаче драгоцености... па онда агенти моћних белосветских корпорација који њушкају, вазда жељни сибирске нафте, злата, гаса, дијаманата, минерала... Сад ни пуста тајга није она вака каква је некад била. Илегални имигранти навиру одоздо, са југа, из Кине и Монголије. Па и наш мали манастир није могао да остане сасвим поштетијен свега тога... Од тада, временом почеше да не стају манастирске ствари. Све што ноћу остане напољу - ујутру не осване у манастиру. Тако је нестало бензински раоник за чишћење снега. Па моторна тестера. Па разни алат. Па онда стока. Ето, пре неки дан нестаде чак и стара олупана лимена канта коју је неко од братије заборавио напољу... Због свега тога, игуман је решио да не шаље више братију на послушања у шуму, да секу дрво за огрев. Док се ситуација не смири. А у задње време, и звери се некако осилише, полудеше. Чопори вукова све дрскије почеше да шестаре манастирским имањем.

Стари Јован је монах богобојажљив, духовник братства, незаменљив за певницом... али нешто се разболео, ваљда од ове хладноће и континенталне азијске меланхолије... Скоро целим током Великог поста, он је, јадан, болестан лежао у келији.

Ту је и млади монах, отац Лука. Ведре али ти-хе и мирне нарави. Ђутљив исихаста. Иконописац. Већ целу годину ради на великој, прекрасној икони. Ту икону ће игуман лично однети у Москву, да покаже како светлост вере једнако пламти и у овим рубним деловима Отчијства, као и у самој престоници. Можда ће се онда наћи још која богоугодна душа, да дође у манастир и помогне обнову. А и да мало привуче пажњу ктитора. Не би било лоше да се нађе неко ко би приложио неколико рубљи...

А монах Данило? Ух, то је један проблематичан тип... Ама није он лош, нико не каже да је лош човек. Зна да буде и кротак и добар. Хоће он и да послуша, углавном... ето, добио је послушање да се стара о манастирској стоци, коњима, козама и оном припитомљеном јаку. И да видиши - све он то обавља са великим вољом. И слуша га марва. Чак је дресирао једно коњче да га слуша у свему. Зове га "Тандер"... ваљда је некада, негде, у неком киргиском шатору који има сателитску антenu, гледао неки каубојски филм, па је запамтио име неког коња...

Једном речју, добар вам је тај Југур Данило... али с времена на време ухвати некаква... степска помама па тек видиши, мало - помало нема га. Отац Јован каже да је то због Данилове степске крви.

Нестане, тако, наш Данило. Братија се унијажају га по манастиру, по шуми... Где је отац Данило? Кажу, отишао чак у Покривку да пеца лососе и толстолобике. Па како? Зар за њега не важи послушање? А откако је "Гаспром" подигао монтажно насеље за наше грађевинске раднике који постављају гасовод према граници са Кином, Данило је постао редован гост у тој чудноватој насеобини.

Пре неки дан, поче досађивати игуману да га опет пусти браћи Србима - грађевинцима јер са њима има нека неизоставна посла. Љубио му је и скute и руке док није измолио велики манастирски казан, да понесе. - Шта ће ти казан? - Да однесем браћи Србима да праве пекmez од ароније.

И благослови му игуман и отпосла га грађевинцима. Но, само што је Данило одјездио, игумана поче обузимати некаква слутња, те он брже боље - за својим монахом. Кад је дошао код грађевинаца - имао је и шта да види: у монтажној бараџи, седи Данило међу браћом Србима, наложили лепу ватрицу, у казан убацili комину од ароније, рјабинушке, брусице, јагода... од свега што су јесенас скupili по тајги... Од казана импровизовали приручну дестилерију. Из казана спровели цевку, па онда цевку ставили у флашу - па ракија полако капље.

Пошто се учтиво поздравио са свима, игуман приђе казану, погледа ону флашу препеченице од преко 50 степени, па, забринуто вртећи главом, окрете се Данилу и рече: - А добар ти је овај твој пекmez, добар... Е, зато: 200 великих метанија свако вече и да се не мичеш из манастира. Бројанице у руке, молитву у уста па - тихуј. И да ми се јављаш сваких сат времена да знам где си.

Треба рећи да је млади Ујгор заиста покушавао да остави пиће. Али никад није издржao дуже од месец дана. Но, имао је специфично оправдање за своју склоност капљици. Ево шта се десило летос: на игуманова мољења, прозбе, преклињања да се остави флаше, Данило је, у очају, ширio руке и, са изразом невиног ланета, кратко одговарао: - Нисам ја крив, оче, верујте ми. - Па како то сад... ниси ти крив? - Лепо, оче. Нисам крив. - А, да ко је крив ако ниси ти? - Вот. - Молим? - Вот, оче. - Ко ти је тај Вот? - Вот - демон вотке. - Шта?! - Вот - демон, а Вот-ка му ћерка.

После овога, Ујгор је, по казни одјутао два месеца, у миру и савршеној апстиненцији. Епитимију је издржao у тајги, носећи тегове испод мантије, берући печурке и скupљајући шумске бобице, за братију. И трпећи уједе комараџа који, за кратког лета, испуњавају тајгу и веома досађују по ободима мочвара.

А ево сад, при крају Часног поста десило се и то: Пре неки дан, баш пред страсну седмицу, изгладнели курјаци поткопаше бодљикаву жицу иза шупе, привучени мирисом марве. Успели су да провале унутра и десеткују манастирски сточни фонд. Претекло је само неколико коза и један стари припитомљени јак који је, изгледа, осетио курјаке издалека па се завукао у некакве чатрије - где је била ограђена квочка са пилићима. Ту се затарабио и само протурио главу са претећим роговима упереним напоље, па му курјаци, кад упадоше у шталу - нису могли ништа... али су зато сав свој бес искалили на козама, овцама и кокошкама. Док је Ујгор пристигао, носећи аутомат "Калашњиков" (ето, и то се мора...) звери су већ направиле штету и братија је остала без неколико коза и овца и без иједне једине кокошке. И шта сад? Ближи се Васкрс а у манастиру нема ни једног једног јајета. Па добро, може и тако али... ипак је лепше дочекати Васкрс онако свечано, традиционално... а и братија је, дабоме, заслужила да, после поста, поједе не-

што мало калоричније од каше... И како само та искушења тако наилазе, баш онда кад их најмање очекујеш и кад их најмање потребујеш...

Но, да видиш - испрси се грешни Данило ... и затражи благослов од игумана да га пусти у тајгу, макар само два дана: - Многоуважени оче. Ја - Данило, ваш грешни духовни син, обезбедићу манастиру и храну и све потрепштине, да бисмо достојно дочекали велики празник. - Оче Данило... ти си, сасвим полудео. Знаш ли ти да је напољу - 20 степени? И то не Фаренхајтових него Целзијусових. - Па шта? Ја сам и рођен на минус бесконачно, напољу, у шуми, као младунче јака, или као монголско јдребе. - спремно одговара млади Ујгор.

И даде му игуман благослов. Не толико што је стварно веровао да ће Данило одржати обећање, него - само да му се овај склони са очију. А и шта је друго могао да учини? Међутим прођоше та два - три дана а од Ујгura ни трага ни гласа. Забринуо се игуман: "Где је тај луди Данило? Нису ли и њега вуци растргли као наше несрћне кокошке? Није ли му, грешном и непокајаном, пресудио страшни сибирски тигар људождер?"

После неког времена, Ујгор се ипак појављује. Исцрљен, зајрвенелих ушију од хладноће, но - насмејан. Преко груди, поносно раширио реденике. На леђима му "Калашњиков". Преко седла малог монголског коња пребадио неколико вучјих кожа. - Никако нисам могао да им опростим кокошке. - каже. Пружа оцу Јовану неку кожну торбу. Овај вири унутра и почиње да извлачи нешто налик на суво - зелени плиш: - А шта ти је ово брате Данило? - Многоуважени оче Јоване, погледајте боље испод те маховине. - одговара Ујгор. Отаџ руком разгрђе маховину, тражећи нешто и онда, сав обрадован, извлачи отуд - јаје! Право, велико гушчије јаје.

- Шта је то оче Данило ... - Па - јаје, шта би било него јаје...

- Ама, где си то пронашао? - Дисконт "Тајга"? - Шта?

Ујгор показује руком на шуму: - Тајга, брате мили. Ради нон-стоп, 24 сата дневно, и недељом и празником. Има свега! Само треба знати тражити.

Сад се сва братија окупила око Данила. Он ћути, распакује се. Одлази ка штали, онда се окреће и мртвав озбиљан каже: - И замислите: у дисконту "Тајга" - све бесплатно. Бог дао.

Отаџ Лука, иконописац, највише је обрадован. Не може да скине поглед са јајета. Држи га у руци, одмерава тежину. - Ако је ово гушчије јаје, онда је та гуска величине ноја. Од овог једног јајета могу да направим везиво за темперу, довољно за пет икона...

Пристиже и светли Васкрс. Захваљујући понајвише младом Ујгуру, братија је дочекала велики празник смирено, радосно. Икона беше довршена, освештана и послата у Москву. Манастирска економија је била обновљена... а братија се никада касније није почастила лепшим и укуснијим Васкршњим јајима.

И да не заборавимо, Данило се временом решио своје слабости ка капљици. Неки кажу да се то поклопило са одлaskom браће Срба на следећу Гајспромову деоницу.

*Даниел Кузман - Друга награда
шифра: Батаја 706*

ДОБРИ РАБ БОЖИЈИ, РЕЉА

Беше август месец, лета Господњег 1522. Јуни и јули беху кишни и спарни, те наста љута суша током осмог месеца. И народ и стока једнако се склањаху од врелине. И раније је око, како народ каже, Илијадне, на велики празник 'Ришћански, Пророка Илију, умело бити јаре и суше, али је ова помамна врућина претила да угущи све што мили по земљи.

Затекао сам се ја, раб Божији Реља Дабетић, од оца Стевана и мајке Василије са двојицом заптија крај хана Чаяничког. Питате се што ме заточиши... Нисам им псовао емира у Цариграду, нити сам ружио веру Исмаилћанску, никада по туђем или што Агарјани веле, јабанском нисам пљувао нити кога ружио. Истина је, Господе 'Ристе, свеколики и милостиви да сам покрао Муселим-бега Хранића... Руку на срце, крадљивац сам. Али нисам то одувек био. Радио сам и као дрвосеча али ми је ово некако најбоље ишло од руке.

Једном сам похарао и ханскую хазнадарницу. Увече када сви беху пијани, ушуњао сам се кано дух какав између дрвених одаја и тамо под покровом од мисирске свиле нашао шкрињу, коју сам лако обио и из ње однео 120 дуката. Тада сам се вешто искрао из хана. Овога пута нисам био тако опрезан. Беше једна јара од јутра, ишао сам низ чаршију и, прекопута врта са јоргованима, видех отворене Муселим-бегове дворе. Ма сами су ме мамили, сласт нека ми на брзину обли грешно срце и хтедох да привирим. Рачунам, сиротиња сам ко и сав род 'Ришћански, а суша уби све, па рачунам да и за себе мало прибавим од онога који има на претек. А и Муселим-бег, иако јесте добар човек, учен и некако благ, потиче од 'Ришћанских кнезова који владају овим крајевима. Његови преци бејаху слуге 'Ристове, а он је сада тобоже, Агарјан па се башкари у раскоши коју доби његов дед када промени веру. Нашао сам у његовим дворима на спрату огрлицу од перзијског топаза. То је Муселим-бег донео својој беговици Фериди, из неког далеког и кажу велелепног града Табриза када је трговао свилом. Нисам лако узео, молио сам Господа да не замери мени грешном, али ја сам гоља а њима се већма прелива.

Све се остало десило у хитњи, када сам кренуо да се искрадем, шкрипну једна натрула даска у поду те из споредне одаје севну беговичино лице. Видех је без зара, само на трен и она љуто цикну и поче вриштати. Више од срама јер је каурин видео отворено лице Муселим-бегове жене но што се уплаши од лупежа. Дадох се у бег, али баш се пред његовом кућом затекоше заптије. Одмах ми свезаше руке и ставише букагије те ме кренуше водити ка јуту 'Ерцеговине, до Стоја, кадији.

Пошто је јара ударила од зоре, заптије застадоше овде, у Чаянички хан, те се добро најдоше и напише, а мене оставише испред, свезаног к'о кљу-се, да ме добро изжедне и изгладне. До Стоја има

два дана хода. Измориће ме тако да ћу заправо усput умрети од изнемогlostи. То им је и циљ, а не да ме приведу кадији. Не дам се, Господе пресветли. Нећу још да мрем. Тек сам крајем зиме навршио 26 лета.

Изађоше сити Агарјани из хана. Онај виши, сувоњави, навали одмах ногу на ме и одгурну ме те падох у прашину. Заисках да га намах млатнем по глави, али не би прилика. Смејаше се злурадо и запитаše ме јесам ли гладан и жедан. Климнух главом а они рекоше да и треба. Потераше ме низ друм ка Хвочи. Сунђе је све јаче пекло и након два сата хода уста ми беху скроз сува, а танки опанци се беху излизали од табанања. Мада ми је да само полијем главу водом, одмах бих дошао себи. Приметим крајичком ока да су и заптије ижеднеле. То су чаршијски пандури, нису баш вични дугу ходу. Један је стално подлактицом брисао ознојено, ћелаво теме.

До Хвоче има још цео сат оваквог хода, неће издржати. Чим спазише један бистар и брз поток, застадоше крај њега. ја падох на колена, само да вратим дах. Они обилно поливаху главе леденом водом и од милине хукташе. Обузе ме неиздржива жеђ. Знам да ми неће дати воде, стога не издржах. Зароних главу у поток и милина ми пресече ум и срце. Наједном ме за мокру косу шчепа заптијина рука и повуче за собом. Баџи ме на земљу, али сам већ прогутао десетак гутљаја те ми би лакше. Почека да ме шутира са свих страна. Пошто се надвио на ме, спази да му је глава близу мојих ногу те свом силом завитлах букагије и млатнух га њима по глави. Паде као проштај. Скочих на ноге и док се још није сабрао, гурнух свом силом другог заптију. Он се оклизну и удари главом у камен који је вирио из потока.

Боже милостиви, ни сам не знадох у трену шта учиних. Јесам ли их онесвестио или убио. Неће бити да сам их убио, само их ухватих на пречац. Бежи сад Реља, куд те ноге носе! У хитрини прескочих поток и дадох се у бег колико год сам снаге имао, узбрдо кроз густо борово дрвеће. Како сам одмицао све дубље у шуму хладовина и тама беху све гушће тако да у једном трену више нисам ни могао видети сунчеве зраке који су се танко пробијали кроз крошње. Око мене огромна стабла, опојан мирис борове смоле и зеленило од зимзелених иглица, које чини радост очима и души.

Боже свеколики, дивна ли су твоја чуда и призори. Јеси ли створио овај свет по узору на рајске вртове? Јесу ли ову дивоту, коју моје очи гледају некада прадавно гледале и очи првих људи које си створио, Адама и Еве? О њима нам је онолико у детињству у селу Крстај крај Чаяниче, где сам рођен, говорио почивши поп Атанасије. Тако раскошне речи излазиле из његових уста када је описивао тај Еден... Али грешна и пуста природа људска. Вазда

се петља у оно што га се не тиче. И тако несретни Адам и жена му Ева, како рече Атанасије, изгнаше сами себе из Раја јер прекршише реч Божју. Осетих се мали и недостојан ове лепоте. И моје су руке такле у туђе јабуке. Је ли ме беда нагнала у то? Је ли праведно да крадем бегове и Исмаилћане јер они наше давно отеху?

Не знам, мала је моја глава да о томе суди. Скренух мисли са бремена и убрзах корак кроз шуму. Сунчеви зраци се почеше поново пробијати и спазих недалеко пред собом обод шуме и кроз крошње се назре нека чистина. У пар корака избих на њу. Здрава зелена трава и чини се бескрајна висораван преда мном. Осетих да ми треба мало дубљи дах. Ваздух је ређи и чистији. Што сам даље ходао све јасније ми се указиваху обриси једног сеопета од свега пар колиба. Зачух и мукање говеда. Такав спокој ми обузе душу и пожелих да се ту скрасим барем привремено. Али шта ћу ако крене потера, хоће ли и овде набасати заптије? Пред првом колибом угледах старијег човека у долами као сече дрва. Приђох му на пристојну близину и најпре се пар тренутака немо гледасмо док не повратих дах. Поздравих га са Помоз Бог. Он ми отпоздрави. Рекох како су ми Агарјани попалили село код Чајниче у знак одмазде због јадуковања у том крају. Питах могу ли се ту скрасити бар за неко време и помагати им у свим пословима. Он ме прими без речи, као сина рођеног. Упозна ме са сељанима. Заправо цело село чињаху деца и потомци три брата, Видоја, Владете и Веселина Лучића. Сви редом имаху лепа имена: Јегда, Смиљана, Ранка, Предраг, Милош, Вукан, Иконија, Јованка...

Тај што ме дочека би Видоје, најстарији брат и кнез. Одмах се обрех са њим да му помогнем око сече дрва. Рече ми како у њиховом крају већ почетком септембра креће хладније јесење време па треба припремити огрев. Цепао сам дрва свом силином. Топле грашке зноја које ми пробијаху по челу хладио је планински лахор. Око сат иза поднева позваше ме на ручак с'њима. Седосмо сви око трпезе коју изнеху на поље. Жене приставише кукурузног хлеба, мало сира и кувани боб. Учини ми се скромно али укусно. Навалих на јело као изгладнели вук. Тек након више залога схватих да ме они мало чудно гледају због такве халапљивости. Успорих једеље и спазих да Милош, Вукан и Смиљана стоје са стране. Питах их што не седну да заложе, а Видоје се осмехну и рече да они данас не једу јер нема за све. Рече, важно је да угостимо човека и ето има колико је добри Бог дао.

Стегну ме мало у грлу. Осетих срамоту што сам икад за себе говорио да сам сиротиња. Они не мају за себе а дарују мене, лупежа и лажова. На лицу им притом би таква благост да ме подсетише на приче о сељанима међу које је долазио Ристос и проповедао. Иста добра лица. Касније ми дадоше вајат да у њму спавам. Пре но што ме је савладао тежак сан мислио сам колико да се задржим код њих. Потера ће сигурно и овуда проћи. Било би

страшно да честити људи страдају због мене. Још ћу који дан ту да се окрепим па ћу даље ка Хвочи, мада не смем више залазити у вароши, него ко вук, кроз гору. Још сам остао пар дана ту цепајући дрва, чувајући говеда са Вуканом и Милошем. За око ми је запала лепа Иконија, девојка од 18 лета, тaman стасала за удају. Оно што је најлепше било код ње, беху очи које нису искриле похотом него смерношћу и чистотом. Да је друга прилика, да сам боли, одвео бих ту лепоту са собом али није ред.

Позваху ме на крају да уђем с'њима у црквицу на молитву. Црквица би мало повише села, од дрвета и тако малена да вишем човеку би прилично да клекне пред Господом. Када клекоше сви предамном, мени се заледи срце. Скрушене главе гледају у под од mrke храстовине по коме беху наталожени слојеви истопљеног воска. У шакама им титраху пламени свећа а мене би невиђен срам и не могадох да погледам у Распеће и мален иконостас. Господе, чиме заслужих да дођем међу ове добре људе? Коју ми поруку шаљеш? Расплаках се, можда први пут после мајчине смрти. Они се првише око мене и стадоше ме тешити, мислећи да жалим за својим спаљеним селом. Не могадох да држим за себе и све им испричах. Мислио сам да ће бити презрења у њиховим очима али би само са милости. Видоје ми рече да ме свеједно гони невоља па ето, да потражим себи спаса. И рече још када се све стиша да се вратим код њих. Најбоље на празник Вајкросења Господњег, на пролеће. Тад ће ме људски угости.

Напустио сам село и отишао бестрага. Пар месеци сам тумарао по шумама, једући шумске плодове, све док нисам урастao у браду и усахнуо да ни сам себе нисам могао познати. Скрасих се у Гаџком где сам био слуга у ковачници. Представљао сам се као Петар. Идуће године око Вајкроса накупио сам јаја обојених луковицом од газдине жене, позајмио коња молећи да одем до својих и вратио се у село баш на Празник. Из попаљених колибица зјапила је тама. Дубоко у пољу спазио сам уплакану Иконију крај говечета које је немоћно мукало. Рече ми да су Агарјани почетком пролећа попалили све, мушки побили, жене одвели да спрече разбојништва у крају. Она је нашла спас у шуми. Ледна зебња ми испуни срце. Поред зарушене црквице светли седам мраморова. Падох на земљу, молећи за њихове душе. Ова је покора знак за мене. Осетих Иконијину руку на рамену и схватих да ми је то жена. Клечећи се загрлисмо. Рекох Господу да ћу наћи мир и бити одсад честит као ови људи што беху. Када стекнем новац као ковач вратићу се да дигнем велику Цркву Вајкросења Господњег јер ми биће овде вакрсну, па ћу једног дана и ја лећи међу мраморове као човек достојан, а на мрамору ће писати: Асе лежи добри раб Божји Рела, на својој градини у цркви племенитој.

*Бојан Воркапић - Трећа награда
шифра: Псалтир*

КУЛТУРА

У Рогатици представљен зборник афоризама "Источно од запада" Милада Обреновића

КЊИГА ЗА СМЈЕХ, СУЗЕ И ЉУТЊУ

Зборник афоризама "Источно од запада" кога је приредио књижевник, афористичар и успеши привредник Милад Обреновић из Рогатице имао је прво представљање почетком фебруара, у препуној сали градског биоскопа у Рогатици, под називом "Афористичка п(р)озивница".

На промоцији ове књиге, између чијих редова, рече њен приређивач, има 295 страница са преко 2000 афоризама, из главе и пера 29 афористичара који су стварали и стварају на простору оивиченом Зеленгором, Романијом и Мајевицом са једне стране и зеленом ријеком над ријекама Дрином, или боље речено од Фоче до Бијељине и Зворника, па отуда и њено име "Источно од запада".

Међу братством у Зборнику, уз приређивача Милада Обреновића, ту су Небојша Боровића из Власенице, Драгица Грбић, Петроније Шимшић и Славко Хелета из Вишеграда, Славко Ђуровић са Сокоца, Слободан Живановић и Грујо Леро из Бијељине, Радомир Јагодић и Драган Папоњак из Рудог, Момчило Копривића из Гајка, Саво Радуловић из Хан Пијеска, Зоран Симић из Фоче и још њих 16, који не само да су заступљени у овој књизи, него и већина дошла и на њено представљање пред великим бројем гледалаца и слушалаца и скоро три часа уз смијех до суза и непрестане аплаузе говорили своје афоризме.

О Зборнику на промоцији говорио је доктор Раде Вучићевић, представник Удружења књижевника Србије и један од његових рецензентата. Он рече да се овде ради о антологијском дјелу које нема за циљ да поједине писце фаворизује, а друге тек "помене". Са библиографским подацима сваког аутора Обреновић даје пуни допринос очувању и његовању српског хумора, сатире и оштроумља, не само у књижевној и издавачкој стварности већ укупној култури наших народа.

"Источно од запада", нагласио је доктор Вучићевић, "није обичан зборник афоризама. То је грађевина равна великом мосту којим прелазе велики писци, а посебно афористичари са језицима и речима оштријим од сабље. Е те

афористичаре је Милад окупио и од њих направио јато птица посебница и омогућио им да се на један посебан начин представе долазећем свету уметности и да уђу у бесмртност и тамо остану дуго, после неког посљедњег изласка сунчане бројанице".

Слична је порука и другог рецензента Зборника, професора доктора Михајла Фејсе из Новог Сада. Он каже да Зборник представља за саме ауторе својеврсне лековите таблете. Поред тога што кратке и снажне сентенџе, с једне стране, на одређени начин ослобађају дух афористичара, оне, с друге стране, имају куративно дејство и на читаоце, олакшавајући им "праћке и стријеле судбе обесне", како би то Виљем Шекспир рекао.

Сам приређивач Зборника Обреновић каже да су афористичари посебан сој који имају четворо очију и ушију, храбро срђе, брзу мисао и увијек оштру оловку и још по неко чуло више, који кроз афоризам, што краће и језгровитије запажено пренесу на папир да би им срђу било лакше и да би на такав начин другоме олакшали муку или их разонодили, насмијали, некад забринули и најутили, зависно од тога колико ко нађе или се нађе у "ономе што је писац хтио рећи".

Издавачи зборника су Удружење књижевника Србије, Књижевна заједница за Златиборски округ и Књижевно друштво "Развигор" из Пожеге.

Сретен Митровић

Афористичари у Рогатици - снимак за сјећање

Промовисана књига "Соха небеска" у Андрићграду

ОБЕЋАВАЈУЋА ПЈЕСНИКИЊА

У књижари „Или-или“ у комплексу Андрићграда, у Вишеграду, промовисана је прва збирка пјесама Валентине С. Топаловић из Прибоја под називом „Соха небеска“.

Говорећи о овој књизи рецензент професор Александар Јерков је истакао „да су у њој на један леп начин садржани песникињини покушаји и истраживања“.

„О Валентини данас треба говорити као о младој, али веома обећавајућој песничкој појави. У њеним песмама влада лирски набој, она пише негованим и финим стилом и у исто време говори о сензибилитету данашњег времена“ рекао је Јерков.

Млада песникиња Валентина С. Топаловић нагласила је да је објављивањем прве збирке пјесама хтјела да направи пресјек свих прозаида које је до сад написала.

„Књига носи назив „Соха небеска“ зато што је то једна лепа метафора за целу ову књигу. Вук Стефановић Каракић је сохама звao планине које држе небо како људима не би пало на главу.

Мени је то било јако интересантно јер како нешто тако празно и бесконачно може да згроми човека. И то заправо јесте највећи страх човека у савременом добу, страх од отуђења и празнине и ми уметношћу треба да се томе опирнемо“ рекла је Топаловићева.

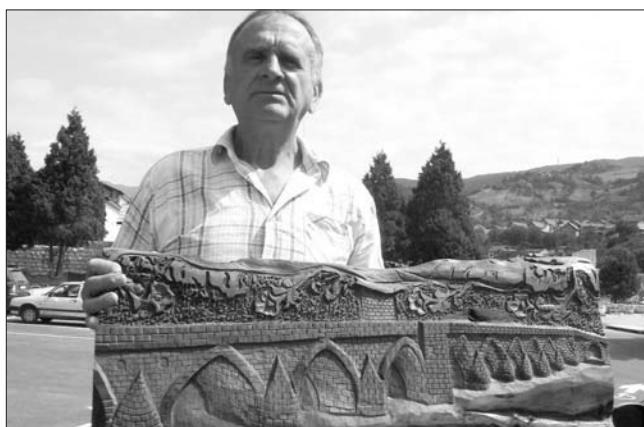
Књига „Соха небеска“ садржи 20 пјесама у прози и 20 пјесама, а изашла је у издању издавачке куће „Бернар“ из Београда.
Милица Кусмук

Све успјешнији и признатији самоуки дрворезбар Вуле Војновић из Чаяниче

ПРОНИКАО У ДУШУ ДРВЕТА

Вуле Војновић, данас 57-годишњак, прије посљедњег рата живио је са породицом у Горажду и радио као ВК машинбравар у предузећу Побједа, тада највећем и најуспешнијем са подручја Горњег Подриња.

- Наравно, тада нисам ни могао замислити да ћу из темеља пројенити занимање и живјети од резбарења разних предмета од дрвета. Но, испало је тако да сам наслиједио неку врсту умјетничке црте од старијег брата Влатка, предратног инжињера агрономије, а данас признатог ликовног умјетника који живи и ради у Америци, прича нам овај вриједни дрворезбар, који је у рату изbjегao из Горажда и са супругом и троје дјеце наставио живјети у Чаяничу.

Како каже, од нечега се морало живјети па је прво почeo са штављењем и израдом предмета од коже.

- Брзо сам схватио да се од тога ипак не може живјети па сам се преоријентисао на дуборез. Урадио сам први приручни алат и почeo резбарење. Прво лакших и једноставнијих предмета, па потом све сложе-

нијих и зајхтјевнијих, прича Војновић, додавши да је убрзо схватио да је то његово право занимање.

За кратко вријеме почеле су пристизати наруџбе, највише иконе, којих само 200 красе зидове домаца исељених Срба.

- По наруџбама радим резбарени стилски намјештај, разне сувенире, посље, рељефе, иконе, па све до дијелова црквеног намјештаја, прецизира Војновић, додавши да је посебно поносан на часни престо и кивот у олтару манастира Крупа.

Своје радове излагао је широм Републике Српске и Србије, затим у Љубљани и Фиренци.

Задње што је урадио је Споменик човјеку, до сада његова највећа скулптура резбарена у једном комаду храстовог дрвета, по наруџби проф. др Брана Машића из Београда, иначе родом од Чаяниче.

- Ради се о скулптури високој 2,2 метра која је постављена на планинском превоју Превизма, на надморској висини од 1100 метара, у близини чајничке Мјесне заједнице Милијено. Скулптура је саставни дио Машићевог еколошко туристичког парка, уз раније постављени Споменик лопти, сунчани сат и другим садржајима, појашњава Војновић.

У посљедње вријеме све више ради и рељефе у дрвету, показујући нам недавно урађени, на коме се у пуном сјају одсликовају контуре Вишеградске ћуприје на Дрини.

- Нарудбе су све бројије па ми је, зато, поред набавке квалитетног дрвета од свих лишћара, неопходан одговарајући простор за припрему и сушење, као и атеље за рад. Зато намјеравам стварију породичну кућу у Милијену преуреđити и претворити у мали центар за дуборез, истиче Вуле Војновић, који је својим радовима у правом смислу ријечи проникао у душу дрвета.

Славко Хелета

У Средњој школи "Иво Андрић" одржан 6. "Рецитаторски маратон"

НАЈБОЉИ СТЕФАН РАТКОВИЋ

У сали Средње школе "Иво Андрић" у Вишеграду, ове суботе одржано је шесто по реду такмичење под називом "Рецитаторски маратон", на коме је, по други пут заредом, за најбољег рецитатора проглашен Стефан Ратковић.

Њему је поред ласкаве титуле нај рецитатора Вишеграда припала и новчана награда од 50 марака, коју је уручио директор Средње школе "Иво Андрић", Ђорђе Мршевић.

Другу награду од 30 марака освојила је Јована Шупић, а трећу од 20 марака Маја Врећо.

Основни циљ овог традиционалног такмичења вишеградских средњошколаца је изражajno казивање поезије.

C. X.

Народна библиотека "Иво Андрић" Вишеград промовисала нову књигу "Истине", Петра Ашкрабе Загорског

ЧИЊЕНИЦЕ О ДАВНОЈ И САДАШЊОЈ СРПСКОЈ ИСТОРИЈИ

У оквиру Светосавске недеље 25. јануара је Народна библиотека "Иво Андрић", у малој сали вишеградског Дома културе, представила најновију, 11-ту по реду књигу "Истине", Петра Ашкрабе Загорског, књижевника и историчара из Фоче.

Најављујући најновију Ашкрабину књигу Стојка Мијатовић, предсједник Друштва библиотекара Републике Српске је нагласила да је он на основу својих дугогодишњих истраживања о поријеклу, презименима, сеобама, забораву и историји овдашњих и свјетских тема, о прошлим, садашњим и будућим временима, животу појединца и друштва, свеземаљству и васељени изној закључке као открића: шта је истина, а шта није истина.

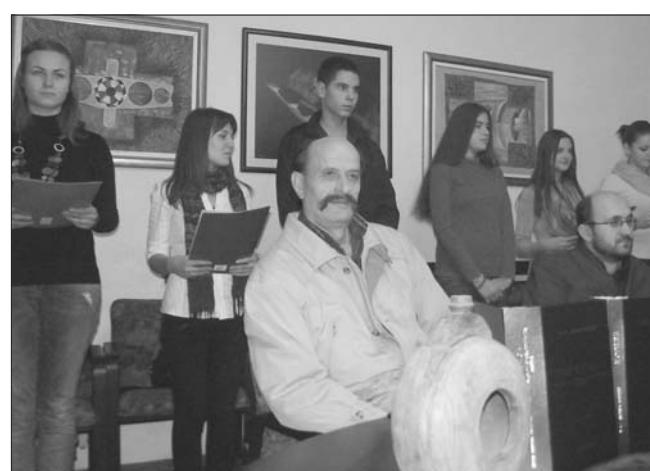
Професор Борис Џицковић Кучевски је рекао да Ашкраба спознајно и храбро износи истину о прошлости и српском народу у свих 11 књига, ојењујући да је књига "Истине" у томе најусpiјешнија.

-Овај свестрани, самостални, самосвјесни, слободарски истраживач је увидио у свему како побољшати нашег човјека и свијет, упућујући нас на изналажење истине о свему, истакао је Џицковић, посебно указујући да су бројне старе српске ријечи отишле у западне језике и језике близског истока.

Појашњавајући основну идеју књиге "Истине" Ашкраба је рекао да у њој српском народу предо-

чава истините чињенице о давној и садашњој српској историји, подсећајући да је ово била његова 149 промоција властитих књижевних дјела.

Петар Ашкраба Загорски, након скоро полу-

вјековног истраживања, написао је 2008. године и књигу "Србија - Стара Србска презимена и сеобе", у којој је обрадио 50.000 презимена, старих између 600 и 1.800, па чак и 2.500 година, са простора Загорске Србије.

У оквиру ове промоције рецитатори Средње школе "Иво Андрић" извели су пригодан рецитал посвећен Светом Сави.

Славко Хелета

Додатне активности Народне библиотеке "Иво Андрић" у Вишеграду

ЉЕТНА ДЈЕЧИЈА РАДИОНИЦА

У оквиру Народне библиотеке "Иво Андрић" у Вишеграду од првог јула ради "Љетна дјечија радионица", у коју су укључена 52 ђака Основне школе "Вук Караџић" из Вишеграда, потврдила је Стојка Мијатовић, библиотекар и координатор радионице.

- Ово је четврта година заредом како наша библиотека властитим снагама и средствима организује ову радионицу и током љетњег распуста окупља основце и са њима ради креативне програме. Због изузетног интересовања основаца ђаци су подијељени у двије групе, тако да смо ангажовали и волонтера, професора књижевности Милјану Продан, каже Мијатовићева.

Полазници "Љетне дјечије радионице" сваког уторка и петка по два школска часа активно раде ликовне и литерарне радове, а на посебним радионицама упознају се са књижевношћу, географијом и општим знањем.

Мијатовићева је најавила да ће до краја радионице, пред почетак наредне школске године, за

полазнике бити организовани излети у манастир Добрин и Андрићград, те сусрети са вишеградским пјесницима.

За крај године планирано је да полазници "Љетне дјечије радионице" учествују на дјечијем маскенбалу.

C. Хелета

Изузетно занимање за наступ Милана Ланета Гутовића у "Андрићграду"

ПРЕКОБРОЈНА ПУБЛИКА

Велика сала биоскопа у "Андрићграду", која прима око 250 гледалаца, била је претијесна да прими сву публику која је дошла да види одличну глуму и специфичан хумор Милана Ланета Гутовића, популарног београдског филмског и телевизијског глумца.

Лане Гутовић у Андрићграду

Наиме, испред улаза биоскопа остало је још бар 300 Ланетових љубитеља, који су уз вишеграђане, за ову прилику дошли и из околних мјеста Републике Српске, те из Ужица и Мокре Горе.

Присутни су уживали у јединственој представи посвећеној смијеху, односно, како је објаснио Гутовић "Обичној вечери обичних бајки", које, како је објаснио, сакупља настојећи да прате вријеме и буду што актуелније.

Причао је тако Гутовић о свом школовању у Никшићу, о неславном покушају да буде нудиста, затим о поријеклу необичних назива насељених мјеста, те о својим сновима који га увјеравају да је "рођени политичар".

На питање новинара да ли је завршена прича са дугогодишњом филмском и телевизијском улогом Шојића из серијала "Тесна кожа" и "Бела лађа", Гутовић је објаснио да је то питање упућено на погрешну адресу.

- Ја сам само глумац и од мене не зависи хоће ли или неће бити наставка серијала са Шојићем. Дакле, на потезу су аутори, продуценти и телевизија, појаснио је Гутовић.

Мада, како каже, није успио прегледати све до сада урађене садржаје у "Андрићграду", Милан Лане Гутовић је изразио очекивање да ће то Кустурица урадити онако како је замислио.

Цијели ток ове вечери хумора снимала је екипа СРТРС-а, а пратиле су бројне новинарске и телевизијске екипе.

C. Хелета

У књижари “Или-или” у “Андићграду” промовисан зборник поезије Владимира Чолаковића, младог пјесника из Рудог

ИСТИНИТЕ ПЈЕСМЕ КРИЛАТИХ РИЈЕЧИ

Представљајући прву збирку пјесама “Меланхолија свијести”, младог пјесника из Рудог Владимира Чолаковића, у књижари “Или-или” комплекса “Андићград” у Вишеграду, рецензент ове књиге, професор књижевности и књижевни стваралац из Рудог Драган Папоњак је нагласио да је овај млади пјесник “пуним срцем и сигурним кораком пјесничког талента смјело закорачио у свијет поезије, тражећи своје мјесто међу младим српским пјесницима, којима несхватаљива сурова садашњица намеће меланхоличну слику свијета”.

- Чолаковићева поезија је лирска исповијест и интелектуална пројекција пјесниковог бића, његовог унутрашњег стања, меланхолично и дубоко доживљено лирско казивање о себи и о другима, нагласио је Папоњак, додајући да се ради о поезији коју ће млади да радо читају и памте.

Уз ојјену “да се родио изванредан млади пјесник који пева о истини”, књижевник из Ужица, Слободан Ристовић у својој рецензији за ову Чолаковићеву књигу истиче да његове пјесме “имају своје сокове, боју, осу раста, крштеницу и путоказ”.

- Ово су истините песме, препуне крилатих речи. Свака песма је укровљена, са преображеним речима које су самородне и избијају из самониклог,

пише Ристовић и наглашава “да је свака песма Владимир Чолаковић објашњива, у којој битише оно лично, рукописно, налик свом неимару”.

Збирку пјесама “Меланхолија свијести”, која је први пут читалачкој публици представљена на културној манифестацији “Видаковићеви дани”, одржаној крајем протекле године у Рудом, издао је “Жиравац” из Пожеге.

Уз аутора стихове из ове збирке, уз музичку пратњу његових колега средњошколаца из Рудог, извеле су чланице рецитаторске секције Средње школе “Иво Андрић” из Вишеграда.

C. Хелета

Вишеградски рецитатори нобеловицу у част

“ВИШЕГРАД АНДРИЋУ”

У Биоскопу Андићграда у Вишеграду 15. марта је одржано књижевно вече под називом “Вишеград Андрићу” које је организовала спомен-библиотека која носи име славног нобеловица и рецитаторска и драмска секција Средње школе “Иво Андрић”.

Поетско вече одржано је поводом 38 годишњице од смрти писца романа “На Дрини ђуприја”, “Травничка хроника”, “Госпођица” и низа приповједака.

Ученици основне школе читали су своје литеарне радове или рецитовали пјесме познатих српских дјечијих пјесника.

Средњошколци рецитатори говорили су стихове Јесењина, Превера, Бранка Ђорђића, Десанке

Максимовић а приређен је и поетски “интервју” са Андрићем који је састављен од питања “новинара” и “писца” који одговара на његова питања.

“Одговори” су уствари мисли из Андрићевих “Знакова поред пута”, есеја “Мостови” и “Стазе” и његових романа и приповједака.

Професорица Дијана Инђић је истакла да је Андрић заслужио да га средњошколци на овакав начин помињу јер је нобеловац посјећивао вишеградску гимназију а гимназијалци и њихови професори често су били гости писцу у његовом стану у Београду.

P. Tacut

У Вишеграду, у великој сали Мултиплекса „Доли Бел“ у Андрићграду, промовисана прва књига Славица Стојић, пјеснике из Бајине Баште

ИЗВАНРЕДНО ПОЕТСКО МУЗИЧКО ВЕЧЕ

У препуној великој сали Мултиплекса „Доли Бел“ у Андрићграду, међу којима је била најбројнија публика из Бајине Баште, у суботу вече, 20. априла промовисана је прва књига Славица Стојић, пјеснике из Бајине Баште.

Ради се о збирци под насловом „Душа на длану“, која је објављена у издању „Света књиге“ из Београда.

Рецензију за ову збирку потписала је др Марина Николић, а својим кратким записом њен квалитет је овјерио и познати филмски режисер и неимар „Андрејграда“ Емир Кустурица.

Захваљујући се бројној публици на присуству овој промоцији Стојићева је нагласила да је почастована што су њене риме представљене у Андрићграду - Храму умјетности.

Пјеснициња је, иначе, по професији магистар дефектологије и професионално је везана за здравство, али у слободно вријеме пише поезију. Судећи по првој збирци више него добро.

У збирци „Душа на длану“ објављено је 47 пјесама које су посвећене, како каже, људима који је окружују.

У најкраћем, како је наглашено на промоцији, њена поезија мало кога остаља равнодушним, уз јасан траг који доноси добро, попут шапата љубави.

Оно по чему ће се ово изванредно поетско-музичко вече, поред одличних стихова, памтити је изванредно припремљен програм у коме су учествовали чланови рецитаторске секције Гимназије „Јосиф Панчић“ из Бајине Баште (Јована Вулић, Јована Петровић, Владимира Живановић и професор Гордана Ђурић), чланови Драмског студија медицинске школе из Ужица (Јована Вукотић, Сара Кнежевић, Данило Јанковић и професор Валентина Зла-

тановић-Марковић), Српски дом „Деспот Стефан Лазаревић“ из Ужица (Катарина Глигоријевић и Александар Станић), те студенти Јована и Александра Стојић из Бајине Баште.

Специјални гост вечери био је Бранко Пражић, умјетник на гитари, који је својим изванредним интерпретацијама учинио ово вече незаборавним.

Похвале заслужују и технички организатори вечери, Катарина Глигоријевић и Александар Станић, а комплетан програм је осмислила и адаптирала одобрани пјесме, Валентина Златановић-Марковић.

Пјеснициња Славица Стојић је, на крају вечери, комплетан приход од продатих књига даривала за градњу цркве у комплексу „Андрејграда“.

-Нека нас спаја љубав према стварању и стваралаштву. У свему што радимо, везујмо конце за небо, кратко је поручила Стојићева.

С. Хелега

Мала сала биоскопа у Андрићграду

ПРЕДСТАВЉЕНЕ КЊИГЕ “ЖИВОТНИ ПЕЧАТИ” И “ДРУГИ ОБРАЗ”

У биоскопу „Доли Бел“ у Андрићграду у Вишеграду, 28. априла је представљена књига поезије „Животни печати“ Ђојана Тасића из Вишеграда и збирка кратких прича „Други образ“ Дејана Спасојевића из Зворника.

Посетиоци ове необичне књижевне вечери ужivalи су у мултимедијалном представљању литературних ствараца и њихових књижевних остварења где су се уживо и на филмском платну смјењivalи пјесничка ријеч и слика.

„Евидентно је да је поетика Ђојана Тасића заснована на помало меланхоличном тону који провејава из скоро сваке строфе уз недвосмислену примјесу јасно изражених патријархних и религиозних ставова“, рекла је за збирку „Животни печат“ рецензент књиге Милјана Продан. Она је истакла да

се овај млади поета представља као спона између давно докучених истине и њиховог поимања данас.

„Меланхолија је код већине људи па и мене природно стање духа а по рука књиге је да човјек сазријева не кроз срећу и задовољства већ патњу и бол јер из тога настаје прочиšćena артикулација љубави“, рекао је Ђојан Тасић.

За књигу „Други образ“ Дејана Спасојевића рецензент Славиша Павловић је написао „да има људи који пролазећи кроз живот не обраћају пажњу на прошлост ма каква она била и проуче је, искористе и направе најбољи могући корак напред што није случај са аутором ове књиге“.

„Спасојевић се потрудио да искуства свог живота искористи у причама које осликавају и остављају корисне поруке које представљају додатну вриједност његовог дјела“, написао је Павловић.

Спасојевић је на представљању рекао да књигу поклања свима који су живот проживјели и живе скучено у оквиру реалног и могућег а имали су велике снове који су увенули или нису у потпуности остварили. У име издавача књига СКПД „Просвјета“ из Зворника говорио је Радосав Перић. У програму представљања учествовали су рецитатори СШ „Иво Андрић“ са професорицом Дијаном Инђић.

Р. Тасић

**Издавачка секција
Српског соколског друштва "СОКО"- ДОБРУН и
Издавачка кућа Митрополије дабробосанске
“ДАБАР”-ДОБРУНСКА РИЈЕКА**

расписују

КОНКУРС

**за суфинансирање трошкова штампања прве збирке
родољубивих и духовних пјесама,
аутора са подручја Митрополије дабробосанске**

Услови Конкурса

На конкурс могу учествовати аутори који до сада нису имали прилике и могућности објавити своју прву књигу, старости до 40 година, са подручја Митрополије дабробосанске.

Аутори конкуришу са збирком до 40 необјављених родољубивих и духовних пјесама и достављају их, уз крађу биографију, у штампаном и електронском облику (Times New Roman - 14 pt), на адресу: Српско соколско друштво "СОКО", са назнаком за конкурс прве збирке пјесама, 73247 Добринска Ријека - Манастир Св. Николаја.

Радови се достављају под шифром, с тим што је у посебној коверти, унутар главне коверте, рјешење ширфе, са подацима о аутору.

Најбољу збирку пјесама за штампање ће одабрати жири "Сокола" и "Добра".

Конкурс остаје отворен до 30. септембра 2013. године, а сваки аутор може конкурисати са пјесмама само за једну необјављену збирку.

Тираж одабране збирке ће бити 200 примјера-ка, а "Соко" и "Дабар" ће је суфинансирати са 300 КМ. Остатак трошкова аутор ће споразумно компензијати са половином тиража од 100 примјера-ка, тако што ће уступити организаторима конкурса у циљу обнове Фонда за издаваштво.

Додатне информације могу се добити на телефоне 058/612-112, 065/684-040 и 065/536-386.

Манастир Светог Николаја у Добринској Ријеци

АКТИВНОСТИ СОКОЛА

Обиљежено пет година од оснивања "Бамби-Сокола"

РАСАДНИК БУДУЋИХ ФУДБАЛЕРА

У фискултурној сали Основне школе "Вук Караџић" у Вишеграду чланови "Бамби-Сокола", спортске секције Српског соколског друштва "Соко" Добрун, пригодним такмичењем и скромном свечаношћу, којој је присуствовао и начелник општине Вишеград Славиша Мишковић, обиљежили су пет година од оснивања.

У такмичењу у извођењу пенала најбољи су, по узрастима, били Слађан Симић, Алекса Грачанин и Лозо Сергеј, а најбољи голмани Борис Тановић, Лазар Ћвејаљић и Стефан Андрић.

Највећтији у пимплању фудбалском лоптом били су Марко Шушњар и Стефан Живковић.

Специјалне дипломе и слаткише најуспјешнијим младим фудбалерима уручили су начелник Славиша Мишковић и директор Основне школе "Вук Караџић", Момир Радојичић.

Управа "Бамби-Сокола" начелника Мишковића упознала је да је у ову секцију укључено 95 мла-

дих фудбалера, те да их у овој години поред такмичења у "Мини макси лиги" очекује гостовање у Београду, узвратна посјета младих фудбалера "Трепче" из Косовске Митровице Вишеграду, љетни регионални турнир, те Прве мале соколске

игре основаца Вишеграда, које су планиране за април ове године на фудбалском стадиону у Добруну.

Славко Хелета

Делегација 30 младих фудбалера и чланови управе "Бамби Сокола", спортивске секције ССД "Соко" Добрун-Вишеград, посјетили Београд

БИЛИ ГОСТИ ЗВЕЗДЕ И ПАРТИЗАНА

Реализујући планске активности за 2013. годину 30 младих фудбалера и 10 чланова управе спортивске секције "Бамби Соко", Српског соколског друштва "Соко" Добрун-Вишеград од 5. до 7. априла боравили су у Београду.

Прво су посјетили золошки врт и Калимегдан, те Цркву Ружицу и капелу Свете Петке, а потом су били гости једног од дародаваца "Бамби Сокола", Ненада-Неша Ђукановића и његове мајке Саве.

"Бамби-Соко" са Драганом Џајићем

Млади фудбалери су 6. априла били гости Фудбалског клуба "Црвена Звезда", где су их дочекали легендарно лијево крило Драган Џајић, предсједник клуба и Момо Гаџић, секретар стручног штаба.

Након обавезног заједничког фотографисања посјетили су Звездин музеј, стадион и црвено белу продавницу. Услиједила је, потом, посјета "Телевизији", где су их дочекали Слађан Шћеповић и представници Фудбалског клуба "Партизан".

У Звездином музеју

- Са Партизановим подмлатком, генерација наших фудбалера 2001. и 2002. годиште, одиграли су утакмице. Млађа генерација је играла неријешено, а старија изгубила од малишана Партизана, каже члан управе "Бамби Сокола", Александар Говедарић, додајући да је резултат био у другом плану, а да је најважније дружење које ће им остати у дугом сјећању.

Дружењу је присуствовао и голман првог тима Партизана Владимир Стојковић, а фудбалери

Манастир Раковица - Гроб патријарха Павла

“Бамби Сокола” су имали прилику и да гледају утакмицу између “Телеоптика” и “Колубаре”.

Са вршићима из клуба “Партизан”

- Обишли смо стадион и музеј “Партизана”, а наши дјечаци су имали прилику спустити се на траву и на тај начин осетити чари великог фудбала и видјети мјесто где играју њихови идоли, каже Говедарица.

Партизанов музеј

За вријеме тродневног боравка у Београду фудбалери и чланови управе “Бамби Сокола” обишли су Манастир Раковица и гроб упокојеног патријарха Српског Павла, а након тога и храм Светог Саве на Врачару, те споменик Вожду Карађорђу.

Прије повратка у Вишеград фудбалери “Бамби Сокола” одиграли су утакмице са вршићима

Фудбалског клуба “Жарково”, у којима је генерација 2002. побједила са 2:1, а генерација 2001, са 8:0, а потом и са Школом Фудбала “Луси”, побједивши резултатима 9:3 и 6:3.

И ови спортски резултати су потврда доброг и стручног рада у “Бамби Соколу” који окупља близу 100 младих фудбалера.

Са голманом Стојковићем

Овом приликом, духовник “Бамби Сокола”, свештеник Драган Вукотић из Вишеграда је Драгану Џајићу, Слађану Шћеповићу и Неши Ђукановићу, у име ССД “Сокола”, даривао иконе Мајке Богородице, а Мому Гаџићу икону Светог Јована Крститеља.

- Са овог пута комплетна делегација, а поготово млади фудбалери “Бамби Сокола”, пуни су импресија. Без сумње на све нас највећи утисак је оставио Драган Џајић, чији је интервју објављен у посљедњем броју часописа “Соко”. Он је изразио жељу да током ове године посјети Добрин, Добринску Ријеку и Вишеград и да присуствује неком од турнира “Бамби Сокола”, нагласио је Говедарића, најављујући да би то могло бити током јуна мјесеца, када у Вишеграду организују турнир у малом фудбалу, уз учешће екипа из Републике Српске и Србије.

Славко Хелета

“Бамби-Соко” на стадиону Партизана

Из активности Соколове спортске секције "Бамби-Соко"

Дочек дјеце из Косовске Митровиџе

Од 17. до 20. маја ове године 36 дјечака и девет чланова управе ФК Трепча из Косовске Митровиџе посјетило је Вишеград, где су били гости Српског соколског друштва "Соко" и његове спортске фудбалске секције "Бамби Соко".

Гости су обишли стари мост на Дрини и Градску галерију, где им је о овој ликовној установи, али и о знамењима Вишеграда бесједио Хаци Бранко Никитовић.

*Са гостима из Косовске Митровиџе у
Андићграду*

Начелник општине Вишеград Славиша Михковић је примио делегације оба тима и упознао их са тренутном ситуацијом у граду у областима економије, културе и спорта.

Гости из Косовске Митровиџе обишли су и комплекс Андићграда, у коме се гради и црква Светог Лазара, по узору на манастир Високи Дечани. Посјетили су цркву Светог Николаја у Добринској Ријеци и место где је ухапшен Дража Михајловић, те присуствовали светој Литургији у цркви на Мегдану.

Госте из Косовске Митровиџе највише је увеселила вожња бродовима Доњим Дринским језером до Старог Брода, посјета капели и цјелодневно дружење у кампу. Радост малишана је употпунило купање у базену хотела "Вилина Влас".

Одиграно је више пријатељских утакмица где су, осим Трепче и Бамби Сокола учествовале и екипе младих фудбалера ФК Младост Рогатица и ФК Дрина Вишеград.

Било је ово треће по реду братско дружење, а посјету младих фудбалера ФК Трепче помогли су Општина Вишеград и предузеће ХЕ на Дрини Вишеград

Посјета чланова управе Косову и Метохији

Од 27. до 30. јуна четири члана управе Бамби Соко, Милан Марковић, Анђелко Шушњар, Небојша Марић и Милан Папић, боравили су на Косову и Метохији на позив браће из Косовске Митровиџе.

На Газиместану

Посјетили су Газиместан и манастир Грачаница, одиграли утакмице са ветеранима братских клубова ФК Трепча и Бораџ Бања Лука, присуствовали бајкерском скупу у Косовској Митровиџи, посјетили манастир Бањска и цркву Светог Димитрија.

Међународни турнир у Вишеграду

Бамби Соко је 15. и 16. јуна организовао традиционални Међународни турнир у малом фудбалу, за категорију дјечака 2002, односно 2001 године.

Први дан су се надметали фудбалери 2001 годишта. Треће место заузела је екипа Бамби Соко. Друга је била ФК Сутјеска из Фоче, а прво место је освојила екипа ФК Младост Рогатица.

У категорији фудбалера 2002 годишта, другог дана тутнира, треће место заузела је екипа ФК ФАП Прибој, друго екипа Бамби Соко и прво место ФК Младост Рогатица.

Поред освојене двије медаље, голман Бамби Сокола, Борис Тановић проглашен је за најбољег чувара мреже овогодишњег турнира.

Набавка нове опреме

Спортска фудбалска секција Бамби Соко ће у престојећу такмичарску сезону ући са комплетом нове опреме.

Млади фудбалери Бамби Сокола су добили нове тренерке, дресове и пратеће реквизите за што бољи и успјешнији тренинг.

Поред Сокола куповину опреме помогао је Ненад Ђукановић, "Метал Логистик" и Горан Крлић - "Торан БАУ".

Александар Говедарића

ССД “СОКО” ПРОСЛАВИЛО КРСНУ СЛАВУ

Српско соколско друштво “Соко” у Народном дому манастира Светог Николаја у Добрунској Ријеци, прославило је крсну славу Светог Василија Острушког Чудотворца.

Чин ломљења славског колача обавио је протојереј ставрофор Милосав Видаковић, уз саслужење манастирског братства из Добрунске Ријеке.

У краткој бесједи архимандрит Јован Гардовић, духовник “Сокола”, подсјетио је на његовање духовности у свакодневним активностима бројних чланова Српског соколског друштва које кроз шест секција окупља преко 200 чланова, од чега су најбројнији млади.

Општина Вишеград финансира активности Соколових секција, а главни дародавци уз бројне акције су предузеће “Хидроелектране на Дрини” из Вишеграда, Издавачка кућа “Дабар” Митрополије дабробосанске и манастир Светог Николаја у Добрунској Ријеци.

С. Хелета

У женском манастиру у Вардишту обиљежено 18 година од освећења храма и одржан традиционални Соколов турнир у малом фудбалу

ПЛАНИРА СЕ ОБНОВА КАПЕЛЕ СРПСКИМ ВОЈНИЦИМА

У Вардишту код Вишеграда 28. јула је обиљежено 18 година од освећења храма Вазнесења Господњег, у коме је 2009. године формиран женски манастир.

Свету литургију, којој је присуствовао и начелник општине Вишеград Славиша Мишковић, служио је архимандрит Јован Гардовић.

У разговору са начелником Мишковићем, коме су присуствовали представници Српске право-

славне парохије Вардишке и Српског соколског друштва “Соко”, договорено је да се у наредном периоду интензивирају активности на достојном обиљежавању 20 година од освећења манастирског храма, 2015. године. До тада би, уз подршку ресорног министарства Владе Србије требало уредити запуштену капелу која је у Вардишту подигнута у знак сјећања на 440 изгинулих српских војника 1915. године, на простору око Ваердишта.

Подржавајући ове активности начелник Славиша Мишковић је подсјетио да је прије 18 година присуствовао освећењу храма у Вардишту, тако да је додатно везан за ову православну светињу.

Договорено је да општина Вишеград обезбеди одговарајуће земљиште за изградњу спортског терена, за који су спортивске реквизите обећали обезбедити пријатељи “Сокола”, познати спортисти и спорчки радници из Србије.

Ревија малог фудбала

У Вардишту је 28. јула, у склопу обиљежавања 18 година освећења православног храма, одржан традиционални 15. турнир у малом фудбалу на коме је учествовало 11 сениорских екипа из Ужица, Мокре Горе, Новог Горажда, Рудог и Вишеграда, а у ревијалном дијелу снаге су одмјериле четири селекције младих фудбалера “Бамби Сокола”.

Начелник општине Вишеград
Славиша Мишковић

Турнир је отворио начелник општине Вишеград Славиша Мишковић, који је истакао да локална заједница подржава оваква дружења младих “на којима се кали тијело и окрепљује дух”.

“Није случајно да се турнир одржава у близини храма Вазнесења Господњег у овој мјесној заједници, јер се српски народ вијековима окупљао око својих светиња које су му давале снагу за сва друга, па и спортска надахнућа”, додао је Мишковић.

Архимандрит Јован Гардовић поручио је младима да вјера и Српска православна црква дају снагу за савладавање свих животних тешкоћа, а предсједник Српске православне општине Вардишке Љубиша Лаловић је подсјетио да је прије 15 година турнир покренула Вардишка парохија, а да се у његову организацију од прије пет година укључило Српско соколско друштво “Соко”.

Прослављени фудбалер Драган Цајић, који због обавеза није могао да отвори овај турнир, упутио је писмо у коме наводи да ће у најскорије вријeme посетити Вишеград и његове спортисте.

ПИСМО ДРАГАНА ЦАЈИЋА

“Драги пријатељи, и поред велике жеље да будем с вама у том делу ваше земље о ком сам много чуо, због техничких разлога нисам у могућности да присуствујем вашем спортском сабору.

Иако сам обећао да ћу отворити ову традиционалну спортску манифестацију у вашем крају, десиле су се неке измене које су узрок што нисам данас с вама.

Све догађаје и дружења спортског типа увек сам подржавао па и овај ваш.

Извињавам се господину начелнику вишеградске општине, као и организатору турнира Друштву “СОКО” што сам их држао у неизвесности, али ћу настојати да у скорије време посетим ваш крај и ваше спортисте.

Поздрављајући вас желим вам свако добро у животу.

ПС: Будите уз нас - много нам значи подршка Звездаша - Делија из Српске - Ваш Драган Цајић.”

Организација и гости турнира

Побједничка екипа турнира награђена је са 200, другопласирана са 100, а трећепласирана са 50 марака. Покровитељ турнира била је општина Вишеград и Нешковић, а организатори Српско соколско друштво “Соко” и парохија Вардишка.

Отац Јован, градоначелник Мишковић и предсједник црквене општине Вардишке Лаловић

Побједник екипа Метал логистик - Балкан нет

Побједник 15. по реду Соколовог турнира у малом фудбалу за сениоре, који је одржан у Вардишту, је екипа Метал логистик - Балкан нет, која је у финалу након извођења пенала била боља од сениорске екипе Бамби Сокола. У регуларном троку било је 1:1, а након извођења пенала Метал логистик - Балкан нет је славио резултатом 3:2.

Треће мјесто заузела је екипа Сокола која је побједила екипу Сај убедљивим резултатом 10:2.

За најбољег играча је проглашен Марко Радичић из побједничке екипе, док је најбољи стријелац био Небојша Пауновић из екипе Соко, са осам постигнутих голова.

*Pagoje Tasić
Slavko Хелета*

ЉЕКОВИТО БИЉЕ

КОРИСНЕ МЕДИЦИНСКЕ БИЉКЕ

За љековито биље у литератури се може срести и термин медицинске биљке. Користи у званичној или народној медицини за лијечење болести или очување здравља људи. Данас се користи око 10.000 врста биљака и посвећује им се велика пажња у циљу проналажења болих лијекова који би били што мање штетни по организам човјека.

Велики број Фармакопеја у свијету користи биљке за добијање лијекова (тако се у Русији око 170 врста биљака користи у те сврхе) јер су богате алкалоидима, гликозидима, смолама, етарским уљима и другим састојцима. Наука која се бави изучавањем љековитог биља, односно дрогама биолошког поријекла, назива се фармакогнозија.

Историја употребе биљака у лијечењу тијесно је повезана са историјом и развојем људског друштва. Најстарији писани документи потичу из Кине 3000 година п. н. е., када се знало за више од стотину љековитих биљки, међу којима се неке и данас користе, као на примјер реум и цимет.

Година 1806. обиљежена је заслугом њемачког апотекара Фридриха Вилхелма Сертингера (1783-1841), који је први изоловао морфин из опијума, као почетак стручне фармакогнозије.

Развој фитотерапије у Србији

Први писани документи о употреби биљака у лијечењу, фитотерапији, садржани су у манастирским кодексима Ходошком (XIV вијек) и Хиландарски (XV и XVI вијек).

У XVIII вијеку Захарије Стефановић Орфelin, у свом дјелу *Велики српски травник* 1783. године описао је на десетине биљака и начин њихове употребе. Вук Стефановић Каракић 1818. године у Српском речнику објавио је велики број података о употреби биљака у народној медицини.

У XIX вијеку посебно мјесто у изучавању фитотерапије заузимају Јосиф Панчић, својим дјелом *Боганика* (1868) и Сава Петровић, који је написао прву књигу о распрострањењу и употреби љековитог биља код нас, *Лековито биље Србије* (1883).

У исто вријеме Владан Ђорђевић објављује књигу *Народна медицина у Срба*, а Васа Пелагић приручник *Стварни народни учитељ*. Ова дјела су дosta помогла популарисању употребе љековитог биља.

Почетком XX вијека почиње и ново поглавље у развоју фитотерапије обиљежено радом Јована Туцакова (1905-1978) и његових сарадника, ученика и следбеника. Вишегодишњи рад у прикупљању података о распрострањењу љековитих биљака, њиховој употреби у народној медицини као и лабораторијска испитивања њихових састојака поставили су темеље наше фитотерапије. Међу многобројним научним и стручним радовима издвајају се *Фармакогнозија* (1948) и *Лечење биљем* (1971). Овај врсни научник је оснивач Института за проучавање љековитог биља "Јосиф Панчић" у Београду.

Подјела љековитог биља

Према фармаколошком дејству љековите биљке је могуће подијелити у дviјe групе:

1. љековите биљке благог дејства, којима припада велики број биљака које су у широкој и скоро свакодневној употреби, какве су рецимо нана, камилица, липа, шипак и друге.

2. љековите биљке јаког дјеловања, токсичне врсте од којих се производе врло јаки отрови, као на примјер: морфин, хероин, атропин и друге, чија је употреба и руковање (складиштење, израда препарата и давање болесницима) прописана законом о отровном биљу.

Према начину дјеловања на људски организам најчешће се сврставају у неколико група:

1. биљке које дјелују на рад срџа и крвних судова;
2. биљке које дјелују надражујуће на нервни систем;
3. биљке које умирујуће дјелују на нервни систем;

4. биљке за ублажавање болова;
5. биљке које регулишу рад система за варење;
6. биљке које олакшавају искашљавање;
7. биљке које убрзавају зарастане ране.

Још су стари Словени знали за љековито дејство биљака па се то искуство преносило кроз народно памћење све до данас. Једна од најпознатијих биљака, којој су, осим љековитих, приписивана и света обиљежја била је босиљак.

Сакупљање и сушење љековитог биља

Да би садржај љековитих супстанци у биљи био највећи, неопходно је придржавати се неких основних смјерница које важе за највећи број биљака:

* цвијет (flos) се бере чим биљка почне да цвјета, при чему не треба сачекати да се отвори;

* лист (folium) бере се пред цвјетање;

* лисни пупољак (gemma) бере се неотворен у рано прољеће;

* цио надземни дио биљке (herba) бере се у вријеме цвјетања биљке;

* плод (fructus) се сакупља прије него што потпуно сазри;

* семе (semen) се бере потпуно зрело;

* подземни органи (ризом, корјен, кртоле, луковице) ваде се у јесен или прољеће, а веома ријетко у доба цвјетања биљке;

* сакупљање биљака треба обављати по лијепом и сунчаном времену;

* по завршеном брању се одбацују сви они дјелови биљке који се не користе;

* током сушења биљке се не излажу директно сунцу или високој температури, већ се сушење обавља у засенченим, промајним мјестима;

* материјал је потребно чешће превртати;

* најбоље је сушење обављати у посебним сушарама у којима су оптималне температуре до 40°C.

Употреба љековитих биљака у домаћим условима

Употреба биљака у домаћим условима односи се на употребу само такозваних љековитих биљака благог дејства, као што су камилица, нана, липа и друге, док је рад са љековитим биљкама јаког фармаколошког дејства дозвољен само стручним лицима и под посебним условима који су прописани Законом о отровном биљу.

У домаћим условима од љековитог биља могу се припремати различити екстракти: чајеви, маџери, тинктуре које се припремају екстракцијом помоћу алкохола, прашкови и сокови.

Нека општа правила која треба поштововати

- никада не треба одједном узимати веће количине љековитог биља јер тада може више да штете него да користе;

- при првом узимању одређене биљке треба почети са малом количином да би се испитала алергијска реакција организма;

- при сакупљању биљака из природе треба бити изузетно обазрив и сакупљати само оне биљке за које смо сигурни да их добро познајемо;

- ради изbjегавања ефекта навикавања треба с временом на вријеме извршити замјену поједињих компоненти биљних мјешавина; најсигурније је да промјену рецептуре изврши фармацеут;

- израду сложенијих биљних препарата, поготово оних који садрже токсичне биљке, треба оставити стручњацима;

- чајеве не заслађивати, а ако је то баш неопходно онда користити мед или јаворов сируп; мед се ставља само у прохлађен чај (40 - 45 °C) јер се на вишијој температури разграђује тако да остану само шећери;

- код избора биљака не треба експериментисати већ треба користити оно љековито биље које доказано одговара датој болести;

- температура воде којом се прелива биљка багата витамином Ц (нпр. шипак) не би смјела да пређе 50°C јер се на вишијој температури овај витамин разграђује;

- треба изbjегавати узимање одједном веће количине љековитог биља јер оно тада може бити штетно;

- због могуће алергијске реакције најпре треба пробати малу количину биљака;

- ако се биљке припремају и користе према упутству онда немају пропратних штетних деловања као што то имају лијекови.

Самоникле љековите биљке

Биодиверзитету се последњих година поклана велика пажња о чему свједоче два значајна дјела *Биодиверзитет - суштина и значај* биолога, еколога и истакнутог научног радника професора Милорада Јанковића и монографија Биолошког факултета Универзитета у Београду *Биодиверзитет Југославије са прегледом врста од међународног значаја* у редакцији професора Владимира Стевановића и Војислава Васића и учешће још 40 познатих стручњака.

Ова дјела су се само дотакла проблема диверзитета флоре љековитих биљака, који је, иако од непроцјењиве важности, мало проучаван. Ова проблематика обрађена је у јако малом броју радова, међу којима свакако треба истаћи дводесет студије професора Радише Јанчића (1985, 1997) које се баве биодиверзитетским проучавањем врста рода *Mentha* у Србији, као и рад професора Петра Марине (1997) о фитохемијским особинама рода *Mentha*.

*Припремио:
Александар Савић*

МАНИФЕСТАЦИЈЕ

На ћуприји на Дрини у Вишеграду одржана друга туристичка манифестација “Златне руке подриња”

САЈАМ РУКОТВОРИНА И ЗДРАВЕ ХРАНЕ

У организацији Туристичке организације Вишеград, уз подршку Министарства трговине и туризма и општине Вишеград, на мосту Мехмед-паше Соколовића одржана је друга по реду туристичка манифестација “Златне руке Подриња”.

Отварајући ову манифестацију, Оливера Тодоровић, директор Туристичке организације Вишеград је нагласила да је ово јединствена смотра народних рукотворина, сувенира, традиционалних јела и здраве хране.

- Своје умијеће и традицију овдје представљају вриједни излагачи из Фоче, Гораждја, Рогатице, Рудог, Зворника, Вишеграда, те Љубовије и села Потпећ код Ужица, подсјетила је Тодоровићева, нагласивши да су се на овом мосту, који је симбол сусрета и спајања, среле “Златне руке Подриња”.

ДЕГУСТАЦИЈА ТРАДИЦИОНАЛНИХ ЈЕЛА

Бројни туристи и посетиоци имали су прилику да на једном мјесту упореде и купе сувенире кућне радиности, мед и пчелиње производе, те да дегустирају традиционална јела овог краја.

На укусно уређеним штандовима биљежимо излагаче: ССД “Соко” Добрун - секција Кућне радиности, Удружење жена Потпећ код Ужица, Удружење пчелара из Вишеграда, Туристичка организација из Љубовије и тамошњег Удружења жена “Вила”, затим општина Рудо и Биљна апотека “Невен” из Рудог, предузеће “Адрија” Вишеград, Хотел “Вишеград”, Удружење жена “Сноп” Рогатица, Удружење воћара “Дрина” Горажде, Тури-

стичка организација Фоча и “Орнаменти” из Фоче, Туристичка организација и Удружење жена из Зворника, пекара “Зрно” Вишеград, те вишеградски ресторани “Мандић”, “Код Зоке” и “Круна”.

СОКОЛИЦЕ НА ДВА ШТАНДА

Интересантно је да су се на овој манифестацији чланице Соколове кућне радиности једине

представиле на два штанда. На једном су изложиле своје уникатне ткане, везене, плетене и хеклане ручне радове, а на другом традиционална јела Вишеградског краја.

С. Хелета

Уручене признања најуспјешнијим овогодишњим баштованима у Вишеграду

ЗЛАТНИ ЦВИЈЕТ ПРЕДРАГУ РИСТОВИЋУ

Традиционално признање Туристичке организације Вишеград, у оквиру овогодишње еколошко-туристичке акције избора најљепших башти, дворишта и балкона, Златни цвијет припао је Предрагу Ристовићу из насеља Џрнча.

Златни цвијет - Предраг Ристовић, Џрнча

Сребрни цвијет припао је Брану Грујићу из Коритника, док је Бронзани цвијет припао Душану Јаворцу из Вишеградске Бање.

Сребрни цвијет - Бране Грујић, Коритник

Признања и пригодне награде уручио им је замјеник начелника Скупштине општине Вишеград, Миодраг Росић.

Специјална признања за изузетан вишегодишњи позитиван примјер у хортикултури дворишта припадају Бранку Микавици и Душку Самарџићу из Вишеграда.

У оквиру ове акције, чији је покровитељ општина Вишеград, а која се проводи под геслом „Заљепши и уреднији Вишеград”, директор Туристичке организације Вишеград, Оливера Тодоровић уручила је посебна признања за уређена дворишта Заводу за женску дјецу и омладину на

Околиштима, цркви „Рођења пресвете Богородице“ на Мегдану и манастиру „Успенија пресвете Богородице“ у Добрину, те администрацији општине Вишеград за уређење градских зелених површина и организацију акције „Мјесец чистоће“.

*Бронзани цвијет - Душан Јаворац,
Вишеградска Бања*

Посебна признања уручене су и заједницама етажних власника у Козачкој улици број 3, те зградама „Старица“ и „Тријада“, као и власницима балкона, Рајки Фуртула и Бранки Ђоковић.

Признање Општини Вишеград

Специјално признање за нај-кутак су добили Радмила и Милан Милићевић, за комплетно уређење породичне куће и минијатурног дворишта, а признања за уређена дворишта добили су и Јелена Чабак, Јована Боровчанин и Стјепан Савић.

C. Хелета

На Зеленгори код Фоче

ОДРЖАНИ ДАНИ БОРОВНИЦЕ

Заједничким ручком излетника и планинара у селу Врбница, завршени су шести Дани боровнице у Фочи.

Тридесетак излетника на Зеленгору је из Фоче стигло у раним јутарњим часовима. Уживали су у прекрасним зеленгорским пејзажима, брали су боровнице и љековито биље. За разлику од претходних година, када се ишло на језеро Доње Баре, овога пута је промијењена дестинација, па су излетници боравили на ширем подручју Врбнице, на голетима обраслим боровњацима око „Љубиног гроба”, те у околини Бијелог и Црног језера.

Са кантицама пуним плавичастих бобица, у село Врбницу вратили су се у послијеподневним часовима. У исто вријеме, са Орловачког језера пристигли су планинари, учесници традиционалне акције Језера Зеленгоре. Мјештани Врбнице

почастили су госте својим специјалитетима, кајмаком, погачом, питама од сира и тикве, гурабијом, колачима од боровнице, а припремљен је и традиционални планински пасуљ.

Туристичка организација Фоче на овај начин је, поред боровнице, жељела промовисати и Врбницу, село које се наслања на Национални парк Сутјеска и у коме су за сада два домаћинства регистрована за бављење сеоским туризмом.

Дане боровнице организовали су Општина Фоча и Туристичка организација Фоча, уз помоћ мјештана Врбнице, те у сарадњи са Шумским газдинством Маглић и НП Сутјеска.

Успјешан организатор планинске акције Језера Зеленгоре, којом су у почели Дани боровнице, и ове године је било Планинско друштво Зеленгора из Фоче.

Излет на Зеленгору

На Златибору је почетком ове године парадифиран Меморандум о разумијевању, чији је циљ стварање предуслова за будућу прекограницну сарадњу у регији Дрина-Тара

И ВИШЕГРАД МЕЂУ 14 ОПШТИНА

Начелник општине Вишеград Славиша Михалковић на Златибору је почетком марта ове године потписао Меморандум о разумијевању, чији је циљ стварање предуслова за будућу прекограницну сарадњу у регији Дрина-Тара. Меморандум је потписало 14 начелника-предсједника општина из Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе. У овом еколошком документу су прецизирани заједничке активности на развоју руралних подручја, предузетништва, туризма и заштите животне средине.

Заједнички циљ меморандума је кориштење локалних и националних ресурса, као и међународне помоћи за повећање економске конкурентности регије Дрина-Тара. Пројекат сарадње проводи Радна група за регионални рурални развој

- SWG, а подржавају га министарства пољопривреде Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе. Како је најављено заједнички приоритетни пројекти биће ускоро представљени донаторима, како би у најкраћем року дошло до њихове реализације.

У овом пројекту, који финансира Европска унија, учествује шест општина из БиХ (Сребреница, Братунац, Милићи, Горажде, Вишеград и Фоча), шест општина из Србије (Ужице, Бајина Башта, Чајетина, Љубовија, Прибој и Пријепоље) и двије општине из Црне Горе (Бијело Поље и Пљевља).

C. Хелета

Златибор - Потписивање Меморандума Дрина - Тара

ВИЈЕСТИ

(припрема Славко Хелета)

Рогатичанин Момчило Ђубинац није заборављен од старих пријатеља

ИМЈА ЈОШ ДОБРИХ ЉУДИ

Момчило Ђубинац (79), из села Сељани код Рогатице, скоро 40 година живио је и радио у Горажду. Више од 22 године радио је у бившем ЖТП Сарајево, Радна јединица у Горажду, на пословима оправке скретница у жељезничким станицама на ускотрачној прузи од Фоче до Вишеграда и од Вишеграда до Пала и Сарајева, а не ријетко и на другим релацијама.

Послије укидања ускотрачне пруге у источној Босни (1978. године) Момчило је “прекомандан” у ауто-радионицу за одржавање камиона у горажданском жељезничком-ауто саобраћају (ЖАС-у) у коме је радио још 14 година.

- Почетак рата 1992. године, прича Момчило, био је крај мага рада у и око жељезнице, али и мага боравка у Горажду. Да би спасио живот себи и породици избегли смо у моју Рогатицу, оставивши у Горажду кућу и све што смо стицали скоро 40 година мукотрпним радом и свакодневним откидањем од уста, штедњом по свим основама.

У Рогатици је Момчило свио ново породично гнијездо. И пријевремену пензију је овде регулисао. Али, ту долазе нове невоље. Уз све што носи изbjeglichki statut, stigla ga je i nova - bolest kichme i oduzimanje nogu. Sva naстојањa љekara da se opaka bolest zaustavi nisu urodila plodom i Momchiло је остао везан за постељу. За обављање најnужnijih potreba moraо је прискочити неко од најближих или уз коришћење инвалидске ходалице. И тако ево већ више од шест година.

Чувши за Момчилову несрћу, његов стари познаник и пријатељ Сртен Стјепановић из села Пљеско, који сада као пензионер живи у Бајиној Башти, у Србији, са којим је својевремено друговојао у Горажду и Устипрачи, ових дана посјетио га је и

видјевши његове невоље, обезбједио му је инвалидска колица вриједности око три хиљаде марака.

- Колица су ми добро дошла бар да могу по кући ходати и на терасу изаћи без туђе помоћи или мог “сапутника” инвалидске ходалице. На улицу не могу, а желио бих да бар одем до бријачнице, због тога што због пензије од 320 марака немам могућности да урадим стазу за кретање инвалидских колица. У сваком случају неизмјерно се захваљујем мом старом познанику и пријатељу Сртену Стјепановићу. Ово је доказ да још има добрих људи, рече са сузама у очима, Момчило Ђубинац.

И Момчилова супруга Јеленка, која је главни ослонац болесном супругу, али и мајци Илинки, најстаријем становнику у општини, која ће на Илиндан (2. августа) ове године навршити 103 године живота, високо се захваљује Сртену Стјепановићу.

- Његов поклон, казује она, у првом реду помоћ је мени и умногоме ће ми олакшати бригу о мом Момчилу. Изаши ће до бање и на терасу без моје помоћи, а то је за мене велика помоћ. Још сама да научи рукама “гонити” колица и ја могу одахнути и одморити, казује Јеленка.

Сртен МИТРОВИЋ

Признање Слађани Ујић из Удружења жене “Сноп” из Гучева код Рогатице

НОМИНАЦИЈА ЗА СВЈЕТСКУ НАГРАДУ

Након што је прошле године изабрана за министра за рурални развој у женској алтернативној влади БиХ, Слађана Ујић, предсједница Удружења жене “Сноп”, једног у овом крају које окупља жене са села, добила је ново признање.

Хелсиншки парламент грађана Бања Лука номиновао ју је за међународну награду за женску креативност у руралном животу коју Врховна свјетска женска фондација (World Women Summit Foundation) од 1994. додјељује женама и женским организацијама широм свијета за изузетну активност, храброст и посвећеност у побољшању квалитета живота у сеоским срединама.

Ово велико признање до сада је добило више од 300 жена које су покретале ствари са мртве тачке у својим срединама и упорно радиле на томе да жене на селу имају приступ образовању, економском развоју, кредитима и учествовању у процесима доношења одлука, рушећи дубоко усађене предрасуде о улози и мјесту жене на селу.

Слађана и њен “Сноп” од оснивања, почетком новембра 2005. године, реализовали су 15 различитих пројеката којим су умногоме утицали на промјену живота у селу Подгай, где Слађана живи, и уз пуну подршку и разумјевање мужа Војка, врло

успешно кормилари својом породицом, мјесном заједништвом Гучево, општином Рогатица и шире.

Између осталих реализовали су пројекат "Повратимо живот на селу", "Вода која живот значи", "Пластеничка производња поврћа", "Информатичко-образовни центар за жене и дјевојке са села", "Промоција Закона о равноправности полова у свих 13 мјесних заједница на општини", "Уређење изворишта "Врело Сељани"...

- Финансијски гледано, вриједност наших пројеката, прича Слађана, може се мјерити десетинама па можда и стотинама хиљада марака. Ја ипак сматрам да је већа вриједност то што смо наше чланице, посебно млађе жене и дјевојке, оспособили за рад на рачунарима, научили да преду, плету, везу, хеклају, кроје и шију, кувају традиционална јела, раде ткање на старим, заборављеним, разбојима-становима. Поносим се и са тим што смо успјеле да се за "Сноп" и наше Гучево чује надалако и што смо стекле велики број нових пријатеља који цијене и поштују наш рад, истиче Слађана.

- Зато ми ово номиновање, додаје она, за ову награду значи велико признање, макар награду и не добила. Сама номинација је нешто што се ријетко догађа и зато сам пресрећна. Доћи у прилику да се о теби прича на свјетским форумима не догађа се често, истиче ова вриједна жена.

Сретен МИТРОВИЋ

Један дан са учесницима Интеркултуралног кампа основаца у Стргачини код Рудог

ДРУЖЕЊЕМ ПРЕМОШЋАВАЈУ БАРИЈЕРЕ

У реновираној и преуређеној подручној школској згради у Стргачини код Рудог од прије четири године, током љетњег распуста, ради Интеркулту-

рални камп за основце из школа са цијелог подручја БиХ.

По ријечима Нинослава Пријовића, директора Општинске развојне агенције из Рудог, прве двије године камп је организован средствима Шпанског фонда МГД-Ф.

Нинослав Пријовић

- Од 2012. године носилац пројекта је Удружење лица са посебним потребама "Нада" из Рудог, уз нашу подршку, а финансира се средствима амбасаде САД у БиХ, појашњава Пријовић.

Милена Кујунцић, предсједница Удружења "Нада" каже да су учесници овогодишњег кампа у Стргачини ђаџи од петог до деветог разреда основне школе.

- Планирано је да у четири смјене овде бораве основци са својим наставницима и представљају своје школе и градове. Сваку смјену чине ученици из двије школе са подручја Федерације БиХ и двије из школа са подручја Републике Српске. Групе чини по 10 ученика и њихов наставник, каже Милена Кујунцић.

Она додаје да ће током четири смјене кроз овогодишњи камп у Стргачини проћи ученици из 16 школа, те ђеџи са посебним потребама из 16 удружења са подручја Федерације БиХ и Српске.

Током њиховог једнодневног боравка у свакој смјени сви учесници кампа организују излет у оближње излетиште Бијељевине, са чистом и нетакнутом природом, поред рјечице Радоње, прецизира Кујунцићева.

Присуствовали смо једном од тих излета, 2. јула, и увјерили се са којом пажњом се ђаџи основних школа односе према ђеџи са посебним

потребама, што је највећи дomet и резултат оваког дружења, које је завршено разним играма, спортским надметањем, размјеном поклона и роштиљом.

Нинослав Пријовић нам објашњава да је у склопу овог пројекта радно ангажовано седам квалификованих едукатора, домаћин кампа и три куварице. Сви са евиденције незапослених лица из Рудог.

- У јулској смјени су били ђаци из Фоче, Сарајева, Мокрог код Пала, из Витковића код Горажда, затим из Требиња, Рудог, Тузле и Соколца, а до 5. септембра организујемо још двије смјене, када ћемо угостити њихове вршњаке из Вишеграда, из Штрбаџа код Рудог, Хан Пијеска, Сарајева, Трнова, Вареша и Жепча, каже Пријовић.

Традиционални пријеми за вишеградске ђаке генерације у општини Вишеград и Зависном предузећу "Хидроелектране на Дрини"

ОПШТИНА ВИШЕГРАД СТИМЧУЛИШЕ УСПЈЕШНЕ

По завршетку школске године, Стојку Васиљевић и Катарину Филиповић, овогодишње ђаке генерације, Средње школе "Иво Андрић" и Основне школе "Вук Каракић" примио је начелник општине Вишеград Славиша Мишковић.

Уручујући им пригодне награде Мишковић их је обавјестио да су, према одлуци, аутоматски увршени међу општинске стипендисте.

Он је, овом приликом, пригодне награде уручио и већем броју одличних вишеградских ђака, изразивши задовољство њиховим залагањем у настави, али и у ваннаставним активностима.

Општина Вишеград, уз раније, ове године стипендира 120 студената на разним факултетима, а стипендије су са 100 марака повећане на 120 марака.

СОЦИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ "ХИДРОЕЛЕКТРАНА НА ДРИНИ"

Директор Зависног предузећа "Хидроелектране на Дрини" из Вишеграда Миле Лакић, 7. ав-

густа је приредио пријем за овогодишње ђаке генерације у Вишеграду, Стојку Васиљевић и Катарину Филиповић.

Честитајући и уручујући пригодне награде овогодишњим најбољим вишеградским ђацима на изузетном успјеху у настави и ваншколским активностима Лакић је нагласио да већ годинама, на овај начин, као једно од најуспјешнијих предузећа у Српској, показују широку социјалну одговорност.

Он је најавио да ће од наредне године "Хидроелектране на Дрини", заједно са школама, раздати критерије како би ове награде проширили и на најуспјешније ђаке у области спорта, кulture и других друштвених дјелатности, те да ће настојати да обнове додјелу стипендија, укључујући и ђацима генерације.

Стојка Васиљевић је изразила задовољство што се у Вишеграду препознаје њихов труд, због чега ће, како каже, настојати да се по завршетку студија Факултета за безбедност у Београду, врати у Вишеград и помогне његов убрзани развој.

Катарина Филиповић, међу вишеградским основцима, се издвојила по учењу, али и по изванредним спортским резултатима. Уписала је Гимназију у Вишеграду, а жеља јој је да се након студија медицине, као будући љекар, врати у Вишеград.

Уручене дипломе вишеградским малим матурантима

ЊАК ГЕНЕРАЦИЈЕ КАТАРИНА ФИЛИПОВИЋ

Овогодишњи ђак генерације међу 125 свршених ученика деветих разреда Основне школе "Вук Каракић" у Вишеграду је Катарина Филиповић, која се по знању и свестраношћу издвојила од својих вршњака.

Како каже жели даље усавршавање енглеског језика, а рекреативно се бави спортом. Тако је овогодишњи првак Републике Српске међу основцима у бацању кугле, са 10,69 метара, а била је капитен школске одбојкашке екипе која је на финалу Малих олипијских игара заузела друго место у Српској. Уз то у слободном времену бави се цртањем.

- Опредјелила сам се за Гимназију "Иво Андрић" у Вишеграду, а након тога намјеравам уписати студиј медицине, изјавила је Филиповићева.

Поред дипломе за одличан успјех директор школе Момир Радојчић јој је, на пригодној свечаности, уручио признање "Вук Каракић" и пригодан поклон.

Уз Филиповићеву овогодишњи "Вуковци" су и Младен Јевчевић, Ивана Миличић, Елена Вуковић, Василије Мирковић и Ђанка Мољевић.

По ријечима директора Радојчића била је ово једна од успешнијих генерација, међу којима је 38 одличних и 47 врло добрих, а просјечна осјена свих малих матураната била је 3,9.

Таленти на сцени - Марија Веселиновић, ученица генерације средњошколаца у Рогатици

НЕЗАБОРАВНО ДРУЖЕЊЕ СЛ ВРШЊАЦИМА

Ученица генерације средњошколаца који су на крају минуле прошле школске године напустили клупе Средњошколског центра "27. јануар" у Рогатици је Марија Веселиновић из 4/1 разреда гимназије. За нијансу, истичу у Центру, била је боља од такође "вуковаца" Славије Лимић и Марјане Радовић. Све три су у школским дневницима током цијелог школовања имале само оцјену пет и примјерно владање.

- Оцјену пет није тешко зарадити ако се добро прати настава на часовима и организује учење код куће. И једном и другом ја сам максимално посветила пажњу и ево дошла до ученика генерације, прича Марија.

- Да се разумијемо, наставља она, нисам ја била неки штребач и стално учила. На настави сам увијек пажљиво слушала предавања. Код куће сам се усмјеравала само на оно што је битно некад сат, некад два. Никад четири или пет. Ни у наставним предметима нисам правила разлику код учења. Ипак, највише сам вољела физику и надам се да ће ми она бити и животно опредјељење, јер то планирам да студирам. Остаје само питање смјера научно-истраживачки или компјутерство и примјењена физика. Упис, надам се, извршићу у Сарајеву или Београду, а студирати у Аустрији по пројекту размјене студената. Ако и кад завршим враћам се у Републику Српску и БиХ, казује ова вриједна ученица.

Марија ће у својој генерацији остати упамћена и по томе што је имала велики број ваннаставних активности. Из хобија слика и израђује накит, имала је и изложбу уз прошлогодишње Преображењске свечаности посвећене дану и крсној слави општине Рогатица. Уз то, свира на гитари, а посебно је активна као планиндар. Обишла је врх Магли-

ћа, Зеленгоре, Романије и све планинама иоле занимљиве предјеле у околини Рогатице. Као планиндар успјешно је бранила боје општине Рогатица на Међуопштинским омладинским спортским играма у Сокоцу 2011. и прошле године у Беранима. Самоиницијативно учи њемачки језик, с времена на вријеме упражњава јогу, а гдје год иде не раздваја се од фото-апарата. Играла је и одбојку за школску екипу и женски одбојкашки клуб "Рогатица", али су је повреде омелеле да на спортском пољу постигне нешто више, иако је према оцјени њених одбојкашких учитеља имала доста талента.

Средња школа, рече нам на крају разговора Марија, остаће јој у памћењу по безбрежном друштву са вршњацима.

- Све је то било спонтано, у знаку "магарећих година". То се више сигурно неће поновити али и заборавити, истиче Марија.

Стипендија

Као ученица генерације уз прегршт признања школе и посебне награде начелника општине Рогатица Томислава Пухалџа, стекла је и право на општинску стипендију без конкуренције и на факултет по властитом избору, а она је већ рекла своје - успјешно је положила пријемни испит и студираће примјењену и компјутерску физику у Београду, која је у општини Рогатица дефицитарно занимање.

Добила је и потврду да јој је апликација примјена и за студије у Аустрији и очекује и ту позитиван исход.

Сретен МИТРОВИЋ

Настављена градња цркве брвнаре у Бијелој код Вишеграда

ОСВЕШТАЊЕ НЈА ВЕЛИКУ ГОСПОЈИНУ

Фамилија Тасић наставила је градњу прве цркве брвнаре у вишеградском крају, у Чадиној бари у селу Бијела.

У братству фамилији Тасић планирају да освештање буде обављено до празника Велике Госпојине - 28. августа, када је овдје традиционални породични збор.

“Преостало је да се унутрашњост храма опкује даском, поставе иконостас, иконе, те патос, као и да буде изграђен звоник, те ријешено питање електрификације објекта”, кажу у Тасићима.

У овој фамилији истичу да треба набавити и звоно, а архимандрит Јован Гардовић ће у радове на цркви укључити и чланове “Соколове” грађевинске секције.

Лоза Тасића позива све који могу да дају до- принос завршетку градње цркве брвнаре која ће необичном и оригиналном архитектуром бити вјерска, али и туристичка атракција због живописног предјела гдје је изграђена.

Сабор Тасића донио је одлуку прије три године да изграде храм у свом селу. Градњу је благословио митрополит дабробосански Николај.

Храм је изграђен од брвна стarih кућа из села Бијела и околине, тако да је, како кажу градитељи, “већ стар најмање стотину година”.

Од августа прошле године цркву брвнару већ посјећују бројни вјерници и туристи.

Ова светиња удаљена је два и по километара од магистралног пута Вардиште - Вишеград, на скретању код Босанске Јагодине.

P. Tasić

Најављена обнова споменика Српским родољубима на Јабуци изнад Горажда, убијеним 1914. године

Обњавља се билјег српског страдања

Више иницијатива за другу обнову порушеног споменика Српским родољубима из Првог светског рата, на Јабуци код Горажда, на жалост протеклих година нису уродиле плодом.

Ипак, како се приближава 100 година од почетка Првог светског рата и њиховог страдања, у општини Ново Горажде најављују обнову овог спомен обиљежја, како би до 2014. године испунили дуг прецима.

По ријечима Далибора Нешковића, начелника Новог Горажда, формиран је одбор који припрема реализацију овог пројекта, у склопу активности на подизању спомен обиљежја на подручју ове локалне заједнице.

Страдање срба од аустоугарског окупатора

Одмах по избијању Првог светског рата, 1914. године, положај српског становништва на подручју Романијског и Горњедринског краја био је изузетно тежак. Поред осталог и због близине Србијанске и Црногорске границе коју су Аустроугари на све начине покушавали ставити под своју контролу.

Споменик на Јабуци - предратни изглед

Тада им у помоћ стиже Црногорска војска под командом Јанка Вукотића, која је допрла чак надомак Сарајева, али су се убрзо морали повући. За њима је, у збјеговима, кренуо и сав српски народ из ових крајева. Најјрнији дани за овдашње Србе, ипак, долазе кад колоне српских избеглица стиже аустроугарска војска. Хапсе их, пљачкају, многе уби-

јају, а већину тјерају до првих жељезничких станица, одвозећи их композицијама са сточним вагонима у злогласне логоре у Ђобој, Шопроњек, Пешту, Арад...

Врхунац аустроугарских злочина у овом крају збио се тих првих ратних дана 1914. године на превоју Јабука изнад Горажда и дуж пута према Палама.

Убијени српски родољуби романијског краја

Из непрегледне избјегличке колоне, враћене из Црне Горе и тјеране у неке од логора смрти, издвојили су 46 највиђенијих и најугледнијих српских домаћина из околине Горажда, Праче, Пала, Соколица и Рогатице.

Хроничари су својевремено забиљежили да су ове српске родољубе, шуџкори (муслимански сарадници аустроугарског окупатора) натјерили да сами себи копају раку, након чега су их по групама ликвидирали.

*Споменик на Јабуци - у задњем рату порушен
по други пут*

На Јабуци, у заједничкој јами, леже кости српских домаћина из познатих породица Каблар, Шкипина, Фуртула, Џијовић, Шарац, Ђосовић, Ковачевић, Симић, Јовичић, Клачар, Вукадин, Ђоковић, Хелета, Нешковић, Новосел, Абазовић, Шибалија, Пурковић, Вуковић и Крстановић.

Из пијетета према њиховој мученичкој смрти ред је поменути те Српске родољубе: Јаков Каблар, Крсто Каблар, Гавро Каблар, Маринко Шкипина, Ристо Шкипина, Никола Шкипина, Обрен Шкипина, Алекса Шкипина, Периша Фуртула, Неђо Џијовић, Гавро Шарац, Натасије Шарац, Лазар Ђосић, Ристо Ковачевић, Ђуро Симић, Пере Јовичић, Перкан Јовичић, Милан Клачар, Сава

Вукадин, Гавро Вукадин, Никола Вукадин, Василије Ђоковић, Никола Ђоковић, Милован Хелета, Ристо Нешковић, Милија Нешковић, Ристо Новосел, Крсто Новосел, Крсто Абазовић, Милија Абазовић, Спасоје Абазовић, Василије Шибалија, Ђорђе Шибалија, Ђуро Шибалија, Симо Шибалија, Милан Шибалија, Милија Шибалија, Симо Пурковић, Милан Вуковић и Јаков Крстановић...

Симбол српске борбе против осјавача

Све до краја Првог свјетског рата родбини ликовидираних Срба на ово стратиште био је забрањен сваки приступ. Спомен обиљежје, у знак сјећања на њихову мученичку смрт, тек 1937. године подигла је Краљевина Југославија. На каменом озиданој куполи стајао је бијели мермерни крст, а испод њега плоча са именима и презименима стријељаних српских родољуба и кратки текст: "Овдје су 1914. године од стране Аустроугарског окупатора стријељани ови невини људи, положивши своје животе у одбрану српског народа и Србије!"

На скромној свечаности споменик је открио тадашњи предсједник Владе, Богољуб Јевтић истичући да он представља симбол борбе српског народа против осјавача.

По избијању Другог светског рата, 1941. године, споменик на Јабуци руше муслимански екстремисти, укључени у непријатељске формације. Шездесетих година прошлога вијека он се обновља, али сценарио мржње према свему што је Српско се понавља.

У ратном вихору, септембра 1992. године, поново га руше и скрнаве муслимански екстремисти из Горажда, сврстани у такозвану "Армију БиХ".

У таквом стању налази се и данас. Као и околна, раштркана српска села око Јабуке. Повратак је скоро никакав јер се куће споро или уопште не обнављају. Фреквентни регионални пут углавном се користи као веза између федералног Горажда и федералне општине Пале-Прача, а цијело ово планинско подручје, које након Дејтона припада новоформираној општини Ново Горажде, је својеврсно "слијепо џијево", запостављено у сваком погледу.

Неће ли најављена обнова овог Спомен обиљежја стријељаним Србима на Јабуци, давне 1914. године, покренути и озбиљније пројекте обнове овог планинског краја, прије свега масовнијим враћањем људи на њихова запуштена пољопривредна имања.

ПОЧЕО ПРОЦЕС ВРЛЂАЊА САРАЈЕВСКЕ БОГОСЛОВИЈЕ ФАКУЛТЕТУ У ФОЧИ

Представници Економског факултета у Сарајеву и Православног богословског факултета "Свети Василије Острошки" из Фоче крајем јула су у просторијама Економског факултета потписали

споразум по коме се дио простора те високошколске установе уступа Православном богословском факултету "Свети Василије Острошки" за потребе организовања и рада Института за студиј међурелигијског дијалога.

*Зграда Сарајевске богословије, данас
Економски факултет у Сарајеву*

Потписивању овог споразума, који представља окончање прве фазе процеса враћања имовине некадашње Сарајевске богословије, присуствовали су амерички амбасадор у БиХ Патрик Мун, премијер Кантона Сарајево Суад Зељковић, кантонални министар за образовање, науку и младих Дамир Марјановић, те челни људи факултета исламских наука и Католичког богословског факултета, који су пружили подршку овом споразуму и оснивању Института за међурелигијски дијалог. Декан Православног богословског факултета "Свети Василије Острошки" Борис Брајовић потврдио је да је Управни одбор Економског факултета у Сарајеву донио одлуку о уступању просторије величине до 30 метара квадратних Богословском факултету за потребе оснивања Института за студиј међурелигијског дијалога.

"Задовољни смо чињеницом да је ово симболичан почетак тешког и мукотрпног процеса враћања зграде Економског факултета Српској православној цркви и нашој Богословији. Задовољство је тим веће што су и декан Економског факултета у Сарајеву и амерички амбасадор потврдили да зграда тог факултета припада нашој Богословији", рекао је декан Брајовић за сајт Универзитета Источно Сарајево. Он је додао да разговори на те-

му враћања зграде Економског факултета у Сарајеву Српској православној цркви трају пуне двије и по године и да су тек сада, уочи одласка амбасадора Муна из БиХ, помакнути "с мртве тачке".

"Амбасадор Мун рекао је да ће и његов наследник радити на подстицању изградње нове зграде Економског факултета у кампусу Универзитета у Сарајеву, како би Православни богословски факултет и Српска православна црква могли да добију цијелу зграду која је наше власништво", нагласио је Брајовић.

Он је навео да ће уступљена просторија бити искориштена за организовање мастер и докторских студија које ће се бавити темама из хришћанске и исламске теологије.

"Биће то студиј о граничним теолошким подручјима која су занимљива за истраживање и једнима и другима", закључио је декан Брајовић.

(Агенција СРНА)

У комплексу Дражевина, у Добринској Ријеци код Вишеграда, одржан помен паастос поводом годишњице стријељања ќенерала Драгољуба Михаиловића

ЖРТВУЈУЋИ СЕБЕ СЛИЈЕДИО је ХРИСТОВ ПУТ

У комплексу Дражевина у Добринској Ријеци код Вишеграда 17. јула је одржан традиционални помен поводом 67-ме годишњице од стријељања ќенерала Драге Михаиловића.

Скупу је присуствовало око 200 равногорца из више општина Србије и Републике Српске, а највише из Бијељине, Гаџка, Билеће, Источног Сарајева, Фоче, Пожеге и Новог Горажда.

Помен Чича Драги у Дражевини

Након литургије у манастирској цркви Светог оца Николаја равногорци су обишли споменике Дражиним пратиоцима, а затим је код споменика ќенералу Михаиловићу, у манастирској порти, одржан помен паастос кога је, уз саслужење шест свештеника, служио архимандрит Јован Гардовић, игуман манастира у Добринској Ријеци.

- Окупили смо се да се помолимо Богу за покој душе Ђенерала Драгољуба Михајловића, који је погубљен на данашњи дан, без трага и мјеста сахране. За вријеме ислеђивања и суђења Ђенерал Дража се достојанствено држао, одговарајући на сва питања прецизно, као да је професор, а не осуђеник. Иако је знао да ће га суд тадашње Југославије осудити, слиједио је Христов пут, жртвујући себе за идеју равногорства, због које је и страдао, рекао је архимандрит Јован у пригодној бесједи.

Он је додао да се, и поред упорозења и договора Отаџбинске управе, и даље дешава да појединци, уз мали број присталица, себе нелегално проглашавају војводама, што је недопустиво и грешно.

- Само је један војвода - Славко Алексић, кога је Српска Православна Црква уљем светим помазала и благословила, поручио је архимандрит Јован Гардовић.

По ријечима Мира Јеремића, предсједника општинског одбора Равногорског покрета Вишеград, због тога што се овај дан истовремено обиљежава у више градова Србије и Српске, у будуће ће у Добрунској Ријеци имати регионални карактер, док ће манифестација обиљежавања хапшења Ђенерала Михајловића, 13. марта, бити централна за све равногорије.

* * *

ЗА КРАЉА И ОТАЏБИНУ

Бригада капетана Миловановића била се вратила на Равну гору, а сам капетан Миловановић је био на рапорту код Чиче.

Беше јутро, казивао је капетан Миловановић, Чича је нас неколико официра задржао на доручку, (као и увек: качамак са мало сира).

Седимо тако за асталом, кад уђе енглески официр, пуковник Бејли, мислим да се тако зваше, уђе и не поздравља војнички, него одмах поче да прича како је управо добио депешу од своје команде. Енглези траже да се јединице Југословенске војске у отаџбини концентришу на секторима пруге Београд-Атина и да је угрожавају. Пругу треба онеспособити, она има велико стратешко значење.

Чича седи мирно, слуша и добује прстима по столу, а Енглез објашњава од каквог је значаја пруга Београд-Атина. И говори шта је дужност генерала Михајловића. Ми сагли главе, срамота нас што Енглез, млађи по чину, наређује српском Ђенералу.

Дража скиде наочаре, крпицом трља стакла, враћа их на очи - тако увек кад треба да задржи реч, да је одложи док се не смири и добро не промисли и одмери сваку реч.

Господине пуковниче, тихо ће Чича, ви понављате захтеве своје команде која мени наређује како да водим своју војску, а ја вама морам да поновим

свој став по том питању. И Немци су свесни стратешког значаја пруге Београд-Атина, што значи да је они изузетно чувају. Ако је будемо рушили, у Србији ће се повести рат у којем ће страдати незаштићено цивилно становништво. Сва српска села и градове поред те пруге Немци ће спржити, урни-саће их као Крагујевац, Краљево и Мачву.

Грци су већ вршили диверзантске акције на тој прузи, упада Енглез у реч нашем Чичи, као да не чује Чичине речи о стратиштима у Крагујевцу, Краљеву и Мачви. Зашто Грци могу, а ви не можете?

Немци не убијају сто Грка за једног свог погинулог војника. Само у Србији Немци убијају сто за једнога. Много смо мали народ да бисмо под таквим условима смели да ратујемо - гледа Чича Енглеза право у очи, а овај ништа, прави се да не чује оно "сто за једнога".

... Тито се, каже Енглез, бори и не пита за жртве.

У праву сте, Немци у Титовом Загорју не убијају сто за једнога. И никде у Хрватској. Немци убијају сто за једнога само у Србији.

Судећи према записима хроничара Зарије, Ђенерал Дража Михајловић је тада на Равној гори рекао да му је врло жао што Енглези не увиђају велику стратешку разлику између положаја које заузимају Титове снаге и формација југословенске војске у отаџбини. Пре свега, галвина Титових снага налази се изван Србије, на положајима много мањег стратешког значаја него што су положаји наших снага, говорио је Чича. Ви и сами кажете да је пруга Београд-Атина артерија од највећег стратешког значаја на Балкану. А тамо, у том сектору, нема Тита. Нема његових снага ни на много мање значајном сектору, рејимо на прузи Загреб-Београд. Тито је на динарском масиву и тамо он Немцима не смета, напротив, користи им: за случај искријавања Енглеза и Американаца на том сектору, он ће заједно са Немцима да им се супротстави, или ће да напада наше снаге које би биле главна помоћ савезницима - Чича је поново скинуо наочаре, протрљао их и опет их ставио на очи. Али све ово још није оно најважније. Најважније је да наши савезници схвате: Тито нема оне обавезе које према српском народу мора имати српски војник. Тито је кренуо да отме власт, он је, господо савезници, кренуо у револуцију, у своју револуцију, за њега није важна јена коју ће платити у крви српски народ. А ја, господо савезници, не могу, не желим и не снем да се надмећем са Титом. Ја морам мислити на опасности које могу довести до потпуног уништења српског народа. Ја морам имати на уму, а то и савезници наши морају узети у обзир, да је српски народ у овај рат ушао са тешким последицама из претходног рата. Нема још двадесет пет година откако смо изашли из рата у којем је Србија изгубила око шездесет одсто укупног мушкија живља, а ви, господо савезници, надам се да знате ко-

јих су година мушкарици који највише гину у ратовима. И то није све. У овом рату злочинци хрватских усташа су иништили преко милион српских живота. Немачке казнене експедиције највише уништавају младост српског народа.

Немојте се, господине јенерале, опет изговарати на "сто за једнога", уједа енглески капетан, а Чича отрпе.

За вас је то изговарање, за мене је то погубно ратовање, такву околност може да запостави само оанј ко нема ни своје куће, ни свога народа - Чича не подиже глас.

Тито тако не мисли, опет Енглез за срце уједа.

Чича је скинуо наочаре, протрљао их, онда их је опет ставио, а енглески официр, нестрпљив, трајио је одговор, треба да јави својој команди.

Е па, овако, вељаше Чича Енглезу, ми ћemo извршити потребне маневре и прегруписавање наших снага на сектор пруге Београд-Атина, али је за тај подухват потребно да нам савезници помогну и дотуре наоружање. Ви добро знате како су наоружане наше снаге. Молим вас, тражите хитно да нам се ваздушним путем достави неопходно наоружање и одговарајућа количина муниције.

Господине јенерале - енглески официр се готово смешио - знате ли ви да је у сваком енглеском метку зној енглеског радника?

Капетан Миловановић се укочио, казивао је Вељку. Зар су ово Енглези, зар смо због ових палили своју кућу двадесет седмога марта?

А Чича опет скиде наочаре, цепти али трља наочаре, уздржава се.

Погледам оне наше брадате официре, казивао је капетан Миловановић Вељку, они се скаменили као и ја, вероватно мисле: ево шта су наши савезници, ево за кога смо ми извршили војни удар, збацали кнеза Павла и прогласили га за издајника, ево тих у које смо се уздали.

Чича стави наочаре.

Мени је познато, вељаше Чича, да је у сваком енглеском метку зној енглеског радника, али морају и Енглези, наши савезници, знати да у сваком српском детету има крви, господине Капетане, у сваком српском детету... Чича се загрђну.

Јенерал Михаиловић говори као и јенерал Недић, каже Енглез.

Српски јенерали не служе за то да проливају крв српске деце. Српски јенерали знају цену српске крви, као што и енглески официри знају цену енглеског зноја - Чича устаде. Завршен је разговор. А ми сви озарени. Проговорио Чича у име свих нас, проговорила Србија.

Одломак из књиге "Удовиџе"
Данка Поповића

У Новом Горажду одржана 8. Васкршиња туџијада

ПОБЈЕДНИК ДИМИТРИЈЕ РАДОВИЋ ИЗ ЧАЈНИЧА

Побједник осме по реду Васкршиње туџијаде, која је одржана у порти храма Светог Ђорђа у Доњој Сопотници код Новог Горажда, је Димитрије Радовић, основац из Чајнича.

Он је у финалном такмичењу у дисциплини туџање Васкршињих јаја, био успјешнији од Зорана Ласиће, такође из Чајнича, иначе прошлогодишњег побједника туџијаде у Новом Горажду.

Њима су припадле дипломе и новчане награде од 100 и 50 марака, које су обезбедили организатори Српско просветно и културно друштво "Просвјета" Ново Горажде и Православна црквена општина Горажданска.

У конкуренцији најљепших Васкршињих шараних јаја прво место, диплома и 100 марака припало је Јанку Јанковићу из Новог Горажда. Друго место, освојила је Софија Чарапић, а треће Кристина Дракула из Новог Горажда. Поред диплома њима су припадле новчане награде од 50, односно 30 марака.

На овогодишњој Вакршињој туџијади у Новом Гопражду учествовало је 89 такмичара.

У Добрунској Ријеци одржана 7. Васкршиња туџијада

ПОБЈЕДНИК НИКОЛА ЈОВАНОВИЋ ИЗ ВИШЕГРАДА

У порти манастира Светог Николаја у Добрунској Ријеци, другог дана Васкрса, одржана је 7. Васкршиња туџијада, са 51 учесником.

У дисциплини најтврђих Васкршињих јаја Никола Јовановић, ученик Основне школе "Вук Караџић" из Вишеграда, у финалу је побједио Стефана Видаковића из Вишеграда.

У конкуренцији најљепших ручно шараних Васкршињих јаја прво место је освојио Драган Ђорић, основац из Вишеграда.

Најуспјешнијим су припадле дипломе и скромне новчане награде, а организатори Васкршиње ту-

цијаде били су Српско соколско друштво "Соко" и манастир Светог Николаја из Добрунске Ријеке.

У наставку је одржан традиционални Васкршњи турнир у малом фудбалу за млађе категорије.

У Вишеграду одржана изборна Скупштина Друштва добровољних давалаца крви "Стара Херцеговина"

НОВО, ПОДМЛАЂЕНО РУКОВОДСТВО

Друштво добровољних давалаца крви "Стара Херцеговина" окупља близу 170 активних чланова, од којих су већина вишеструки даваоци, речено је на редовној изборној Скупштини Друштва, одржаној почетком године у Вишеграду, на којој је за новог предсједника Скупштине изабран Ненад Мирковић.

Он је најавио активности на подмлађивању чланства и активирању рада актива у сусједним општинама.

По ријечима досадашњег предсједника Мирка Војновића чланови овог Друштва су у протеклој години даривали близу 350 доза крви за потребе Клиничко-болничког центра у Фочи, исказујући тиме истинску хуманост и помоћ болесницима, кад је то најпотребније.

Он је подсјетио да Друштво добровољних давалаца крви "Стара Херцеговина" од 2004. године дјелује на подручју Вишеграда, Рудог, Новог Горађа, Чајниче, Рогатице и Фоче, али да је најбројније чланство у Вишеграду, те да је најактивнији Актив у предузећу "Хидроелектране на Дрини".

На Скупштини је изабран и нови Управни одбор од девет чланова. Предсједник је Перо Крстић, подпредсједник Бране Шимшић, секретар Јелена Симеуновић, а чланови Мирко Војновић, Стефан Крсмановић, Божо Андрић, Љубиша Зеленовић, Огњен Марковић и Саво Савић.

СПОРТ

На Богојављење у Вишеграду одржана Трећа манифестација пливања за Часни крст

ПОБЈЕДНИК РУЂАНИН АЛЕКСАНДАР СПАСОЈЕВИЋ

У присуству преко двије хиљаде посматрача, на велики хришћански празник Богојављење, тачно у подне, у Вишеграду испод Ћуприје на Дрини, одржана је трећа по реду манифестација пливања за Часни крст, која је ове године попримила међународни карактер, јер су учествовали и пливачи из Србије и Словачке.

На стази од 33 метра, што симболично представља толико година колико је Христос живио међу људима, први у трци до Часног крста, чији је почетак означио свештеник Драган Вукотић, испред вишеграђанина Недељка Перишића, допливао је Александар Спасојевић из Рудог.

- Ово ми је прво учешће на оваквим пливачким такмичењима тако да ми је још већа част што сам побједио, каже Спасојевић, 22-годишњи активни каратиста, носилац црног појаса Први дан и тренер каратиста у Рудом.

Од 12 учесника највише их је било из Вишеграда, један је био из Рудог, четворица пливача су припадници Словачког ЕУФОР-овог ЛОТ тима из Вишеграда, а међу њима била је и једна дјевојка, Оливера Добрчић из Ваљева, студент стоматологије у Фочи.

Побједник Александар Спасојевић и начелник Славиша Мишковић

Побједнику и свим учесницима ове манифестације, као и ронилачком клубу "Волф" из Фоче који је обезбеђивао трку, пригодне дарове уручиле је начелник општине Вишеград Славиша Мишковић, изразивши задовољство што је овогодишње пливање било масовније и попримило међународни карактер.

Организатори овогодишње Богојављенске манифестације била је Православна црквена општина Вишеград, уз подршку општине Вишеград и једног броја дародаваца.

Свечаности поводом празника Богојављење у Вишеграду почеле су светом Литургијом у храму Пресвете Богородице и освећењем богојављенске водије која је подијељена вијерницима.

У Градској галерији Вишеград проглашени спортисти, екипе, тренери, спортски радници и спонзори Вишеграда

КОШАРКАШ АНДРИЈА ЂЕРИЋ И КАРАТИСТКИЊА ДЕЈЈАНА БОГДАНОВИЋ

На традиционалном избору најуспјешнијих спортиста, екипа, тренера, спонзора и спортских радника, одржаном почетком године у простору Градске галерије у Вишеграду, за најуспјешнијег спортиста Вишеграда за резултате постигнуте у 2012. години проглашен је Андрија Ђерић, стандардни првотимаџ кошаркашког клуба "Варда ХЕ", члана Премијер лиге БиХ. Пролазећи кроз све селекције, Ђерић је већ 15 година вјеран Варди и Вишеграду, тако да је данас капитен екипе. У 2012. години дао је велики допринос у најуспјешнијој Вардиној сезони, играјући у полуфиналу Лиге 12.

Њему је на овој свечаности специјални пехар и плакету уручиле начелник општине Вишеград Славиша Мишковић.

Спортисткиња Вишеграда, за резултате током 2012. године, је Дејјана Богдановић, члан карате клуба "Дрина" из Вишеграда, носилац црног појаса први дан. Носилац је бројних медаља на такмичењима у Републици Српској, БиХ и шире. Као

члан репрезентације Републике Српске, на Купу нација, освојила је сребрну медаљу.

За спортске клубове Вишеграда проглашени су Кошаркашки клуб "Варда ХЕ", члан Премијер лиге БиХ и женски Одбојкашки клуб "ХЕ на Дрини", члан Премијер лиге БиХ.

Признање за спортског радника припало је Живку Обреновићу, члану управе Кошаркашког клуба "Варда ХЕ", а за тренера Драгољубу Видачићу, прошлогодишињем тренеру "Варде ХЕ", који је тренутно тренер кошаркаша Сарајевске "Босне".

Тренер омладинских селекција је Саша Тошовић, тренер џудо клуба "Вишеград", а и ове године признање за спозора године припало је Зависном предузећу "Хидроелектране на Дрини".

На овој свечаности начелник Мишковић уручио је зајхвалнице и младим и талентованим Вишеградским спортистима: џудистима Николи Војновићу, Милошу Стјепановићу и Страхињи Чолаковићу, фудбалерима Рељи Миловановићу и Николи Вређу, каратисти Ђорђу Тасићу, одбојкашићама Сари Мирковић и Соњи Симић, те кошаркашу Далибору Плећићу.

У Фочи одржан традиционални међународни турнир Фудбал френдс

ПОБЈЕДНИК СВОНСИ ИЗ ЕНГЛЕСКЕ

Премијерлигаш Енглеске Свонси тријумфовао је на Деветом Фудбал френду у Фочи, савладавши у финалу холандску Бреду са 1:0. Гол одлуке, након лијепе акције велшког тима, пости-

Свонси - побједници у Фочи

гао је Алекс Семјуел у 14. минути. Велшани су, након Њукасла, други тим најјаче лиге Енглеске, који је освојио трофеј пријатељства. Треће мјесто припало је Подгоричанима, који су били бољи од домаће Сутјеске, резултатом 1:0.

Првена звезда је, након пораза од домаћина, била уђедљива против Жељезничара са 4:0 и Олимпије 3:0, па је заузела пето мјесто. У мечу за седму позицију, Раднички је са 1:0 савладао Жељезничар.

За најбољег играча проглашен је Стивен Фелон из Сvonсија, најбољи стријелац је, са три постигнута гола, Милош Зукановић из Звезде, а епитет најбољег голмана понио је чувар мреже Сутјеске, Младен Филиповић.

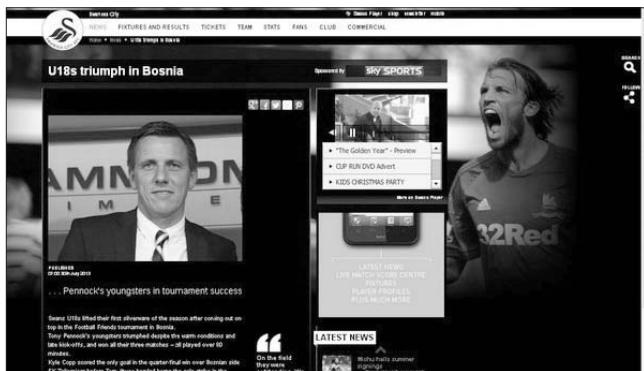
Побједнички пехар капитену Сvonсија, Кони Робертсу уручио је начелник општине Фоча Радисав Машић. Турнир је свечано затворио тренер Сvonсија, Тони Пенок.

Табела:

1. Сvonси
2. Бреда
3. Будућност
4. Сутјеска
5. Црвена звезда
6. Олимпија
7. Раднички
8. Жељезничар

Сvonсијев портал о успјеху у Фочи

Званични интернет портал Фудбалског клуба Сvonси објавио је вијест о успјеху омладинаца тог клуба на турниру Фудбал френдс (са насловом U18s triumph in Bosnia).

Интернет страница Сvonсија са извештајем о тријумфу у Фочи

У извјештају су кратко описана сва три меча која је Сvonси добио у Фочи, против Жељезничара, Сутјеске и Бреде. Пренесени су утисци директора Сvonсијеве Академије, Тонија Пенока који је нагласио да су његови играчи имали прилику да виде како се живи у Босни, земљи која је недавно била погођена ратним сукобима. Истакао је да је учешће на Фудбал френдсу, али и тренинг који су имали са клинцима из Фоче, велико искуство за његове младе играче.

ПЈЕСНИЧКИ КУТАК

Xej, другови, бивши моји

Провео сам ја дјетињство своје
С друговима чувајући стага
Ал' се разби то другарство наше
Које неће вратит' се никада.

Xej, другови, бивши моји
Отишли смо, како који
Родно мјесто оставили
А скупа смо увјек били.

Отишли смо свако својим путем
Јер прошли су лијепи дани среће
Сјећамо се, али залуд свему
Јер више се никад вратит' неће.

Сви смо сада ожењени људи
Ал' онет се ради састанемо
Посјетимо наше родно мјесто
Па се онет лијепо растанемо.

Пиши мени, мајко

Пиши мени, мајко
Шта има у крају
Шта има у крају
Родном завичају.

Мајко драга
Немој тужна бити
Ја ћу теби мајко
Увјек долазити.

Пиши мени мајко
Шта ми радиши сада
О свему ми пиши
Ако имаш када.

Пиши мени мајко
Пиши сину своме
Пиши мени, пиши
Сину вољеноме.

Родни крају

Волим тебе, родни крају
Јер сам се ја ту родио
У теби сам с' друговим
Лијепе дане проводио.

Родни крају, родни крају
Ја те волим, нек сви снају
Родна грудо, родни крају
Најмилији завичају.

Најљепши си у пролеће
Кад природа сва оживи
И кад гледам слике твоје
Тој лепоти свак се диви.

Плакао би' као дјете
Кад се сјетим родног краја
И најљепших успомена
Из роднога завичаја.

Момир Дошло

**У Вишеграду - 10. међународни фестивал фолклора
У Вардишту - 15. турнир у малом фудбалу**

Новосаграђени храм
Светог Великомученика Кнеза Лазара Српског
у Андрићграду